

วารสารบริหารการศึกษา บัวบดินิต

Buabundit Journal of Educational Administration

ISSN: 3027-7892 (Online)

ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567)

Vol.24 No.2 (July-December 2024)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต

Buabundit Journal of Educational Administration

ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) | Vol.24 No.2 (July-December 2024)

ISSN: 3027-7892 (Online)

เจ้าของ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเป็นสื่อกลางแสดงความคิดเห็นทางวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาวิชาการทางการศึกษาและบริหารการศึกษา 2. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย และการศึกษาค้นคว้าของคณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจ ทั้งในและนอกสถาบัน	
ขอบเขต	วารสารรับตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือด้านการบริหาร การศึกษา รวมทั้งบทความด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสหวิทยาการด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา	
กำหนดตีพิมพ์	วารสารกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม)	
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา อาจารย์ ดร.สมฤทัย เต่าจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
กองบรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ ศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวณิชตระกูล รองศาสตราจารย์ ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์	
	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยนเรศวร นักวิชาการอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริสุตา ทองเฉลิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาคารการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี
จังหวัดอุบลราชธานี 34000

หมายเหตุ: ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ถือเป็นความคิดเห็น
ส่วนตัวของผู้นิพนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อ
ผูกพันโดยประการทั้งปวง

บทบรรณาธิการ

วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต (Buabundit Journal of Educational Administration) ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) ประกอบไปด้วยบทความวิจัยจำนวน 11 บทความ และบทความวิชาการจำนวน 1 บทความ ประกอบด้วย 1) การประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนกลุ่มสาระ 3) การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 4) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น 5) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 6) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 7) การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 8) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาษิตพระร่วงโดยใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา 9) การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงไค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 10) การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 10) การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี 11) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ 12) ถอดบทเรียน: การเขียนตำราและหนังสือเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาศาสตร์ พัฒนาการเด็กปฐมวัย การบริหารการศึกษา และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่านที่ส่งบทความลงตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ในวารสาร และขอขอบคุณคำแนะนำในการปรับปรุงการดำเนินการจัดทำวารสารจากผู้อ่านและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจประเมินบทความ กองบรรณาธิการจะพยายามรักษามาตรฐานและพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้นตามมาตรฐานที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยกำหนดต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนะ

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทความวิจัย

- การประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร
สำหรับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม
 ธนอมพรรณ ตรวณิชชากร.....1
- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
 อรุณวรรณ เจียกุลเหลื่อม.....16
- การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น
 ชีวิน สุขสมณะ และ พชยา สุภาใจ.....31
- การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
 กัญญา สิริเลาหกุล.....48
- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 5
 รักพงษ์ บุญศิริ.....68
- การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้าน้ำมันัดเล็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 ณัฐนันท์ แซ่เตี่ยว และ ธิรัตน์ จันทะหิน.....84
- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาจิตพระร่วงโดยใช้รูปแบบ
การสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา
 นพพล กรรณณณเฑาะ, ปิยวรรณ กันทอง และ เจนนินา จั่วจันทิก.....101
- การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ตำบลปึงโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3
 พิทักษ์ กันทา และ ณัฐยา ตันตรานนท์.....120
- การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1
 โชคชัย เพ็ชรนคร และ ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร.....132

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

■ การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี อภิขยา พลจันทร์ และ อัญชลี แสงทอง.....	145
■ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระ เกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ วรายุทธ อุดตะมา และ ณัฐยา ตันตรานนท์.....	155
บทความวิชาการ	
■ ถอดบทเรียน: การเขียนตำราและหนังสือเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ นวรรตน์ ไชยมณี.....	170

การประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนาม
เพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม
An Evaluation of a Communicative Vietnamese skills training course
for Vietnamese teachers

ถนอมพรรณ ตริวนิชชากร | Thanomphan Triwanitchakorn

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Humanities and Social Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

Corresponding author email: thanomphan.t@ubru.ac.th

(Received: 21 September 2024, Revised: 11 October 2024, Accepted: 13 October 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามสำหรับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม ตามเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ตามหนังสือเวียนที่ 17/2015 / TT-BGDĐT ลงวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 2015 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ครูชาวไทยและครูชาวเวียดนามที่สอนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศไทย และสอนในสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 38 คน จากครูผู้สอนภาษาเวียดนามที่สนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่หลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบทักษะภาษาเวียดนาม แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยค่า t-test (t-test for one sample test) และการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (one sample t-test) คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการทดสอบทักษะก่อนและหลังการอบรมของครูผู้สอนภาษาเวียดนาม สรุปได้ว่าคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ภาพรวมของคะแนนครูผู้สอนภาษาเวียดนาม ผ่านการทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนามตามเกณฑ์มาตรฐาน V-test ในระดับ B1 ขึ้นไปทุกคน

คำสำคัญ: ภาษาเวียดนาม; การประเมินผล; มาตรฐาน V-test; ครูผู้สอนภาษาเวียดนาม

ABSTRACT

The purposes of the study were as follows: to study the results obtained from the training based on the curriculum, and to evaluate the effectiveness of Vietnamese training

course for 38 teachers for teaching based on the proficiency Test (V-test). According to Circular No. 17/2015 / TT-BGDĐT dated September 1, 2015, the target group includes Thai and Vietnamese teachers teaching in various educational institutions throughout Thailand and teaching in the Thai-Vietnamese Association, totaling 38 Vietnamese language teachers interested in and members participating in the project. The research instruments included the Vietnamese communication curriculum Vietnamese for training course questionnaire. The statistics used were percentage mean, standard deviation, and t-test (purposive and one sample test). The findings of the study were as follows: 1) The pre-test and post-test results on the there was improvement among the trainees at the significant level of .01 ; 2) The overview scores of all Vietnamese teachers was above the Vietnamese language proficiency standardized Test (V-test) score at a level of B1 and higher.

Keywords: Vietnamese Language; Evaluation; Proficiency Standard (V-test) ; Vietnamese teacher

บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก่อให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนย้ายสินค้า การเงิน การผลิต เทคโนโลยีและผู้คนที่มีทั้งข้อเด่นและข้อด้อยหลายประการ อันจะเห็นได้จากการตั้งเป้าหมายร่วมกันของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการต้องการเร่งเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันรองรับ การเปิดเสรีทั้งการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมือ เพื่อให้สมาชิกทั้งสิบประเทศกลายเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวที ระหว่างประเทศ รวมถึงให้อาเซียนมีความแข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกันที่ดี ในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลก (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555) จากผลสำรวจของสวนดุสิตโพล ยังยกย่องถึงผลดีของการเข้าร่วม เพราะจะทำให้เศรษฐกิจของทุกประเทศเข้มแข็ง ส่วนผลเสียมีเพียงความกังวลการแข่งขันด้านแรงงาน (สวนดุสิตโพล, 2559) โดยเฉพาะในด้านการยกระดับสมรรถนะของบุคลากรที่ประกอบอาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางการใช้ภาษาเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันไม่มีเกณฑ์หรือระบบคุณวุฒิวิชาชีพมารองรับ

ตามที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีหน้าที่หลักในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมถึงเป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนของประเทศด้วยจึงได้จัดทำโครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพงานภาษาต่างประเทศและล่ามแปล สาขาผู้สอนภาษาต่างประเทศ อาชีพผู้สอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาเวียดนาม) ขึ้น โดยร่วมมือ

กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ซึ่งถือเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาหลายแห่งรวมถึงหน่วยงานเอกชนของประเทศเวียดนาม เช่น NGHE AN COLLEGE OF ECONOMICS และ BINH DINH PROVINCIAL PEOPLE'S COMMITTEE เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 16 แห่ง (งานวิเทศสัมพันธ์, 2559) โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนบุคลากร ทุนวิจัย ทุนการศึกษา รวมทั้งการจัดอบรมภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคีเครือข่ายในประเทศเวียดนามมีความแน่นแฟ้นและยั่งยืนจนถึงปัจจุบัน จึงนับว่าเป็นจุดแข็งสำคัญของมหาวิทยาลัยที่มีความผูกพันกับคนเวียดนามและประเทศเวียดนาม ทั้งยังมีการเปิดหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการท่องเที่ยวในระดับปริญญาตรี อบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ โดยผู้เชี่ยวชาญจากประเทศเวียดนามและไทย พร้อมทั้งมีการตั้งศูนย์เวียดนามศึกษาที่มีผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามและคณะกรรมการแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โฮจิมินห์ ด้วยเหตุนี้ ทางสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จึงได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพงานภาษาต่างประเทศและล่ามแปล สาขาผู้สอนภาษาต่างประเทศ อาชีพผู้สอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาเวียดนาม) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มสาขาอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการทั้งในประเทศไทยและเวียดนาม พร้อมทั้งได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถทางภาษาเวียดนามตามเกณฑ์ประเมินมาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ตามหนังสือเวียนที่ 17/2015 / TT-BGDĐT ลงวันที่ 1 กันยายน 2015 เรื่องกรอบมาตรฐานระดับความสามารถทางภาษาเวียดนามสำหรับชาวต่างชาติ (Khung năng lực tiếng Việt dành cho người nước ngoài)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนภาษาเวียดนามเพื่อการท่องเที่ยว จึงต้องการที่จะพัฒนาและเพิ่มขีดทักษะความรู้ความสามารถของผู้เรียนภาษาเวียดนาม ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมให้กับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม พร้อมทั้งเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนามให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง จึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนามของครูผู้สอน ว่าเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานทางภาษาเวียดนาม (V-test) อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนามให้ชาวต่างชาติตามเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ผ่านระดับ B1

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผู้สอนภาษาเวียดนามมีความเชื่อมั่นหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนาม ที่มีความสอดคล้องกันตรงตามแบบทดสอบมาตรฐานความสามารถด้านภาษาเวียดนาม (V-test)

2. ผู้สอนภาษาเวียดนามสามารถผ่านการทดสอบการวัดระดับความสามารถทางภาษาตามเกณฑ์ของ กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระดับ B1

กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาความสามารถด้านภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ได้ใช้กรอบมาตรฐานระดับความสามารถภาษาเวียดนาม ตามหนังสือเวียนที่ 17/2015 / TT-BGDĐT ลงวันที่ 1 กันยายน 2015 เรื่องกรอบมาตรฐานระดับความสามารถภาษาเวียดนามสำหรับชาวต่างชาติ (Khung năng lực tiếng Việt dành cho người nước ngoài) โดยกระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม โดยการแบ่งทักษะออกเป็น 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการวัดระดับความสามารถด้านภาษาเวียดนาม (V-test) เทียบเคียงตามกรอบมาตรฐานสากลที่ใช้อธิบายระดับความเชี่ยวชาญทางภาษา Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ (A1–C2) และผู้วิจัยได้นำแนวคิดการทฤษฎีด้านการพัฒนาหลักสูตรอบรม และการสอนภาษาที่เน้นการสื่อสารผ่านการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความสามารถในการสื่อสารภาษา (Communicative Language Teaching – CLT) ในการเรียนการสอนภาษาเวียดนามในฐานะภาษาต่างประเทศ รวมถึงการนำแนวทางการสอนภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) เป็นแนวทางในการออกแบบการสอนแบบสอนภาษาโดยองค์รวม ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยงานวิจัยนี้ ผู้เขียนได้มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้น เพื่อรองรับการทดสอบจาก ระดับ B1, B2 และ C1 เท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานครูไทยเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ทางทักษะภาษาผ่านระดับ B1 และที่ไม่กำหนดระดับ C2 เนื่องจากอยู่ในระดับเทียบเท่าเจ้าของภาษาจึงเกินเกณฑ์ของผู้เรียนภาษาที่สอง โดยแบ่งทักษะความสามารถทางภาษาออกเป็น 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ทักษะความสามารถทางภาษาเวียดนามจากระดับ B1, B2 และ C1 แบ่งออกเป็น 4 ทักษะ ดังนี้

ความสามารถด้าน ภาษาเวียดนาม		รายละเอียด
ระดับกลาง	ระดับ 3 (B1)	เข้าใจเนื้อหาของบทความหรือคำกล่าวได้ค่อนข้างชัดเจนเกี่ยวกับหัวข้อที่มีความใกล้ชิด เช่น การงาน สถานศึกษา การบันเทิง มีความสามารถในการจัดการสถานการณ์ได้เกือบทั้งหมดในกรณีที่สถานที่นั้นต้องใช้ภาษาเวียดนามเขียน บทความง่ายๆ ที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อที่คุ้นเคยหรือตนเองสนใจ อธิบายได้ถึงประสบการณ์ เหตุการณ์ ความต้องการ และบรรยายกะทัดรัดมีเหตุผล สนับสนุน อธิบายความคิดเห็นและแผนการ

ความสามารถด้าน ภาษาเวียดนาม		รายละเอียด
	ระดับ 4 (B2)	ประมวล ประเด็นหลักของบทความที่มีหัวข้อที่แตกต่างกันมีความซับซ้อนพอสมควร รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีเนื้อหาทางวิชาการในสายอาชีพของตนเอง สามารถสนทนาได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติกับคนเวียดนาม เขียนบทความได้อย่างละเอียด ชัดเจน ด้วยหัวข้อต่างกัน แสดงมุมมองส่วนตัวเกี่ยวกับปัญหา ชี้ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของแบบแผนที่ให้เลือก
ระดับสูง	ระดับ 5 (C1)	รับรู้และเข้าใจความหมายโดยนัยของบทความยาว มีขอบเขตเนื้อหาที่กว้าง มีความสามารถในการแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว ทันที ไม่มีปัญหาในการหาคำศัพท์เพื่อพูดแสดงความรู้สึก ใช้ภาษาอย่างฉับไวดีหยาบ มีประสิทธิภาพเพื่อจุดประสงค์สัมพันธทางสังคม วิชาการและความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เขียนบรรยายที่ชัดเจน ผูกมัด ละเอียด ในหัวข้อบทความที่มีความซับซ้อน แสดงถึงความสามารถจัดระบบในการเขียนเรียงความ การเลือกใช้คำศัพท์เชื่อมต่อได้สละสลวยในบทความ

หมายเหตุ: เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 ทักษะ แต่ละระดับ ดังนี้ ระดับ 1 (A1) : 1.0 – 1.9 / ระดับ 2 (A2) : 2.0 – 3.9 / ระดับ 3 (B1) : 4.0 – 5.9 / ระดับ 4 (B2) : 6.0 – 7.4 / ระดับ 5 (C1) : 7.5 – 8.9 / ระดับ 6 (C2) : 9.0 – 10.0

ทบทวนวรรณกรรม

ทิแหล่ง เวือง (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร จากกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านระกาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 22 คน เพื่อประเมินและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาเวียดนามจากการใช้หลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.68 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 76.66 ซึ่งอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถแบ่งขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหลักสูตร

ศูนย์ภาษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2560) จัดอบรมภาษาเวียดนามรุ่นที่ 15 โดยมีทั้งภาษาเวียดนามพื้นฐาน 1-3 และภาษาเวียดนามระดับกลาง 1-3 โดยแต่ละหลักสูตรใช้เวลาการอบรมระหว่าง 50 – 200 ชั่วโมง ทั้งยังมีทั้งนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในการเข้าอบรมภาษาเวียดนามอย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มีการเปิดให้ลงทะเบียน

วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มครูชาวไทยและครูชาวเวียดนามที่สอนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศไทย และสอนในสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 38 คน จาก

12 จังหวัด (อุดรธานี กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด หนองคาย สุรินทร์ นครพนม มหาสารคาม สกลนคร ศรีสะเกษ กรุงเทพฯ เลย และอุบลราชธานี) ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้สอนภาษาเวียดนามที่สนใจและสมาชิกเข้าร่วมโครงการโดยกลุ่มเป้าหมาย มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาเวียดนามมาก่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ชุดกรอบและเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องหลักสูตรและข้อสอบการประเมินตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการวัดระดับความสามารถด้านภาษาเวียดนาม (V-test)
2. หลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร เริ่มต้นระดับ B1 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร

ตัวแปรที่ศึกษา

หลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร

ตัวแปรตาม

ความสามารถทางภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ การฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน โดยมีเนื้อหาสาระดังนี้

ทักษะการฟัง

1. สามารถฟังและจับประเด็นหลักของบทสนทนาหรือข้อมูลข่าวสารที่สนใจในหัวข้อที่คุ้นชินได้ (B1)
2. สามารถฟังและเข้าใจสารคดีจากสื่อ ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน การสัมภาษณ์สด วิทยู ละครและภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาเวียดนามที่เหมาะสม ได้ (B2)
3. สามารถฟังและเข้าใจคำปราศรัย อภิปราย ประกาศ ข้อมูลข่าวสารที่มีความยาวเกี่ยวกับหัวข้อที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม ได้ (C1)

ทักษะการอ่าน

1. สามารถอ่านและเข้าใจข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ได้ เช่น จดหมาย แผ่นพับ แผ่นปลิว ป้ายบอกทาง รายการอาหาร ประวัติส่วนตัว เป็นต้น (B1)
2. สามารถอ่านและจับประเด็นบทความทำความเข้าใจ ทศนคติและความคิดเห็นของผู้เขียน ได้ (B2)
3. สามารถอ่านและเข้าใจข่าว หนังสือพิมพ์, สารคดีประเพณี วัฒนธรรม (สำนวน, ศัพท์สแลง) และบทความวิชาการได้ (C1)

ทักษะการพูด

1. สามารถพูดโต้ตอบการสนทนา และพูดแสดงความคิดเห็นให้รายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อที่สนใจ ในบริบทสังคมสิ่งแวดล้อม (B1)

2. สามารถเสวนา อภิปราย และแสดงเหตุผลให้รายละเอียดสนับสนุนความคิดเห็น โดยใช้ชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียได้ เช่น ได้ตอบเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมแสดงเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นในการชอบและไม่ชอบต่อสิ่งที่ปรากฏ (B2)

3. สามารถอภิปรายในหัวข้อต่างๆ ที่มีรายละเอียดซับซ้อนโดยให้รายละเอียดที่ชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่ายพร้อมแสดงความคิดเห็นและเหตุผล หลักฐานประกอบได้ เช่น ความสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและปรากฏในสังคม (C1)

ทักษะการเขียน

1. สามารถเขียนจดหมายส่วนตัว เขียนเรียงความสั้นๆ และง่ายในหัวข้อที่สนใจได้ (B1)
2. สามารถเขียนเรียงความ รายงาน หรือบทความวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น เขียนเรียงความ วิเคราะห์ภาพยนตร์ หรือละครได้ (B2)
3. สามารถเขียนขยายความและสนับสนุนความคิดเห็นมีรายละเอียดที่ชัดเจน โดยใช้ภาษาที่มีโครงสร้างซับซ้อน พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบได้ (C1)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้โดย แบบสอบถาม (Questionnaire)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามความต้องการและจำเป็นในการประเมินทักษะภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร โดยการออกแบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่ 1) ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน 2) ภาษาเวียดนามเพื่อการพูด 3) ภาษาเวียดนามสำหรับการอ่านงานเชิงวิชาการ 4) ภาษาเวียดนามเพื่อการรับรู้ข่าวสารข้อมูล 5) ภาษาเวียดนามสำหรับการเขียนจดหมายหรือเอกสารต่างๆ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบและพิจารณา แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency; IOC) ของแบบสอบถาม แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาทักษะภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร
3. การประเมินหาประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยทำการทดลองจากผู้สนใจและสมาชิกเข้าร่วมโครงการ จำนวน 38 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มครูผู้สอนภาษาเวียดนามเพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนาม ตามเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ทำการทดลองระหว่างวันที่ 14 -16 กุมภาพันธ์ 2560 รวม 18 ชั่วโมง วิทยากร 8 ท่าน ทั้งชาวไทยและชาวเวียดนาม โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ 2 กลุ่ม การทดสอบก่อนอบรมและการทดสอบหลังอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) โดยใช้วัดความสามารถก่อนและหลังการอบรม จากนั้นนำข้อมูลที่

ได้รับการดำเนินการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังการอบรม และเปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ของผู้ครูผู้สอนภาษาเวียดนาม

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามสำหรับผู้ครูผู้สอนภาษาเวียดนามระดับ B1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวัดระดับความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมอบรม 2. ผลการศึกษาการประเมินความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) และ 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนาม ตามเกณฑ์มาตรฐานวัดระดับความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เข้าอบรม โดยมีประชากรที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนาม ในหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร จำนวน 38 คน หาค่าเฉลี่ยร้อยละ โดยใช้สถิติพรรณนา ปรากฏดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การจำแนกตามเพศ สถานศึกษาเกี่ยวกับผู้สอนภาษาเวียดนามที่เข้าร่วมอบรม
จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมอบรม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	14	36.84
เพศหญิง	24	63.16
สถานศึกษา		
ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน	8	21.05
ในสมาคมชาวเวียดนาม	30	78.95

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.16) ต่างจากเพศชายมีจำนวนน้อย (ร้อยละ 36.84) โดยจำแนกตามสถานศึกษาจะพบว่า ผู้สอนภาษาเวียดนามในสถานศึกษาในระบบมีจำนวนน้อยกว่าผู้สอนภาษาเวียดนามในสมาคมชาวเวียดนาม (ร้อยละ 21.05 และ 78.95)

2. ผลการศึกษาการวัดระดับความสามารถการสื่อสารภาษาเวียดนาม ตามเกณฑ์มาตรฐานวัดระดับความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) รายบุคคล¹ พบว่า ผู้สมัครเข้ารับการอบรมและประเมินความสามารถทางภาษาเวียดนาม จำนวน 38 คน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน สามารถแจ้งระดับชั้นได้ดังนี้ ผ่านระดับ B1 จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.26) ผ่านระดับ B2 จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 50) ผ่านระดับ C1 จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 36.84) และระดับ C2 จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.9)

หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ผู้ผ่านระดับ C2 เป็นครูผู้สอนชาวเวียดนาม 1 คน และครูผู้สอนชาวไทยที่มีเชื้อสายเวียดนาม (รุ่นที่ 2 ที่เกิดในประเทศไทย) 2 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนภาษาเวียดนามให้กับชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม กอรปกับอีกท่านยังมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม ณ จังหวัดอุดรธานี (Trường Khánh An) ในขณะที่ผู้ผ่านระดับ B1 จะเป็นชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ได้รับการเรียนภาษาเวียดนามผ่านการสอนจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นการเรียนการสอนในรูปแบบดั้งเดิมจากครูชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนชาวเวียดนามในไทย อนึ่งกลุ่มผู้ผ่านระดับ B2 มีจำนวนผู้ผ่านมากที่สุด พบว่ามีทั้งชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท สาขาภาษาเวียดนาม หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ และชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่เรียนในชุมชน

โดยปรากฏผลคะแนนก่อนการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีทักษะการเขียนภาษาเวียดนามน้อยที่สุด (ร้อยละ 44.45) ในขณะที่ทักษะการพูดภาษาเวียดนามมากที่สุด (ร้อยละ 63.43) ซึ่งความชำนาญทางทักษะต่างๆ ไม่มีความแตกต่างจากผลการทดสอบหลังการอบรม ที่ยังพบว่าทักษะการเขียนภาษาเวียดนามน้อยที่สุด (ร้อยละ 60.13) และทักษะการพูดดีมากที่สุด (ร้อยละ 75) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าผู้เข้าอบรมมีพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้น สามารถแจ้งรายละเอียดทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด และทักษะการเขียน โดยใช้ค่า t ผลปรากฏดังตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการผลการทดสอบก่อนและหลังอบรม การจำแนกตามทักษะความสามารถทางภาษาเวียดนามของครูผู้สอนภาษาเวียดนาม โดยใช้ค่า t

ผลการอบรม		$\bar{X}$	S.D.	t-score
Listening	Pre-test	30.74	6.63	8.97 **
	Post-test	34.05	6.92	
Reading	Pre-test	25.16	7.29	5.63 **

¹ เนื่องจากข้อจำกัดจำนวนหน้าของวารสาร จึงไม่สามารถแสดงตารางคะแนนรายบุคคลทั้ง 38 คนได้ ผู้อ่านสามารถติดตามได้ที่งานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามสำหรับครูผู้สอนภาษาเวียดนาม

ผลการอบรม		$\bar{X}$	S.D.	t-score
	Post-test	29.21	5.20	
Speaking	Pre-test	6.33	1.22	8.14 **
	Post-test	7.50	1.21	
Writing	Pre-test	4.46	1.42	8.16 **
	Post-test	6.01	1.42	
Total	Pre-test	66.68	14.37	12.85 **
	Post-test	76.78	12.09	

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างผลคะแนนก่อนและหลังอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร จากผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความรู้ของผู้สอนภาษาเวียดนาม หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนก่อนอบรมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 66.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.37 ส่วนคะแนนหลังอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.08 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทักษะทั้ง 4 ด้านของเข้าอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเนื้อหาการฝึกอบรมได้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test)

ผลการทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนามตามเกณฑ์มาตรฐาน V-test ของผู้สอนภาษาเวียดนาม มีผลคะแนนทักษะการฟังน้อยที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.54 ส่วนผลคะแนนทักษะการพูดสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .73 ซึ่งโดยภาพรวมผลการทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนามของครูผู้สอนภาษาเวียดนาม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .96 อยู่ในระดับ B2 โดยสรุปได้ว่าผู้สอนภาษาเวียดนาม ผ่านการทดสอบความสามารถทางภาษาเวียดนามตามเกณฑ์มาตรฐาน V-test ในระดับ B1 ขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้าอบรมต่อหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยได้นำผลมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล จำแนกตามทักษะทั้ง 4 ด้าน ผลปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร

รายการ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า
1. การฝึกอบรม	3.96	0.65	มาก
2. วิทยากรทักษะการฟัง	3.96	0.66	มาก
3. วิทยากรทักษะการอ่าน	4.14	0.82	มาก

รายการ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า
4. วิทยากรทักษะการพูด	3.76	0.75	มาก
5. วิทยากรทักษะการเขียน	3.72	0.57	มาก
ภาพรวม	3.91	0.69	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลความพึงพอใจผู้เข้าอบรมต่อหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ผลคะแนนทักษะการอ่านมีค่าสูงที่สุด อยู่ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 และผลคะแนนทักษะการเขียนมีค่าน้อยที่สุด อยู่ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามสำหรับผู้สอนภาษาเวียดนาม มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรอบรมภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร จุดมุ่งหมายเพื่อที่จะจัดเตรียมข้อมูลด้านเนื้อหาสาระ กิจกรรมและวิธีการสอน สื่อประกอบการอบรม ระยะเวลาและความคิดเห็นทั่วไป โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหาสาระ ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องทางการสอนและภาษาเวียดนามให้ข้อมูลด้านเนื้อหาวิชาที่จัดอบรมมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) โดยมีการจัดทำโมดูลชุดการอบรมทั้งหมด 4 ทักษะ มีการบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของแนวคิดของทาบา (Taba, 1962) ที่ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอน คือวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการมาเป็นหลักในการพิจารณา คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน คำนึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้นำหัวข้อจากเกณฑ์มาตรฐานทางภาษาเวียดนาม (V-test) มาจัดลำดับของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมดังกล่าวได้นำมาวิเคราะห์ประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเกณฑ์เกณฑ์มาตรฐานทางภาษาเวียดนาม (V-test) มากที่สุด แล้วจึงนำไปทดลองใช้ฝึกอบรมกับครูผู้สอนภาษาเวียดนามต่อไป เพื่อการจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ดี ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาหลักสูตรประเภทใด จะต้องคำนึงถึงขอบเขต ความต่อเนื่อง ความเป็นลำดับ และการบูรณาการ (นิรมล ศตวุฒิ, 2543; ทิพวรรณ สุวรรณ และคณะ, 2559; อนุชิต จันทศิลา และคณะ, 2560) ความต่อเนื่องคือการจัดเนื้อหาหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่ง จากเนื้อหาหนึ่งไปอีกเนื้อหาหนึ่งโดยไม่ขาดตอน รวมถึงวิธีการดำเนินการตามกระบวนการที่เป็นระบบจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มี

ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เน้นความคิดประเด็นสำคัญ และทักษะที่ทำซ้ำในหลักสูตร เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนได้ประสบการณ์

1.2 ด้านกิจกรรมและวิธีการสอน ได้มีการบรรยายเป็นวิธีการอบรมที่จะขาดไม่ได้ในการอบรมแต่ละครั้ง เนื่องจากวิธีการสอนแบบบรรยายเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรมที่มีจำนวนมาก และเหมาะสมกับการถ่ายทอดเนื้อหาที่ทำได้รวดเร็วและเตรียมการสอนง่าย แต่ก็ควรเพิ่มในส่วนกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน โดยการฝึกอบรมมีได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอชุดการฝึกอบรมที่มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ การสอนอย่างเป็นระบบและมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Beach, 1980) การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการเปิดกว้างและนิยมการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมมากกว่าแค่การบรรยายดังเช่นอดีต โดยจะเห็นได้จากการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการสอนวิชาพื้นฐานในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการวิเคราะห์วิชาชีพพื้นฐานในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ในอดีตที่มักจะพบว่าการสอนวิชาพื้นฐานส่วนใหญ่สอนด้วยวิธีการบรรยายซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ใช้มาก (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์และทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2526; ศุภวัฒน์ เอ็มโอช, 2528) ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องของการจัดกิจกรรมและวิธีการอบรม อีกทั้งมุ่งถึงการจัดวางเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การทดลองปฏิบัติ การอภิปรายและการสาธิต จึงเป็นกิจกรรมและวิธีการอบรมที่จะขาดเสียไม่ได้ในการอบรมแต่ละครั้ง

1.3 ด้านระยะเวลาในการอบรม ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องทางภาษาเวียดนามให้ความเห็นว่าระยะเวลาการอบรมที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 5 วัน และควรอยู่ระหว่าง 2-4 วัน ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการสอน ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain) ที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่ว่า คุณลักษณะด้านความรู้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าคุณลักษณะทางด้านจิตใจ (Affective domain) ซึ่งในการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมมากหรือน้อยเกินไปก็ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ (Bloom, Krathwhol and Masia. 1964; Bourne and Ekstrand. 1985) อย่างไรก็ตามในการจัดอบรมระหว่าง 2 – 4 วัน สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้เพราะการเกิดหรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติในตัวผู้เรียนขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ ด้านสติปัญญา ด้านความรู้สึกละ และด้านค่านิยมที่จะกระทำหรือมีแนวโน้มการปฏิบัติ (Newman and Newman, 1983)

1.4 ด้านความคิดเห็นทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องทางภาษาเวียดนาม ให้ข้อเสนอแนะในการวัดและประเมินผลว่า ควรมีการทดสอบก่อนและหลังการอบรม รวมทั้งการวัดและประเมินผลในระหว่างการอบรมควรใช้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบ เป็นต้น และหลังจากการอบรมทุกทักษะควรมีการประเมินผลทุกครั้ง จากการสังเกตจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์การประเมินโครงการฝึกอบรมในประเทศไทยเริ่มขึ้นมาอย่างยาวนาน (ประอร สุนทรวิภาต, 2525) โดยพบว่า การประเมินโครงการส่วนใหญ่

มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมินผลรวมสรุป และการประเมินผลควรใช้วิธีการสัมภาษณ์มากกว่าการทดสอบโดยการเขียนตอบ เพราะผู้เข้ารับการอบรมบางคนมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนหนังสือ คือ เขียนลำบาก เขียนไม่ทัน จึงอาจทำให้การวัดและประเมินผลผิดพลาดได้ ส่วนด้านสถานที่ฝึกอบรม ควรมีห้องน้ำเพื่ออำนวยความสะดวก มีแสงสว่างพอเพียง อากาศถ่ายเท สามารถเดินกลับเข้ารับการอบรมได้สะดวกและรวดเร็ว เป็นต้น

2. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางภาษาเวียดนามสำหรับครูสอนภาษาเวียดนาม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร มีผลคะแนนการทดสอบหลังอบรมสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนอบรม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการทดสอบความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ยังมีผลคะแนนที่ผ่านในระดับ B1 ขึ้นไปทุกคน สรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างขึ้นครั้งนี้ ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) ได้ผ่านการประเมินความสอดคล้องและคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและทางภาษาเวียดนาม จึงทำให้ผู้รับการอบรมมีความรู้และทักษะดีขึ้น อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการฝึกอบรมมักจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการดำรงชีวิต และการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวรอบด้าน (ทิตินา เชมมณี, 2545) อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่า การประเมินผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังอบรม สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหลักสูตรในและนอกระบบการศึกษา (ศักรินทร์ ชนประชา, 2550)

จากผลที่กล่าวมาทั้งหมด หลักสูตรฝึกอบรมภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นมาแล้วนั้น จึงเป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาด้านภาษาเวียดนามในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานความสามารถทางภาษาเวียดนาม (V-test) สามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยปรับปรุงรายละเอียดขององค์ประกอบของหลักสูตรบางอย่างให้เหมาะสมกับสถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปทดลองใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ที่จะนำหลักสูตรการฝึกอบรมนี้ไปใช้ ควรมีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมในการปรับให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนของผู้เข้าฝึกอบรม และคำนึงถึงระยะเวลาในการฝึกอบรม ซึ่งควรยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 ในการดำเนินการจัดฝึกอบรม ควรเชิญวิทยากรที่มีความสามารถหรือมีความเชี่ยวชาญในภาษาเวียดนามและมีบุคลิกภาพที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการฝึกอบรมการใช้ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร เพื่อเป็นการพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยในเชิงการเปรียบเทียบครูผู้สอนภาษาเวียดนามที่ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนภาษาเวียดนามที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ในด้านการจัดการเรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนและแรงบันดาลใจของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษฎา ณหองคาย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสรัจ พิศชนวนชม ที่ปรึกษาแห่งประวัติศาสตร์โฮจิมินห์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต และอาจารย์ ดร. เอกราช ดินาง ในการผลักดันและให้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานในโครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพงานภาษาต่างประเทศและล่ามแปล สาขาผู้สอนภาษาต่างประเทศ อาชีพผู้สอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาเวียดนาม) โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ทั้งยังเป็นผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือในการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบสอบถาม ตลอดจนการร่างหลักสูตรภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร และข้อเสนอแนะให้ข้อคิด และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2555). *AEC 2015 ถามตอบรอบรู้ AEC 360°*.

กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.

งานวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2559). *สรุปข้อมูลนักศึกษาต่างชาติ*. อุดรราชธานี:

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรราชธานี.

ทิศนา เขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิแหล่ง เวือง. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ประอร สุนทรวิภาต. (2525). *การวิเคราะห์การประเมินโครงการฝึกอบรมในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526. *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ทิพวรรณ สุวรรณ, สุริศักดิ์ ประสานพันธ์, วาริรัตน์ แก้วอุไร, และวิเชียร อารังโสติสกุล. (2559). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โครงงานวิทยาศาสตร์สำหรับครู วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(2), 1-12.
- อนุชิต จันทศิลา, พจมาน ชำนาญกิจ, และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการ จัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 12(2), 31-45.
- ศักรินทร์ ชนประชา. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบสำหรับครูสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวัฒน์ เอ็มโอช. (2528). *การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2524*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศูนย์ภาษา คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2560). *เปิดอบรมหลักสูตรภาษาเวียดนาม สำหรับนิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป*. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2567 จาก <https://www.facebook.com/VietnameseKasetsart/>
- สวนดุสิตโพล. (2559). ประชากร 10 ประเทศอาเซียน สะท้อนผลดี-ผลเสียและความคาดหวัง. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2567 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/7089>
- Beach, D. S. (1991). *Personal: The management of people at work* (5th ed). New York: Macmillan Publishing;
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1964). *Taxonomy of educational objectives* (2). New York: Longmans, Green.
- Bourne, L. E., & Ekstrand, B. R. (1985). *Psychology: Its principles and meanings*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Newman, Philip R. and Newman M. (1983). *Principle Psychology*. Lllions: The Dorsey Press.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.
- Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2015). *Ban hành kèm theo Thông tư số 17/2015/TT-BGDĐT*. ngày 01 tháng 9 năm 2015. จาก<https://thnguyenvankip.hcm.edu.vn/thong-tu/thong-tu-172015tt-bgddt-ngay-192015-khung-nang-luc-tieng-viet-dung-cho-nguoi-nu/vbctmb/39988/65543>

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
A Developing Model of Learning area of Social Studies, Religion and Culture
Department to support Discipline in the Classroom, Secondary School level.
(Matthayom Suksa 2) Warin Wichachart school, Warinchamrap District,
Ubon Ratchathani Province

อรุณวรรณ เจียกกุลเหลื่อม | Arunwan Chiakngulueam

กองการศึกษา เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

Division of Education, Warinchamrab Municipality, Ubon Ratchathani, Thailand

*Corresponding author e-mail: Arunwan23@gmail.com

(Received: 14 August 2024, Revised: 7 September 2024, Accepted: 7 September 2024)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ(1) พัฒนาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) เปรียบเทียบการเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ที่สอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย กลุ่มตัวอย่างการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินของรูปแบบการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดควมมีระเบียบวินัย แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่แบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการเรียนรู้ “BDSRS Model” ที่ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการเรียนการสอนเท่ากับ 83.16/86.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่สอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน พบว่า หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการคิดด้วยตนเองและเรียนรู้กับผู้อื่น ครูจัดเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมนักเรียนสามารถเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ; รูปแบบการเรียนรู้ “BDSRS Model”; ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purposes of this studies were as follows: (1) To develop and determine efficiency of supporting discipline in classroom, in the Learning area of Social Studies, Religions and Culture form Secondary level students (Matthayom Suksa 2); (2) To Compare the impact of this method of supporting discipline in classroom before and after class. (3) To investigate the level of students satisfaction in this developing model. The subject were 32 students Secondary level students (Matthayom Suksa from Warinvichachat School. The data were collected via a developing model of learning to supporting discipline in classroom. Using the lesson plan, teaching evaluation test, achievement test, a questionnaire of the students discipline and the students satisfaction. The data were analyzed using descriptive statistic (percentage, mean), t-test dependent and content analysis. The results of the study were as follows: 1) “BDSRS Model” achievement, there consist of Principle, Objective, Learning and teaching process, Main Idea, Supporting learning, Society system, Main reaction, and supportive. It showed a result of 83.16/86.67 when compared with the mean 80/80 in the set-up, therefore showing that the Method is more effective; 2) The disciplining in the classroom of achievement learning had taught this method. The result shows that difference of discipline before and after class as the .05 level of statistical significance. The discipline after class was higher than before the class; 3) Satisfaction scales of students toward supporting discipline in classroom, found that satisfaction with learning and teaching by participation in activity were rated the highest level. Because students interact among peers, they can find information from a variety of resources. The students were learning and using

Keywords: A Developing Model of Learning; “BDSRS teaching Model”; The disciplining in the classroom; Learning achievement

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในช่วงอดีตจนถึงปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่สนองตอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนส่วนมากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหา ละเลยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ ครูให้ความสนใจและให้ความสำคัญแก่นักเรียนน้อย ไม่สนใจความต้องการของผู้เรียนเพียงแต่เตรียมเนื้อหาที่จะสอน ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการปฏิบัติอย่าง เดียวกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการเรียนรู้เนื้อหา มากกว่าการจัดการเรียนรู้

กระบวนการแสวงหาความรู้ มิได้ตั้งเอาศักยภาพของนักเรียนออกมาใช้ การจัดการเรียนรู้ของครูยึดหนังสือ แทนหลักสูตรและสอนโดยวิธีบรรยาย (รุ่ง แก้วแดง, 2559)

จากแนวคิด หลักการและเหตุผลดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ว่าทุกรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีสอนแบบต่างๆ ไม่สามารถใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทุกๆ ด้านทุกสถานการณ์และทุกเวลา สอดคล้องกับที่ (วัชรฯ เล่าเรียนดี. 2559) ที่ได้เสนอแนวคิดว่ารูปแบบ การสอน และวิธีการจัดการเรียนรู้มีมากมายหลายรูปแบบ และหลายวิธีการเลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับผลการ เรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชาความรู้ของผู้เรียน และสื่อการเรียนรู้ รูปแบบการสอนคิดหรือวิธีสอน คิดหลายๆ วิธีสามารถนำมาพัฒนาการคิด ทั้งทักษะการคิดและความรู้ในเนื้อหาสาระ ครูควรจะสามารถเลือก และตัดสินใจได้ว่าควรเลือกรูปแบบใดหรือควรบูรณาการรูปแบบใดกับเทคนิควิธีสอน แบบใดในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดนั้น ไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับวิธีสอน หรือรูปแบบการสอนคิดที่เหมาะสมเท่านั้น เพราะทักษะการคิดลักษณะการคิดแต่ละประเภทแต่ละระดับ สามารถจะผสมผสานกับวิธีจัดการเรียนรู้ อื่น ๆ ได้แม้กระทั่งวิธีการสอนแบบบรรยายหรือวิธีสอนแบบอื่นๆ ที่ ไม่ใช่ใช้วิธีการสอนทักษะการคิดโดยตรง ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มากมาย ให้ผู้สนใจเลือกใช้ตามความเหมาะสม เนื่องจากทุกรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น หรือวิธีสอน แบบต่างๆ ไม่สามารถนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนได้ทุกๆ ด้านหรือทุกๆ แห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กันมาโดยตลอดจึงไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา จึงต้องมีการประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบและดัดแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือมีการพัฒนารูปแบบ ที่เหมาะสมขึ้นมาใหม่ ดังนั้นการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของ ทฤษฎีการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นนวัตกรรมเพื่อทำการศึกษาในการพัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เทคนิคที่เรียกว่า “BDSRS Model” หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องรูปแบบ การเรียนรู้ โดยจัดแบ่งช่วงเวลาการเรียนรู้ให้ เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละเรื่อง ยึดหลัก การจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ยืดหยุ่นและเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองผู้เรียนทุกแบบ การเรียนให้มีโอกาสได้เรียนรู้ และได้ปรับตัวเรียนรู้ในแบบการเรียนอื่นๆ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นระดมความคิด (Brainstorm) 2) ขั้นกำหนดปัญหา (Define the problem) 3) ขั้นศึกษาทฤษฎี (Study the theory) 4) ขั้นแสดงบทบาทสมมติ (Role play) 5) ขั้นสรุปและประเมินผล (Summary and evaluation)

ในโรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นโรงเรียนขยาย โอกาสได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

มอบหมายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ผลการประเมินของผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ ประจำปีการศึกษา 2565 มีคะแนนความสามารถในการคิด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.14 คิดเป็นร้อยละ 51.40 คะแนนเฉลี่ยทั้ง 5 สมรรถนะเท่ากับ 4.11 คิดเป็นร้อยละ 41.10 ผลการสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (O-Net) 52.23 (โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ. 2565) จากผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน นักเรียนมีความสามารถในการคิดอยู่ในระดับดีและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งจากการสังเกตของครูผู้สอนพบว่านักเรียนขาดทักษะการคิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ ขาดความสนใจในการศึกษาค้นคว้า ไม่สามารถคาดคะเน ทำนาย หรือการประเมินผลเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้และที่สำคัญไม่สามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ ผลการประเมินจึงไม่สามารถทำให้นักเรียน ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ จึงทำให้การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้พบปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นทักษะการคิดโดยเฉพาะ กระบวนการสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน ขาดทักษะในการสร้างความคิดรวบยอดในเนื้อหาที่เรียนไม่เข้าใจ เนื้อหาสาระ ซึ่งนักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการสร้างระเบียบ วินัยที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติได้ถูกต้องตามความเหมาะสมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวอาจทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (อรุณวรรณ เจริญเกลือ, 2565)

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความ มีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและ หลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 117 โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ม. 2/2 จำนวน 32 คน โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ เทศบาลเมืองวารินชำราบ ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “BDSRS Model”
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “BDSRS Model” เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ “BDSRS Model” เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
 - 3.3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ
 - 3.3.2 แบบวัดความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ
 - 3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 15 ข้อ

4. แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยได้กำหนดแบบแผนในการวิจัยแบบทดลองขั้นต้น (Pre Experimental Design) โดยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One Group Pretest Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2553) ซึ่งแสดงแบบแผนการวิจัยดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แบบแผนการวิจัยแบบ Pre Experimental Design (The One Group Pre-test Post- test Design)

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียนด้วย BDSRS Model การเรียนรู้
X	แทน	การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้
T ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียนด้วย BDSRS Model การเรียนรู้

4.1 เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาที่ได้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาหน้าที่พลเมือง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งนำมาจัดทำเป็นใบความรู้ และใบงาน สำหรับใช้ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามรูปแบบการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อฝึกและพัฒนาความสามารถความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนตามองค์ประกอบการเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมือง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม จำนวน 16 ชั่วโมง ทั้งนี้ ไม่นับรวมเวลาในการปฐมนิเทศอีก 1 ชั่วโมงและสรุปหลังเรียนอีก 1 ชั่วโมง

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองสอนตามรูปแบบการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ “BDSRS Model” เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยเริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 วันที่ 16 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 - 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

4.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

4.3.1 ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติเพื่อขออนุญาตในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.3.2. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นไว้ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 32 คน โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนมีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ปฐมมนิเทศนักเรียนในห้อง โดยชี้แจงทำความเข้าใจ หลักการ เหตุผล และประโยชน์ของการวิจัยให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้เพื่อให้ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ผู้วิจัยจัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนคละความสามารถ มีนักเรียนเรียนเก่งเรียนปานกลาง และเรียนอ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3) นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวันที่ 1 ของการทดลองและแบบวัดเสริมสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน ในวันที่ 2 ของการทดลอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแจ้งผลคะแนนให้นักเรียนแต่ละคนทราบ

4) ดำเนินการใช้รูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ใช้เวลาในการสอน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยไม่นับวันสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ การจัดการเรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมประเมินผลการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน จัดการเรียนรู้ ดังนี้

4.1) ขั้นสร้างประสบการณ์ทบทวนความรู้เดิม ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน

4.2) ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ การแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสนใจ และอยากรู้ อยากเห็นแสวงหาข้อมูลความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ

4.3) ขั้นการบูรณาการ การสังเกตไปสู่ความคิดรวบยอด เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และไตร่ตรองความรู้ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

4.4) ขั้นการพัฒนาความรู้ความคิดรวบยอด แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจ จนสร้างความคิดรวบยอดเรื่องที่เรียนได้

4.5) ขั้นปฏิบัติตามแนวคิดที่รวบยอด ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนด ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน ทำแบบฝึกหัด สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยผู้สอนคอยชี้แนะ

4.6) ปรับปรุงเป็นแนวคิดของตัวเอง สรุปและจัดระเบียบข้อมูล ผู้เรียนมีการสรุปเพื่อช่วยในการจดจำสิ่งที่เรียนได้ง่าย

4.7) ขั้นการคิดวิเคราะห์แสดงผลงาน เป็นขั้นที่นักเรียนได้แสดงผลงานเพื่อให้เพื่อนๆ ดิชมช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย

4.8) การแลกเปลี่ยนความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนนำความรู้ที่เข้าใจของตนเองไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

5) หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แบบวัดความสามารถด้านความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจมีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ไปวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test แบบ Dependent Samples)

5.2 วิเคราะห์ความความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test แบบ Dependent Samples) 5.3 วิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนด้วยรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

$$S.D = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

6.3 หาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

สูตรที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

$$E_1 (\text{Efficiency}_1) = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมในระหว่างเรียน
	N	แทน	ผลรวมคะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียนแต่ละชั่วโมง
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

สูตรที่ 2 ประสิทธิภาพของผลผลิต (E_2)

$$E_2 (\text{Efficiency}_2) = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
เรียนรู้	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบหลังการ
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการเรียนรู้
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

6.4 สถิติทดสอบสมมติฐานที่แบบไม่อิสระ

ใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples) (สมนึก ภัททิยธนี. 2551)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
-------	---	-----	--

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” มีค่าสอดคล้องกัน (IOC = 0.89) และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบกลุ่มใหญ่ (Filed Tryout) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ จำนวน 32 คน ได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เท่ากับ 84.08/85.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการวิจัยพบว่า (2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (2.2) ความสามารถด้านความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจรายด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเองและร่วมกันเรียนรู้กับผู้อื่น มีการเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและสรุปความรู้เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีชื่อเรียกว่า “BDSRS Model” มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และความสามารถสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และสิ่งสนับสนุน รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการเรียนการสอน

5 ขั้นตอน 1) ขั้นระดมความคิด (Brainstorm) 2) ขั้นกำหนดปัญหา (Define the problem) 3) ขั้นศึกษาทฤษฎี (Study the theory) 4) ขั้นแสดงบทบาทสมมติ (Role play) 5) ขั้นสรุปและประเมินผล (Summary and evaluation) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบการเรียน การสอนมีความสอดคล้องกัน ($IOC = 0.89$) และนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) แบบกลุ่มใหญ่ (Filed Tryout) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ จำนวน 32 คน โดยได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เท่ากับ $84.08/85.67$ เมื่อเทียบเกณฑ์ $80/80$ ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่เกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาวิชาหน้าที่พลเมือง การฝึกปฏิบัติด้านความมีระเบียบวินัยต่าง ๆ แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป้าหมายการจัดการศึกษาด้านหน้าที่พลเมืองที่ดี แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยแนวคิดเกี่ยวกับการสอนด้านต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอนที่ถูกต้อง

2. ผลการทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ คือ

2.1 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่ผู้วิจัยได้เน้นการออกแบบการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการฝึกปฏิบัติและการคิด โดยให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นผู้เตรียมกระบวนการจัดการเรียนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดในตัวนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ที่คงทน ซึ่งสอดคล้องกับ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2562) การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้เรียนรู้ตามรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนต่อเนื่องเป็นระบบ มีกิจกรรมแต่ละขั้นตอนที่สนองตอบต่อลักษณะ การเรียนรู้แบบต่างๆ รวมทั้งนักเรียนจะได้รับการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ อย่างครอบคลุม

2.2 คะแนนผลการทดสอบวัดความสามารถด้านเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ BDSRS Model มาจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปองค์

ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ ได้ถ่ายทอดความคิดของผู้เรียนออกมาเป็นความคิดรวบยอดผู้เรียนรู้ว่าตนเองเรียนเรื่องอะไร สามารถระบุความคิดรวบยอดหลักได้ ซึ่งมีรายละเอียดเรื่องย่อย ๆ ที่เรียนว่ามีอะไรบ้างโดยผู้เรียนได้นำรูปภาพ ข้อมูลและเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องย่อยที่เรียนได้ ซึ่งก็คือสามารถระบุความคิดรวบยอดเฉพาะได้ มีการใช้เส้นเชื่อมโยงเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ถูกต้อง ทำให้การเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านี้ แสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ความรู้เก่าและความรู้ใหม่สามารถเชื่อมโยงต่อกันได้เป็นอย่างดีผู้เรียนได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับเนื้อหามากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น และผู้เรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลหรือประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกันอย่างมีลำดับขั้นตอนจึงทำให้เกิดความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสุทธิ แสงสัตยา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการสอนแบบโมเดลการสอนที่ใช้สื่อประสม (Multimedia) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่าน เรื่องความสำคัญของการเสริมสร้างความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจรายด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนและเมื่อแยกเป็นรายข้อ ได้แก่ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติการคิดค้นด้วยตนเองและร่วมมือกันเรียนรู้กับผู้อื่น มีการเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและสรุปความรู้เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างหลากหลาย และนักเรียนเกิดความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนจนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้มีความสอดคล้องกับผู้เรียนจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน นักเรียนได้แสดงออกและนำเสนอผลงาน มีการช่วยเหลือกันในการเรียนเป็นกลุ่ม บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียดเรียนรู้ได้ตลอดเวลาสามารถพัฒนาวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรักษ์ มีแจ้ง (2560) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกลวิธีเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงานเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้การอ่านสำหรับนิสิตนักศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีชื่อว่า “BDSRS Model” มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้จริง ครูควรเข้าใจและดำเนินการตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน อย่างถูกต้องโดยเน้นการสอน ด้านการส่งเสริมควมมีระเบียบวินัยควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระวิชาหน้าที่พลเมืองครูควรเตรียมแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าที่หลากหลายไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้ต้อง ฝึกนักเรียนให้กำกับการเรียนรู้ของตนเองโดยครูคอยดูแล แนะนำช่วยเหลือในการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพราะมีการเรียนเป็นกลุ่ม ฝึกคิดแก้ปัญหา ครูควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่มและให้ทุกคน ในกลุ่มมีบทบาทมีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน กระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ชมเชยเมื่อผู้เรียน มีความก้าวหน้ามากขึ้นจากเดิม ประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียนครูต้องจัดเนื้อหาให้ บูรณาการเชื่อมโยงกันและจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

2. จากผลการวิจัย พบว่า การเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน มีคะแนนด้านควมมี ระเบียบวินัยอยู่ในระดับสูง ทุกรายการ แต่ทักษะในการระบุลักษณะข้อมูล วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลและ ประเมินข้อมูลในด้านความถูกต้องความน่าเชื่อถือ และความเพียงพอในการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการ แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง ควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ควรเน้นฝึกให้นักเรียนประเมินข้อมูลในด้านความถูกต้องความน่าเชื่อถือและ การตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลให้มากขึ้น ซึ่งระยะแรกควรให้เวลาในการคิดและควรให้นักเรียนมุ่งมั่น และตระหนักถึงความสำเร็จในความสามารถด้านควมมีระเบียบวินัยและควรยกตัวอย่างสถานการณ์ในการ ส่งเสริมระเบียบวินัยที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน

3. จากผลการวิจัย พบว่าการเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนเกิดขึ้นตามลำดับ จากขั้นตอนไปถึงทักษะขั้นสูงตามพัฒนาการตามวัยของนักเรียน ดังนั้นครูที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ ไปใช้ควรคำนึงถึงทักษะกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการเรียนและการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนเน้นการปฏิบัติจริง พัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนไปอย่างซ้ำๆ พัฒนาสม่ำเสมอโดยครูควร ใส่ใจพัฒนาทักษะกระบวนการทางการเรียนการสอนขั้นตอนให้มากๆ ครูควรศึกษาหาควมรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ ให้เข้าใจอย่างถูกต้องและแม่นยำตามลำดับทักษะที่ต้องการพัฒนา

4. จากผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้เรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติควมมี ระเบียบวินัยด้วยตนเองและร่วมกันเรียนรู้กับผู้อื่น รูปแบบการเรียนการสอนมีการเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้

อย่างเหมาะสมและสรุปความรู้ เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับครูที่นำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามขั้นตอน ควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนค้นคว้าอย่างเพียงพอให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและทำงานเป็นกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียน ด้วยเทคนิค BDSRS Model สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน 1) ขั้นระดมความคิด (Brainstorm) 2) ขั้นกำหนดปัญหา (Define the problem) 3) ขั้นศึกษาทฤษฎี (Study the theory) 4) ขั้นแสดงบทบาทสมมติ (Role play) 5) ขั้นสรุปและประเมินผล (Summary and evaluation) ทำให้ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้เรียนรู้ตามรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบโดยเน้นการสอนด้านการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระวิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องมาจากที่ผู้วิจัยได้เน้นการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฝึกปฏิบัติและการคิด สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามกระบวนการเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียน ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติการคิดค้นด้วยตนเองและร่วมมือกันเรียนรู้กับผู้อื่นในการทำงานกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด นำความรู้เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2556). *การจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงด้านพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- คณะอนุกรรมการ ก.น.ป. (2554). *การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- จินตนา กลิ่นนันท. (2559). *การพัฒนากระบวนการเรียนด้วยโมเดลการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ทิตนา แคมณี. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยทางการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม: ประสานการพิมพ์.

- ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555ก). การพัฒนาการสอนสังคมระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยงค์ จิระพงษ์. (2558). การสร้างแรงบันดาลใจกับการสามารถในการถ่ายทอด. : เอกสารประกอบการบรรยาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร.
- พิสุทธิ์ แสงสัตยา. (2559). กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคต. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). การสอนที่เน้นการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2558). การพัฒนารูปแบบหรือโมเดลในการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2559). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- โรงเรียนเทศบาลวารินวิชาชาติ. (2565). สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2565. งานวัดและ ประเมินผล โรงเรียนวารินวิชาชาติ กองการศึกษา เทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2559). เทคนิคเทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). การวัดผลทางคณิตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น The Development of an Administrative Model for Japanese Language Education's for Caregiving of Japanese Elderly

ชีวิน สุขสมณะ¹ พชยา สุภาใจ^{2*}

Shewin Suksamana¹ Phatchaya Suphachai^{2*}

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

Assistant Professor Dr. of International College, Payap University, Thailand

²อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

Lecturer of International College, Payap University, Thailand

*Corresponding author e-mail: Phatchaya047@gmail.com

(Received: 19 July 2024, Revised: 10 September 2024, Accepted: 12 September 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น โดย 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารฯ โดยการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารฯ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยทำการคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสร้างข้อสรุปตามประเด็น 2) พัฒนารูปแบบการบริหารฯ ที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3) เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารฯ โดยใช้แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1.ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทาง จำแนกออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้หลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านการวัดและประเมินผล 6) ด้านการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) โดยสรุปว่าสภาพปัญหาคือหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูขาดความเชี่ยวชาญ วิธีการสอนไม่กระตุ้นการเรียนรู้ สื่อการสอนไม่ทันสมัย และขาดการสอดแทรกวัฒนธรรม แนวทางแก้ไขคือ ควรปรับหลักสูตร พัฒนาครู จัดหาสื่อทันสมัย ส่งเสริมกิจกรรมฝึกภาษาและการปฏิบัติจริง และเพิ่มการศึกษาข้ามวัฒนธรรม 2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารฯ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 3 คุณภาพของผู้เรียน และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ 3.ผลการประเมินรูปแบบการบริหารฯ พบว่าทั้ง 3 องค์ประกอบและปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จมีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในระดับมากทุกรายการ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาล; รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา; สังคมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ABSTRACT

The objective of this research are as follows: 1) To explore current practices and approaches in the administration of Japanese language education for caregiving of Japanese elderly, by synthesizing information from relevant documents, research works, and expert interviews. The selection of participants was done through purposive sampling, totaling 20 people. The research tools used for data collection include in-depth semi-structured interviews, content analysis of interview data, and summarization of key points from the interviews. 2) To develop an administrative model for Japanese language education in elderly caregiving, refined through consultation with experts. 3) To assess the feasibility and benefits of the developed administrative model for Japanese language education in elderly caregiving through benefit and feasibility assessment forms administered to 20 experts. Data were analyzed using the mean and standard deviation. The research finding are outlined as follow.

1. The findings from the investigation of current practices and approaches in the Administration of Japanese language education for caregiving of Japanese elderly can be categorized in to 6 aspects. 1) Curriculum utilization. 2) Teaching and learning management. 3) Instructors quality. 4) Information technology and communication media. 5) Assessment and evaluation. 6) Cross-cultural education (Thai-Japanese). In summary, the main issues are an unclear curriculum, unskilled teachers, unengaging teaching methods, outdated teaching materials, and a lack of cultural integration. Solutions include revising the curriculum, improving teacher training, providing modern teaching resources, promoting language practice and hands-on activities, and enhancing cross-cultural education. 2. The results of the development of the administration model for Japanese language Education for caregiving of Japanese elderly consist of 3 components. Component 1: Administrative process. Component 2: Learning management process. Component 3: Student quality and success factors. 3. The assessment results of the administrative model for Japanese language education in elderly caregiving. It was indicated the all 3 components and success factors demonstrate high levels of effectiveness and feasibility across all evaluation criteria.

Keywords: Japanese Language Education's Administrative for Japanese Elderly Caregiving; The Education's Administrative Model; Japanese Elderly Society

บทนำ

ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ไว้ว่า ในปี ค.ศ. 2001 – ค.ศ.2100 จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ นั่นหมายถึง มีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั่วโลก จึงเป็นประเด็นปัญหาทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจที่แต่ละประเทศจะต้องมีแผนรองรับ สำหรับประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สรุปว่า ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 โดยมีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งประเทศ คาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ในช่วงปี ค.ศ. 2024- 2025 และประเทศญี่ปุ่นนับเป็นประเทศตัวอย่างที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ซึ่งจะเร็วกว่าประเทศอื่นๆ (สำนักงานข่าวเจาะลึกระบบสุขภาพ, 2560) ประเทศญี่ปุ่นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Hyper-aging society) ในปี ค.ศ. 2020 สัดส่วนผู้สูงอายุซึ่งมีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 28.4 แบ่งเป็นผู้สูงอายุช่วง 65 - 75 ปี ร้อยละ 13.5 ผู้สูงอายุมากกว่า 75 ปี ร้อยละ 14.7 (Cabinet Office of Japan, 2021) ซึ่งทำให้ประเทศญี่ปุ่นอยู่ในสถานการณ์การขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะด้านการบริการ และรักษาพยาบาล(สุตปรารถนา ดวงแก้ว, 2562) คาดการณ์ว่า ปี ค.ศ. 2030 ประเทศญี่ปุ่นจะขาดแคลนแรงงานสูงถึง 66.4 ล้านคน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรผู้สูงอายุจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้น จึงมีการวางแผนและสนับสนุนให้เกิดสถานบริบาลให้เพียงพอกับจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแล (สกวรัตน์ ศิริมา, 2562) แต่ยังคงขาดแคลนแรงงานบริบาลผู้สูงอายุกว่า 6 หมื่นคน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปี ค.ศ. 2019 รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศรับแรงงานชาวต่างชาติให้สามารถเข้ามาทำงานยังประเทศญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้น โดยเสนอวีซ่าทักษะเฉพาะทางหมายเลข 1 (Specified Skilled Visa type 1 : 特定技能1号) ซึ่งไทยเป็น 1 ใน 8 ประเทศเป้าหมาย ที่ญี่ปุ่นต้องการนำเข้าแรงงาน (Ministry of Foreign Affairs of Japan, 2023) และอาชีพผู้บริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเป็น 1 ใน 14 ที่สามารถยื่นขอวีซ่าทักษะเฉพาะทางหมายเลข 1 ได้ โดยเงื่อนไขในการยื่นขอวีซ่าทักษะเฉพาะหมายเลข 1 ในอาชีพผู้บริบาลผู้สูงอายุนั้น จะต้องมีความรู้ทักษะภาษาญี่ปุ่น JLPT ระดับ N4 หรือ JFT-Basic และทักษะด้านบริบาล (Ministry of Health Labor and Welfare, 2021) สำนักงานแรงงานไทยในประเทศญี่ปุ่น กล่าวว่า รัฐบาลญี่ปุ่นได้วางแผนที่จะนำระบบการทดสอบเพื่อรับแรงงานตามระบบวีซ่า ทักษะเฉพาะทางหมายเลข 1 สาขาที่มีความพร้อมที่จะทดสอบใน 3 อาชีพ ได้แก่ งานด้านบริบาล งานด้านที่พัก และงานร้านอาหาร แต่ปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคสำคัญของแรงงานไทยในการทำงานต่างประเทศ คือ ทักษะด้านภาษา (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562)

ปัจจุบันมีหลายสถาบันการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้ทำการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าวและเพื่อให้แรงงานย้ายถิ่นของไทยสามารถที่จะยื่นขอวีซ่าทักษะเฉพาะทางได้ นอกจากนี้ในการทำงานยังต่างประเทศการศึกษาด้านความแตกต่างด้านวัฒนธรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (เพ็ชรี รูปะวิเชตร, 2560) ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานและดำรงชีวิตในประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานดูแลผู้สูงอายุ ในเครือ Nara Higashi Hospital Group จังหวัดนารา ประเทศญี่ปุ่น และผู้บริหารโรงเรียนบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น Promchit Nursing School จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงระหว่างวันที่ 20-25 พฤษภาคม

2566 พบว่า การให้บริการด้านบริบาลกับชาวญี่ปุ่นนั้น นอกจากทักษะทางด้านภาษาญี่ปุ่น และการบริหารแล้วควรมีการสอดแทรกด้านการศึกษาข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้การทำงานราบรื่น รวมถึงสามารถดำรงชีวิตในประเทศญี่ปุ่น การขาดความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ส่งผลให้แรงงานไทยเกิดภาวะความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture shock) ซึ่งส่งผลต่อการทำงานและการดำรงชีวิตในญี่ปุ่น มีจำนวนไม่น้อยที่ตัดสินใจยกเลิกสัญญาจ้างและกลับประเทศไทย ส่งผลให้ทั้งนายจ้างและหน่วยงานที่ส่งแรงงานต้องประสบปัญหาในการพัฒนาบุคลากร และทำให้ผู้ที่ไม่ได้รับคัดเลือกเสียโอกาสที่จะเดินทางไปประกอบอาชีพนี้

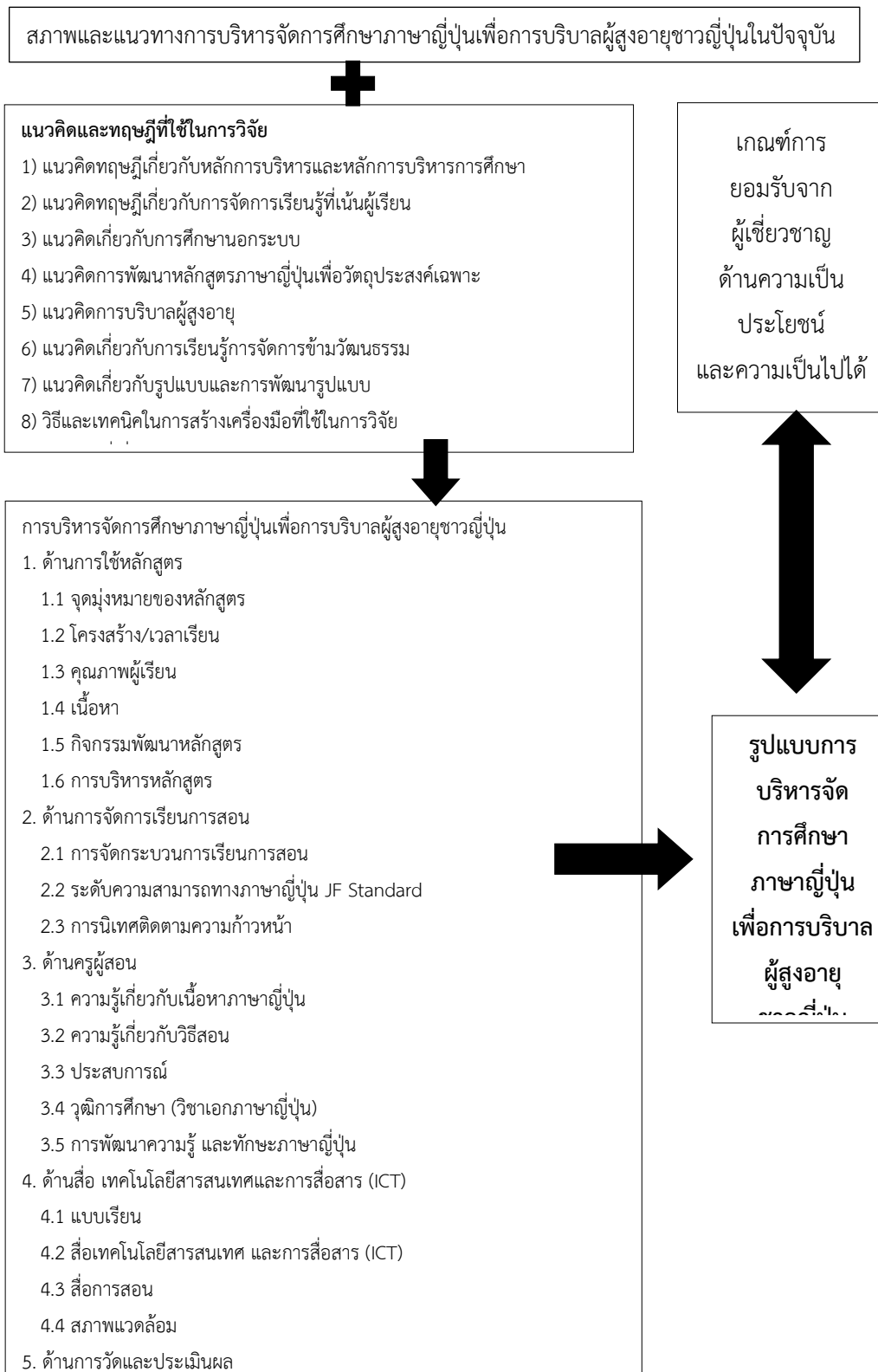
จากปัญหาและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์และผู้ประสานงานแรงงานข้ามถิ่นไทย-ญี่ปุ่น เลือกวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ซึ่งมีการจัดการศึกษาตามกรอบสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้หลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านการวัดและประเมินผล 6) ด้านการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) การวิจัยนี้จะช่วยให้สถานศึกษาและสถานประกอบการที่ส่งแรงงานย้ายถิ่นสามารถบริหารจัดการการศึกษาภาษาญี่ปุ่นตามความต้องการของผู้ว่าจ้างในญี่ปุ่นได้ดีขึ้น เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างยั่งยืน.

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น
3. เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ระเบียบวิธีวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งขั้นตอนเป็น 3 ระยะดังนี้

ขั้นตอนแสดงการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น		
ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น	ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นและการสัมภาษณ์	สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น		
ร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นและตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น	1) นำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบที่เป็นผลจากการศึกษาและรวบรวมข้างต้นมาพัฒนารูปแบบ 2) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ 3) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ ตามผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม	ร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น		
การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น	จัดส่งแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงร่างรูปแบบฯ	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น (ฉบับสมบูรณ์)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1.1 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ตัวแปรที่ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น โดยการสัมภาษณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่น เพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น จำนวน 20 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระดับรองผู้อำนวยการขึ้นไป ที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ที่เรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมาไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ได้รับการบริการ 4 คน ที่ได้รับการบริการไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมแบบเต็มรูปแบบ จากมหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่ เลขรับรอง COF N0.67/031

ตัวแปรที่ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ในการร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้างที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น โดยมีประเด็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการใช้หลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านการวัดและประเมินผล 6) ด้านการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น เพื่อกำหนดประเด็นแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง

2.2 นำแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นและการบริบาลผู้สูงอายุ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม โดยการหาค่า IOC เกณฑ์การผ่านคือมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ซึ่งค่า IOC ในครั้งนี้เท่ากับ .66 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขประเด็นในการสัมภาษณ์แบบโครงสร้างเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการสร้างข้อสรุปตามประเด็นจากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. นำผลที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบที่เป็นผลจากการศึกษาและรวบรวมข้างต้น

2. นำร่างรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องและเหมาะสมโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ

3. ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นตามข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแปรที่ศึกษา ความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพผู้เรียน และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเเร็จ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้กับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น จำนวน 8 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงพยาบาลที่ให้บริการด้านการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระดับรองผู้อำนวยการขึ้นไป ที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงพยาบาลด้านการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น โดยมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1 ผู้วิจัยนำรายละเอียดของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบิบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น มากำหนดเป็นประเด็นคำถาม

2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น โดย

ตอนที่ 1 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย Likert Scale

เกณฑ์การตัดสินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการสร้างข้อสรุปตามประเด็น

ผลการวิจัย

1. ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ด้าน	สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
การใช้หลักสูตร	- ตัวชี้วัดกว้าง ไม่มีคุณภาพ - บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ - เวลาฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ - เจตคติไม่ดีต่อการเรียน	- ปรับหลักสูตรให้เข้าใจง่ายและเหมาะสม - เพิ่มกิจกรรมฝึกภาษาเพื่อการสื่อสาร
การจัดการเรียนการสอน	- วิธีการสอนไม่กระตุ้นการเรียนรู้ - เน้นการสอนไวยากรณ์และท่องจำ - กระบวนการนิเทศไม่ต่อเนื่อง	- จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะพูด ฟัง อ่าน เขียน - เน้นการปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง
ครูผู้สอน	- ครูไม่จบภาษาญี่ปุ่น - ไม่มีเทคนิคในการสอน - ภาระงานนอกเหนือจากการสอนมาก	- จัดหาสื่อคู่มือช่วยสอน - พัฒนาความรู้ครูให้สามารถถ่ายทอดได้ดี - เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ
สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	- สื่อการสอนไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย - ไม่มีศูนย์การเรียนรู้โดยตรง - สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร	- สนับสนุนงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ทันสมัย - จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้าน	สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
การวัดและประเมินผล	- วิธีการวัดผลไม่มาตรฐาน - เครื่องมือวัดผลไม่มีความหลากหลาย	- กำหนดวิธีวัดผลให้ชัดเจนและมีมาตรฐานเดียวกัน - จัดอบรมพัฒนาวิธีการวัดผลหลากหลาย
การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น)	- ขาดการสอดแทรกความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	- จัดอบรมหลักสูตรเสริมด้านการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น)
อื่นๆ	- กิจกรรมภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนน้อย - ไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่	- วางแผนและสนับสนุนการจัดค่ายภาษาญี่ปุ่น - จัดซื้อสื่อหรือแบบฝึกเสริมทักษะ - ส่งเสริมครูขอทุนพัฒนาตนเอง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น มี

องค์ประกอบหลักอยู่ 3 องค์ประกอบ ที่ **องค์ประกอบที่ 1** การเรียนการสอน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบได้แก่ การกำหนดหลักสูตร วิธีการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้พิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมในองค์ประกอบที่ 1 การเรียนการสอน ปรากฏว่าเห็นควรปรับชื่อองค์ประกอบให้ชัดเจนเป็น **กระบวนการบริหาร** และสำหรับองค์ประกอบย่อยได้เพิ่มการนิเทศ ติดตาม ก่อนและหลังการดำเนินงาน **องค์ประกอบที่ 2** สิ่งอำนวยความสะดวก ให้ปรับเป็น **กระบวนการจัดการเรียนรู้** นำมาไว้อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบย่อยของการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น **องค์ประกอบที่ 3** การบริหาร ควรปรับชื่อองค์ประกอบให้ชัดเจนเป็น **คุณภาพของผู้เรียน** และผู้วิจัยได้ปรับตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ โดยการสร้างความตระหนักแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) และการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการดำรงชีวิต และการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกิดการพัฒนาความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) และการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการดำรงชีวิต และยังเพิ่มปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จที่จะนำพาให้ทุกองค์ประกอบดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การสร้างความตระหนักและส่งเสริมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญและพัฒนาความรู้ และทักษะของการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) และการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการดำรงชีวิต และประเด็นสุดท้ายผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระดับ 4 (ระดับมาก) จากทั้งหมด 5 ระดับ (มากที่สุด) หมายถึงร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น มีคุณภาพในระดับมากซึ่งมีความเหมาะสมจะนำไปใช้ในสถานศึกษาด้านบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ได้สิทธิ์ในการส่งแรงงานย้ายถิ่นไปยังประเทศญี่ปุ่นได้

3. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

ตารางที่ 2 แสดงสรุปผลการตรวจสอบความความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียน และ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ

รูปแบบการบริหารจัดการภาษาญี่ปุ่น เพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้		
	(n=8)			(n=8)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหาร	4.48	0.65	มาก	4.28	0.73	มาก
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.31	0.82	มาก	4.34	0.72	มาก
องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพของผู้เรียน	4.34	0.72	มาก	4.09	0.81	มาก
ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ	4.50	0.71	มาก	4.25	0.83	มาก
สรุป	4.41	0.73	มาก	4.24	0.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผลประเมินความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ สรุปผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหาร ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.65) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D.= 0.73)

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D.= 0.82) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D.= 0.72)

องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพของผู้เรียน ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D.= 0.72) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D.= 0.81)

ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D.= 0.71) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D.= 0.83)

ผลสรุปของทั้ง 3 องค์ประกอบ และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.73) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.77)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น สภาพปัญหาพบว่า ในด้านการใช้หลักสูตร ส่วนของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเขียนไว้กว้างและยังเน้นไวยากรณ์เพื่อสามารถสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับ JLPT N4 หรือ JFT-Basic เป็นหลัก โดยขาดการสอดแทรกในการศึกษาข้ามวัฒนธรรม จึงไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Ministry of Education (2008, pp. 4-5) ที่กล่าวถึง แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษา พบว่า มีปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาที่ไม่บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ การฝึกปฏิบัติยังไม่เหมาะสมและเพียงพอเท่าที่ควร ส่วนมากมุ่งเน้นการสอนโครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารภาษา ส่วนแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยให้เน้นการสื่อสารในทุกระดับขั้นตามบริบท ต้องเน้นภาษา เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน สอดแทรกการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา จันท์บรรจง (2557) พบว่า ด้านหลักสูตรของประเทศกลุ่มอาเซียนมีนโยบายให้ปรับปรุงหลักสูตร บูรณาการภาษายุทธศาสตร์ ก็คือ การให้เรียนรู้ภาษาและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสำหรับการบริหารจัดการการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ต้องวางแผนการพัฒนาหลักสูตร มีการกำกับ ติดตาม นิเทศ ส่งเสริมให้แนวทางที่ถูกต้อง ประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น พบว่า ครูผู้สอนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นการฝึกทักษะ ขาดด้านเทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เพียงพอ มีครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีคุณวุฒิการสอนภาษาญี่ปุ่น ไม่เพียงพอ และขาดการอบรมพัฒนาการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างสม่ำเสมอและยังพบว่า วิธีการอบรมไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดของครู สอดคล้องกับ Konstantyuk (2002, p. 5) ที่ได้ศึกษาระเบียบวิธีการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และมีวิธีการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะเพื่อการแสดงออกถึงความหมายทางการสื่อสารในด้านต่าง ๆ แนวทางการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนบรรยากาศให้เป็นภาษาเพื่อการสื่อสาร สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกเหมือนปฏิบัติจริง ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาภาษาญี่ปุ่น มีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ต้องมีความสามารถในการสอบภาษาญี่ปุ่นระดับ JLPT N3 ขึ้นไป พัฒนาวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น การศึกษาข้ามวัฒนธรรมไทย (ไทย-ญี่ปุ่น) สอดคล้องกับ เพ็ชรี รูปปะวิเชตร (2560) ที่กล่าวว่า ในการทำงานร่วมกับชาวต่างชาติ บุคคลควรจะต้องรับทราบหรือทำความเข้าใจในปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ทำให้วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ มีความแตกต่างกันเสียก่อนจึงจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมการจัดการข้ามชาติได้

2. ผลรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) โดยวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ชัดเจนในด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น มีการจัดทำปฏิทินการศึกษา กำหนดภาระงาน และรายละเอียดของรายวิชาตามหลักสูตร รวมถึงการศึกษาข้าม

วัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) การจัดการการสอนต้องประสานงานกับฝ่ายอาคารสถานที่และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน ครูผู้สอนจะได้รับการคัดเลือกโดยพิจารณาจากความพร้อมของสถานศึกษาและบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอก การนำแผนไปปฏิบัติจะดำเนินการตามโครงการสอนและหลักสูตรที่วางไว้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ค่ายภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น และการประสานความร่วมมือจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การนิเทศติดตามและการประเมินผล (Evaluation) ประกอบด้วยการนิเทศติดตามก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น มีการประเมินผลและจัดทำคู่มือประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน กระบวนการนี้สอดคล้องกับทศนิยม วงศ์ยืน (2558) ที่กล่าวถึง 3 ขั้นตอนของงานวิชาการ: การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการนิเทศติดตามประเมินผล การนิเทศเป็นความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ ผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่ม เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและช่วยครูบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยเน้นภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น และการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาญี่ปุ่น ครูที่ไม่จบเอกภาษาญี่ปุ่นต้องผ่านการพัฒนาให้มีความสามารถเทียบเท่า JLPT N3 ครูสามารถดำเนินการศึกษาและกิจกรรมเสริมตามแผนที่วางไว้ ครูชาวญี่ปุ่นจะต้องผ่านการคัดเลือกตามมาตรฐานคุณสมบัติ การทดสอบ และการประเมินการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานหลักของการใช้หลักสูตรและการบริหารการจัดการเรียนรู้ (จิตติมา วรณศรี, 2557) โดยมี 3 องค์ประกอบ: ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต

องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพของผู้เรียน ต้องมีความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ JLPT N4 หรือ JFT-Basic เพื่อประกอบอาชีพผู้บริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น และเข้าใจการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (ไทย-ญี่ปุ่น) สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันในญี่ปุ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Japan Foundation (2023) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติแรงงานที่ยื่นขอวีซ่าทักษะเฉพาะทางหมายเลข 1 การขาดความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมอาจทำให้แรงงานเกิดภาวะ Culture shock ส่งผลให้มีปัญหาในการทำงานและใช้ชีวิตในญี่ปุ่น จนนำไปสู่การยกเลิกสัญญาจ้างและเดินทางกลับประเทศไทยก่อนกำหนด ทำให้สถานประกอบการในญี่ปุ่นสูญเสียโอกาสและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร และเสียโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้รับคัดเลือกก่อนหน้า

3. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

การประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นพบว่าทุกองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จอยู่ในระดับมาก แต่ละองค์ประกอบมีแนวทางปฏิบัติชัดเจนครอบคลุมทุกภารกิจ สอดคล้องกับ Eun (2001) ที่ศึกษาความสามารถของครูในการปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับการบริการ โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกในกรุงโซล ประเทศเกาหลี เพื่อสำรวจสิ่งที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าทุกองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความเป็นไปได้ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งเป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 104-106) โดยมีสองขั้นตอนหลัก ขั้นแรกคือการสร้างหรือพัฒนารูปแบบจากการศึกษางานวิจัยและวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ ขั้นที่สองคือการประเมินรูปแบบเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวคิด การวิจัยครั้งนี้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น ส่งผลให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนครอบคลุมทุกภารกิจในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง และช่วยพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ มีบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตามตัวชี้วัดของหลักสูตร มีการจัดสรรงบประมาณ สื่อวัสดุอุปกรณ์และมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

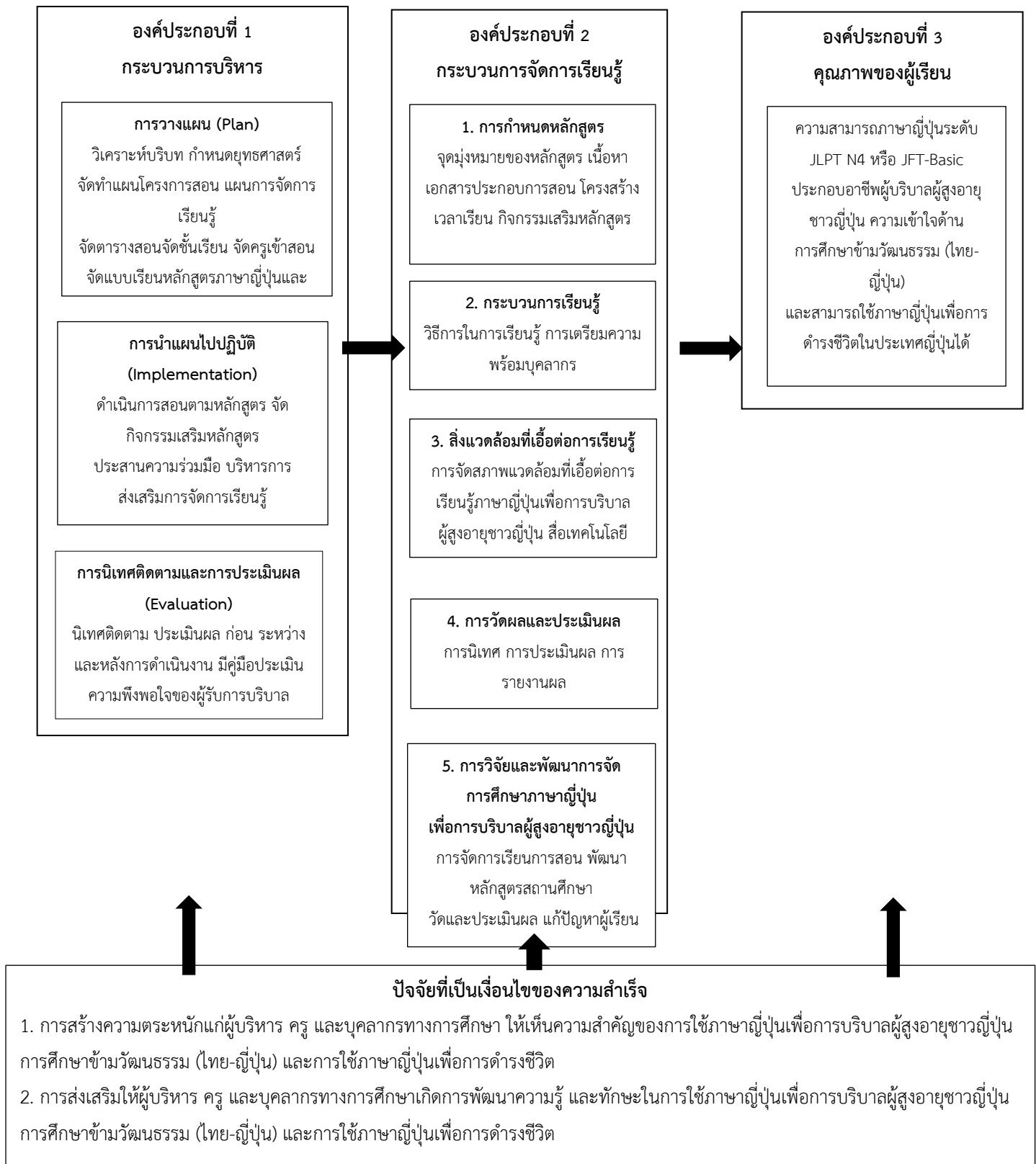
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเพื่อเปรียบเทียบสภาพก่อนและหลังจากการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบให้สมบูรณ์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ The Japan Foundation, Japan ที่สนับสนุนทุนอบรมทักษะเฉพาะทาง (Japanese-Language Programs for Foreign Specified Skill Worker Candidates 2023) ณ ศูนย์อบรมอุราวะ จังหวัดไซตามะ ประเทศญี่ปุ่น ที่ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเรียนรู้ระบบทักษะด้านแรงงานข้ามถิ่นตลอดจนสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอดระยะเวลา 2 เดือน ขอขอบพระคุณ Nara Higashi Hospital Group ที่อนุญาตให้เข้าไปเก็บข้อมูลยังสถานบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น จังหวัดนารา ประเทศญี่ปุ่น รวมถึงอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างเป็นอย่างมาก

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริหารผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2557). *เรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของประเทศไทยกลุ่มอาเซียนบวกสาม: กรณีประเทศญี่ปุ่น* (รายงานการวิจัย). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ทัศนีย์ วงศ์ยืน. (2558). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร สโรบล. (2566). *ภาษาอังกฤษกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน*. สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
<http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/39/>
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์.
- เพ็ชรี รูปะวิเชตร. (2560). *การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ: การจัดการข้ามวัฒนธรรม*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สกาวรัตน์ ศิริมา. (2562, 22 ตุลาคม). คนทำงานต้องมีความสุขก่อน หัวใจบิบาลผู้สูงอายุญี่ปุ่น. *คมชัดลึก*.
<https://www.komchadluek.net/news/394665>
- สำนักข่าวเจาะลึกระบบสุขภาพ. (2560, 12 เมษายน). 2544-2643 โลกเข้าสู่ศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ.
<https://www.hfocus.org/content/2015/04/9734>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562, 28 มีนาคม). *ส่งเสริมแรงงานไทยสู่ตลาดแรงงานญี่ปุ่น*. <https://www.thaihealth.or.th/ส่งเสริมแรงงานไทยสู่ตลาดแรงงานญี่ปุ่น>.
- สุตปรารณา ดวงแก้ว. (2562, 19 มีนาคม). *สถานการณ์ขาดแคลนแรงงานและนโยบายเปิดรับแรงงานต่างชาติของญี่ปุ่น*. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
<http://www.ias.chula.ac.th/ias/th/Article-Detail.php?id=40>
- Cabinet Office of Japan. (2021, July). *Annual Report on the Ageing Society*.
<https://www8.cao.go.jp/kourei/english/annualreport/2021/pdf/2021>
- Eun, S. (2001). *Contextual Autonomy in EFL Classroom: A critical review of English teaching methods in South Korea*. [Doctoral dissertation, Ohio State University].
http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1374496253
- Japan Foundation. (2023). *JFT-basic The Japan Foundation Japanese Language Basic Test*.
<https://www.jpff.go.jp/jft-basic>.
- Konstantyuk, I. (2002). *Communicative language teaching methodology and the teaching of Ukrainian*. [Master's thesis, University of Manitoba].
<https://mspace.lib.umanitoba.ca/items/7f787f3f-d816-4dd2-9e5d-c031c2f28880>
- Ministry of Education. (2008). *The basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*.
<http://academic.obec.go.th/images/document/1525235513>

Ministry of Foreign Affairs of Japan. (2023). *Specified Skilled Worker (SSW)*.

https://www.th.emb-japan.go.jp/itpr_th/ssw/overview/

Ministry of Health, Labor and Welfare. (2021). *Educational Material of Specified Skill System (For Foreign Nationals with Specified Skills)*.

<https://www.mhlw.go.jp/content/11130500/000767142.pdf>

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

Development of Educational Institution Managerial Model in Accordance with
Education Ecosystem Management Framework to Promote Academic
Excellence for Students in Kaeng-Ton School under The Ubonratchathani
Primary Educational Service Area Office, Area 5

กัญญา สิริเลาหกุล | Kanyapha Sirilauhakul

โรงเรียนบ้านแก้งโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
Kaeng-Ton School under Ubonratchathani Primary Education District Office District 5
Corresponding author e-mail: rawisadaa@gmail.com
(Received: 11 September 2024, Revised: 4 October 2024, Accepted: 7 October 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ มีการวิจัย 4 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 120 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 11 คน ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 120 คน และนักเรียน จำนวน 100 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบทดสอบ และ 5) แบบประเมิน ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าซี ค่าคะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์ และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการสร้างรูปแบบมี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) การดำเนินการ (5) การประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า (1) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครู หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ผลการดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า (1) ผลการทดสอบ (NT) ระหว่างปี 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.63 (2) ผลการทดสอบ (O-NET) ระหว่างปี 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.01 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2562 – 2566 เพิ่มขึ้นทุกปี (3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารสถานศึกษา, การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้, ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ.

ABSTRACT

The purpose of this study, Development of Educational Institution Managerial Model in Accordance with Education Ecosystem Management Framework to Promote Academic Excellence for Students in Kaeng-Ton School, are 1) study primary data, 2) development of managerial model, 3) pilot managerial model, 4) assess managerial model. This study has 4 phases. Phase 1, review primary data collected from teachers, parents, educational institution committee ($n = 120$), and experts ($n = 5$). Phase 2, develop managerial model based on data collected from experts ($n = 9$). Phase 3, pilot managerial model with teachers ($n = 11$). Phase 4, assess managerial model based on data collected from teachers, parents, educational institution committee ($n = 120$), and students ($n = 100$). Research instruments include 1) document analysis Form, 2) questionnaire, 3) interview form, 4) test form, and 5) assessment form. Data analyses include qualitative analysis, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Z-test, relative gain score, Priority Needs Index (PNI). **The research results as follows:** 1) At the current state, the level of practice is moderate. Expected state is the highest level of practice. Need ranking in descending order: collaboration network aspect, technology application aspect, and education management aspect. 2) Managerial model development outcomes have 6 components as follows: 1) principle, 2) purpose, 3) content, 4) operation, 5) assessment, and 6) success conditions, managerial model, and manual for using optimal model at the highest level. 3) Result from the pilot test indicate: 1) teacher's knowledge and comprehension assessment result post-development is higher than pre-development at a significant level of .01; 2) results of development operations according to the model has the highest level of practice. 4) Result of model assessment indicates: 1) NT results have increased 14.56% between 2022 and 2023; 2) O-Net result increased 9.01% between 2022 and 2023,

when compared to between 2019 and 2023 increased every year; 3) feasibility and usefulness assessment results were at the highest level; 4) the satisfaction assessment results of those involved and students were at the highest level.

Keywords: managing educational institutions, education ecosystem, academic excellence

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กระแสโลกาภิวัตน์ได้กระตุ้นให้สมาชิกสังคมประเทศต่าง ๆ ตื่นตัว สำหรับในประเทศไทยนั้นการพัฒนาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงมีมาอย่างต่อเนื่องและได้ปรากฏชัดขึ้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งได้เพิ่มแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นครั้งแรก โดยให้ความสำคัญกับ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2556) ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ การเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ทักษะสมรรถนะที่จำเป็นให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต และการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน จึงเป็นความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศต้องเร่งดำเนินการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรมผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อให้

สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562: 5-13)

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรที่มีบทบาทรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม (วชิรวิทย์ สุราสา และเอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2565) และมีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังนี้ 1) การบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลในการพัฒนาเป้าหมาย และนโยบายสถานศึกษา 2) การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เป้าหมายของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ 3) การบริหารสถานศึกษาช่วยกำหนดวิธีการ และประสานงานในการนำโครงการ ไปปฏิบัติ และ 4) การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อสนับสนุน โครงการให้ประสบความสำเร็จ (Campbell et al., 1983) ซึ่งการบริหารการศึกษาต้องอาศัยศาสตร์หรือองค์ความรู้เฉพาะทางซึ่งเป็นศาสตร์ประยุกต์ทางสังคมศาสตร์ (Applied Social Science) ระหว่างการบริหารกับการศึกษา โดยศาสตร์ทางการศึกษา ประกอบด้วยปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร วิธีสอน การวัดผล และประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2562)

โรงเรียนแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ (The School of Partnership for Excellence) เป็นโรงเรียนที่มีที่ตั้งที่แน่นอน โรงเรียนเป็นหุ้นส่วนระหว่างโรงเรียนกับแหล่งทรัพยากรของชุมชน โรงเรียนยังเน้นการบูรณาการด้านวิชาการ สุขภาพ บริการชุมชน พัฒนาเยาวชน พัฒนาชุมชน และสัญญาชุมชน (Community engagement) อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนของนักเรียน การทำให้ครอบครัวแข็งแรง

และชุมชนที่มีสุขภาพที่ดีที่สุด (दारङ्क ชลสุข, 2564) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพ และการสร้างสรรค์ สามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างดี มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนด (พระธีรพัฒน์ กุลธโร และพระมหาเผด็จ จิรกุลโล, 2564) มีหลักการสอน หรือปรัชญาการสอนของโรงเรียนเป็นเลิศทางวิชาการประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด หรือพฤติกรรมทางด้านสมองของบุคคล ซึ่งทำให้มีความฉลาดมีความสามารถในการคิดเรื่องต่าง ๆ ได้ พฤติกรรมด้านนี้ยังแบ่งออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ อีก 6 ระดับ คือ ความจำ หรือรู้ และจดจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า 2) จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ และคุณธรรม พฤติกรรมของนักเรียนด้านนี้จะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใด ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องใช้วิธีปลูกฝัง จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์ พฤติกรรมด้านจิตพิสัยนี้ ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 5 ระดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบ และบุคลิภาพ 3) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่บอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว เกิดความชำนาญ ซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นเครื่องชี้ระดับของทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัยยังแบ่งออกเป็นทักษะย่อยได้อีก คือการรับรู้ การลงมือปฏิบัติทำตามความถูกต้อง ความชัดเจนต่อเนื่องในการปฏิบัติ และแสดงพฤติกรรมเป็นประจำเป็นอัตโนมัติ จนกลายเป็นธรรมชาติที่เคยชิน (दारङ्क ชลสุข, 2564)

การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นอีกแนวทางในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงพื้นที่ทางกายภาพและเสมือนจริงเพื่อจูงใจนักเรียนและกระตุ้นการเติบโตทางปัญญาใน ถือเป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ทำให้การเรียนรู้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์หลักคือการปรับทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามความต้องการ จุดแข็ง และจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน เพิ่มประสิทธิภาพประสบการณ์ของนักเรียนและใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม (Kumar, 2023) และการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและพัฒนาคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ความร่วมมือกับพันธมิตรและเครือข่าย ถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ โดยองค์กรหลักจะประสานงานกับพันธมิตรหรือเครือข่าย เพื่อสร้างความร่วมมือในการวางแผนและปฏิบัติการเพื่อจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนตามเป้าหมายขององค์กร 2) การใช้เทคโนโลยี ในอนาคตจำเป็นต้องใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีช่วยเชื่อมต่อนักเรียนกับแหล่งความรู้ แอปพลิเคชัน นวัตกรรมใหม่ รวมถึงบุคคลต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตร E-Learning คลังความรู้ในรูปแบบวิดีโอ และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ 3) การจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมใหม่เป็นทางเลือกในการเรียนนอกห้องเรียน ออกแบบเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองตามแนวโน้ม

ใหม่ของการจัดการศึกษาในอนาคตให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคแรงงานและการตลาดในอนาคต ปรับวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรผ่านการมีประสบการณ์การเรียนรู้ตามทักษะนั้น โดยไม่เน้นผลการเรียนเพื่อการแข่งขัน 4) วิธีจัดการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน 5) ทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ และอื่น ๆ ในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และ 6) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ควรกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน พร้อมจัดทำวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรรักการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายหรือพันธมิตรเพื่อจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ (นิริศนา ใจคง และสิริกานต์ แก้วคงทอง, 2564) ซึ่งผลวิจัยของอภิขญา สวัสดิ์ ศศิธร หาสิน และกัลยารัตน์ สุขนันทชนะ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษารองรับการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้มีหัวใจสำคัญ คือการทำงานร่วมกัน การพัฒนาร่วมกัน การตั้งเป้าหมายร่วมกัน ทั้งผู้บริหารโรงเรียน คุณครู และนักเรียน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนาทั้งในด้านการออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรม ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน และเมื่อถอดบทเรียนการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ และออกแบบตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านแก้งโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีเป้าหมายให้นักเรียนมีผลการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และสูงกว่าระดับประเทศ ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2565 โรงเรียนบ้านแก้งโดน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นทุกปี (2562=32.10, 2564=38.15 และ 2565=43.2) แต่ผลการการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2665 ในรายวิชาภาษาอังกฤษยังต่ำกว่าระดับประเทศ (ระดับโรงเรียน 31.53 ระดับประเทศ 37.62) รายวิชาอื่นๆ สูงกว่าระดับประเทศ (โรงเรียนบ้านแก้งโดน, 2566)

ข้าพเจ้าในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างยั่งยืน มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จึงมีความมุ่งมั่นและมีเป้าหมายให้นักเรียนมีผลการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและสูงกว่าระดับประเทศ จึงได้จัดทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งสามารถจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 283 คน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการ (ผู้วิจัย) จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 11 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 131 คน และ 5) นักเรียน (ป.1- ป.6) จำนวน 131 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, 2534) จากการสุ่มจากกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่ม จำนวน 283 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง 220 คน ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้ 1) ครู จำนวน 11 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 3) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 100 คน และ 4) นักเรียน จำนวน 100 คน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยมี 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาฯ จำนวน 120 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 11 คน ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาฯ จำนวน 120 คน และนักเรียน จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
2. แบบทดสอบ ใช้สำหรับทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของครูใช้ในการวิจัยระยะที่ 3
3. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังของการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
4. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
5. แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม เป็นแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 และระยะที่ 3
6. แบบประเมิน เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ และความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2,3 และ 4

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือการวิจัยเพื่อสุ่มสาระสำคัญตามประเด็นที่ต้องการศึกษา
3. นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความครอบคลุมของประเด็นที่ใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00
4. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธี Item total

correlation ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.77 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

5. ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งเครื่องมือการวิจัยให้กลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับ
2. ตรวจสอบและคัดแยกเครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าซี ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา 3) แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางวิชาการ 4) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู 5) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (5.1) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน (5.2) การจัดทำหลักสูตร (5.3) การจัดการเรียนรู้ (5.4) ทรัพยากร (5.5) การใช้เทคโนโลยี (5.6) เครือข่ายความร่วมมือ (5.7) สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ 6) บริบทของโรงเรียนบ้านแก้งโดน และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) ทรัพยากร 5) การใช้เทคโนโลยี และ 6) เครือข่ายความร่วมมือ

1.3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านทรัพยากร และด้านการใช้เทคโนโลยี รองลงมา คือ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ และ

เมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทรัพยากร ตามลำดับ

2. ผลการสร้างรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศการเรียนรู้ของครู มีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก และหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบ พบว่า ระดับปฏิบัติตามรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครือข่ายความร่วมมือ รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยี

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ พบว่า

1) ผลการทดสอบ (NT) ระหว่างปีการศึกษา 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.63
2) ผลการทดสอบ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.01
3) ผลการทดสอบ (O-NET) ปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 และสูงกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา เฉลี่ยร้อยละ 10.94

4) ผลการทดสอบ (O-NET) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2562-2566 เพิ่มขึ้นทุกปี

4.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบรองลงมา คือ เนื้อหาของรูปแบบ

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น รองลงมา คือ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน พบว่า องค์ประกอบของการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ประกอบด้วย และ 1) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) ทรัพยากร 5) การใช้เทคโนโลยี 6) เครือข่ายความร่วมมือ สภาพปัจจุบันโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร สภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากร และด้านการใช้เทคโนโลยี รองลงมา คือ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ และอันดับความต้องการจำเป็นโดยรวม เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทรัพยากร ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดทำยุทธศาสตร์การทำงานเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารโรงเรียน การดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียน และสิ่งที่สำคัญก็คือ การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร เช่น บุคลากรที่พอเพียง วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างมาก โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายมาช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับนันทิยา หุตานุวัตร และ ณรงค์ หุตานุวัตร (2553) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กรเพราะองค์กรใช้กลยุทธ์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดยกลยุทธ์ของแต่ละองค์กรจะถูกกำหนดตามธรรมชาติและลักษณะขององค์กรนั้นๆ องค์กรจะกำหนดกลยุทธ์ได้ต้องรู้สภาพหรือสถานะขององค์กรเสียก่อน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2542: 3) กล่าวว่า ตามมาตราที่ 9 กล่าวถึงการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาและกำหนดไว้ในหมวด 8 ว่าด้วยทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าทรัพยากรทางการศึกษานั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับ Judy Estrin and Sam Gill (2019) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีรวมถึงทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัชรภรณ์ กลิ่นภู และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของเทศบาลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของเทศบาลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบริหารองค์การ

เนื่องจากกระบวนการวางแผนและตัดสินใจของผู้บริหารย่อมต้องใช้ระบบสารสนเทศเป็นหลักของการบริหารงานทุกขั้นตอน การพัฒนาหน่วยงานจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับระบบสารสนเทศที่ดีเป็นสำคัญ โดยระบบสารสนเทศที่ผู้บริหารนำไปใช้ต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และตรงต่อความต้องการ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและตัดสินใจของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการองค์การ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ได้ผ่านกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบ โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางวิชาการ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การดำเนินการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากร แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ บริบทของโรงเรียนบ้านแก้งโดน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และดำเนินการพัฒนาเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจึงได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ (2550) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวการประเมินรูปแบบ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับบุฒิชัย ไกรวิเศษ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดนวัตกรรมพลิกผัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 1.1) การบริหารองค์ประกอบสิ่งมีชีวิต 1.2) การบริหารองค์ประกอบสิ่งไม่มีชีวิต และ 1.3) การบริหารองค์ประกอบปรัชญาองค์กร 2) กรอบแนวคิดนวัตกรรมพลิกผัน ประกอบด้วย 2.1) คุณลักษณะการคิदनอกกรอบ 2.2) ความเชี่ยวชาญข้ามศาสตร์ 2.3) ทักษะการค้นหา และ 2.4) ค่านิยมความยั่งยืน สอดคล้องกับ Fulston schools (2003) ได้นำเสนอรูปแบบสำหรับความเป็นเลิศของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในการบริหาร 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำ ได้แก่ ความท้าทาย

ของผู้นำ การสื่อสารคุณค่าและความเชื่อ การกำหนดทิศทางและการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 2) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ การกำหนดความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ การตรวจสอบความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความสามารถและความต้องการของพนักงาน 4) การวางแผนกระบวนการสนับสนุนการศึกษา ได้แก่ การวางแผนการปรับปรุงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงกระบวนการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 5) ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร การมอบอำนาจให้พนักงานได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในระบบการปรับปรุงสถานศึกษา การมุ่งมั่นในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 6) ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลงานที่สอดคล้องหรือเหนือกว่าเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ OFSTED (2012) ได้เสนอรูปแบบสถานศึกษาที่มีรูปแบบความเป็นเลิศ เพื่อให้สถานศึกษาที่ต้องการปรับปรุงคุณภาพนำไปเป็นแบบอย่าง โดยรูปแบบการแสดงความเป็นเลิศนี้ได้รับการปรับปรุงและถูกนำมาใช้โดยกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานจริง ซึ่งประกอบด้วย 9 องค์ประกอบด้วยกันคือ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ นโยบายและกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากร การปรับปรุงกระบวนการ ความคิดเห็นของสถานศึกษา ความคิดเห็นของพนักงาน ความคิดเห็นของชุมชนและผลลัพธ์การปฏิบัติงานที่สำคัญ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน พบว่า 1) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศการเรียนรู้ของครู โดยรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก และหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบ มีระดับปฏิบัติตามรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครือข่ายความร่วมมือ รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานตามรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน เป็นการดำเนินการร่วมกันของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายในการใช้เทคโนโลยีมาร่วมในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริม สนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศ ติดตามประเมินผลในระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง จึงทำคณะครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ สอดคล้องกับโสภณา สุตสมบูรณ์ (2566) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน 2) ช่วยให้บุคลากรพิจารณาโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ทั้งหมดขององค์กร 3) ช่วยออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์และเป็นหนึ่งเดียว เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยรวมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 4) ช่วยออกแบบวิธีการพัฒนาส่วนบุคคลของบุคลากรภายในองค์กร 5) ช่วยให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งเรียนรู้หรือองค์ความรู้สะดวกขึ้นเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 6) ช่วยกระจายการเรียนรู้ด้วยการขับเคลื่อนองค์ประกอบหลายส่วนเข้าด้วยกัน โดย

ไม่มีใครคนใดคนหนึ่งผูกขาดการมีความรู้ 7) ช่วยรักษาความรู้ไว้ดีขึ้นและนำไปใช้กับสถานการณ์ในที่ทำงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ 8) ช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ได้มากขึ้น และ 9) ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมมากขึ้น สอดคล้องกับอภิญา สวัสดิ์ ศศิธร หาสิน และกัลยารัตน์ สุขนันท์ ชนะ (2565) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษารองรับการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในสถานศึกษารองรับการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้มีหัวใจสำคัญ คือการทำงานร่วมกัน การพัฒนาร่วมกัน การตั้งเป้าหมายร่วมกัน ทั้งผู้บริหารโรงเรียน คุณครู และนักเรียน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนาทั้งในด้านการออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมที่ส่งผลดีต่อนักเรียน สอดคล้องกับเฉลิมยศ พุทธา (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนปทุมคงคาวิทยุชุมชนห้วยหวดวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานตามรูปแบบฯ โดยการประเมินผลจากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (SAR) ของปีการศึกษา 2563 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนปทุมคงคาวิทยุชุมชนห้วยหวดวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น สอดคล้องกับสมโภชน์ อเนกสุข (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า ผลการสร้าง พัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์ เป็นการศึกษาในลักษณะองค์รวมของการพัฒนาโรงเรียนตามองค์ประกอบของการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ทั้ง 6 องค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเป็นที่ยอมรับและเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัด 2) ด้านหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ด้านอาคารสถานที่ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น 4) โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษาเป็นอย่างดี 5) ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ พบว่า ครูทุกคนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน 6) โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ พบว่า ในการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลงานของนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีผลงานดีขึ้นอย่างชัดเจน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน พบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (1) ผลการทดสอบ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปี

การศึกษา 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.63 (2) ผลการทดสอบ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างปีการศึกษา 2565 กับ 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.01 (3) ผลการทดสอบ (O-NET) ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 และสูงกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา เฉลี่ยร้อยละ 10.94 (4) ผลการทดสอบ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2562 – 2566 เพิ่มขึ้นทุกปี 2) ผลการประเมินความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รองลงมา คือ เนื้อหาของรูปแบบ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น รองลงมา คือ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ตามความต้องการและมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับ McMillan and Schumacher (1997) กล่าวว่า การประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) 2) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) 3) ด้านประโยชน์ (Utility Standards) และ 4) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) สอดคล้องกับกรณีการ ท่องรุ่ง และคณะ (2565) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.48) สอดคล้องกับเฉลิมยศ พุทธิ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนปัทมชัยชุมเห็ดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนปัทมชัยชุมเห็ดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Eva Dhimetri & other (2012) ได้ศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในรัฐบาลท้องถิ่นแอลเบเนีย: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองคอกา วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินภาพรวมในสถานการณ์ของรัฐบาลท้องถิ่น ด้านการดำเนินงานในอนาคตในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีความรู้ที่ดีในการวางแผนกลยุทธ์ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการทำงานที่ตอบสนองระดับความพร้อมในการทำงาน ขณะที่การพัฒนาวิสัยทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการสนับสนุนการทำงานของพนักงานและสมาชิกสภา แผนกล

ยุทธ์คือเครื่องมือการบริหารจัดการ การพัฒนาและการนำแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายมีความสำคัญต่อภาวะผู้นำองค์กรและการบริหารที่น้อยลง คุณสมบัติของการบริหารคือ การทำสัญญาที่สำคัญกับลูกจ้างแม้ไม่มีผลตอบแทนสูงในการทำงาน การประสานงานเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การประเมินผลเป็นเครื่องมือแบบใหม่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการ และการวิเคราะห์แผนการทำงานเป็นการพัฒนาระบบการทำงานใหม่คุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียด และวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโตน ก่อนนำไปใช้

2. ผลจากการศึกษาอันดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทรัพยากร ตามลำดับ ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาการศึกษาให้มากที่สุด และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน

3. ผลจากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการประสานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

4. สถานศึกษาสามารถนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยสถานศึกษาสามารถปรับปรุง เพิ่มเติมรูปแบบได้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมหรือบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ดังนั้น ควรมีการศึกษากลยุทธ์หรือรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและภาคีเครือข่าย

2. จากการศึกษาสภาพที่คาดหวังในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทรัพยากร ดังนั้น ควรมีการศึกษากลยุทธ์หรือรูปแบบการการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

3. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบในบริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กระดับประถมศึกษา ดังนั้นควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนมาก เพื่อจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละขนาดและความต้องการของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งไธเน พบว่า การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 2) การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน 3) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 4) การใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่า 5) การใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนการสอน และ 6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

2. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ พบว่า อันดับความต้องการจำเป็น เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ กล่าวคือการบริหารจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือในหลายๆ ระดับหรือหลายด้านมาช่วยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและไม่มีขอบเขตจำกัด และในปัจจุบันนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพราะจะทำให้การดำเนินงานมีความรวดเร็ว แม่นยำ และช่วยสื่อสารประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครองได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง และการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน

3. องค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ด้านทรัพยากร โดยทั่วไปจะเป็นการสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และเงิน แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือเวลา ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการบริหารเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปโดยไม่ได้ประโยชน์อะไรเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนขาดโอกาสสำคัญๆ ไป

กิตติกรรมประกาศ

การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นอีกแนวทางในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงพื้นที่ทางกายภาพและเสมือนจริงเพื่อจูงใจนักเรียนและกระตุ้นการเติบโตทางปัญญาใน ถิ่นเป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ อาศัยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือ

กับพันธมิตรและเครือข่าย การใช้เทคโนโลยี การจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมใหม่ การจัดการเรียนรู้ ทรัพยากร และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรรักการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการทำงานร่วมกัน พัฒนาร่วมกัน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนา ทั้งในด้านการออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรม และการประเมินผลที่ส่งผลดีต่อนักเรียน

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากรศ.ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง ดร.ศราวุธ วงศ์ทอง ดร.เยี่ยม ธรรมบุตร ดร.อภัย สบายใจ ดร.รักพงษ์ บุญศิริ ดร.ณิชา เทียมสุวรรณ นางสาวนิอร พันธอ่อน นางลำธาร ปาปะสา ดร.ปิยะภรณ์ ชาภิรมย์ นายธีระศักดิ์ พรหมลาย รศ.ดร.อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ ดร.ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล ดร. พิสิฐ รักพรหม นางจิรัญญา จันทนา นายสุพล ทิพย์สุข ดร.พรศักดิ์ อุ่นใจ ดร.อินทร์ ศรีรักษา และนางมยุรี ทับทิมหิน ในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย การให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน พร้อมทั้งให้แนวคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน เครือข่ายความร่วมมือ และคณะกรรมการดำเนินงานจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้งโดน ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความเมตตา ความเอื้ออาทร และความอนุเคราะห์จากหลายท่านที่ให้แก่วิจัย รวมถึงกัลยาณมิตรที่ดีในการให้ความช่วยเหลือจนสามารถทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมยศ พุทธา. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนปทุมชัยชุมชนหะวันวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3. *วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 5(1), 201-217.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2562). การบริหารการศึกษาเป็นสาขาวิชาชีพอย่างไร, *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(1), 28-44.
- ดำรงค์ ชลสุข. (2564, พฤศจิกายน 28). *มติชนมติครู : โรงเรียนแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ* [คอลัมน์]. https://www.matichon.co.th/education/news_3057637

- นริศนา ใจคง, และสิริกานต์ แก้วคงทอง. (2564). นิเวศการเรียนรู้: เรื่องเก่าบนวิถีใหม่. *วารสารการศึกษาไทย (OBEC JOURNAL)*, 18(3), 64-69.
- นันทยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2553). *SWOT การวางแผนกลยุทธ์ ธุรกิจ ชุมชน*. อุบลราชธานี: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พระธีรพัฒน์ กุลธีโร, และพระมหาเผด็จ จิรกุล. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ School Management to Excellence. *วารสารนวัตกรรมการพัฒนาจิตและปัญญา*, 1(1), 43-49.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562,” (1 พฤษภาคม 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57ก.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/03/Final-Paper.pdf>. 6 สิงหาคม 2565.
- โรงเรียนบ้านแก้งโดน. (2566). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2566*. โรงเรียนบ้านแก้งโดน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
- วชิรวิทย์ สุราสา, และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). ผู้บริหารที่นำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จบนวิถีแห่งความเปลี่ยนแปลง. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 5(2), 186-201.
- วัชรภรณ์ กลิ่นภู และคณะ. (2561). การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของเทศบาลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*. 4 (1): 283.
- วุฒิชัย ไกรวิเศษ (2566). *นวัตกรรมการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดนวัตกรรมพลิกผัน*. วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2550). การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(2), 76-84.
- สุจิตรา เทียนสวัสดิ์.(2534). *การพัฒนาเครื่องมือสำหรับงานวิจัยทางการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริพันธ์ ออฟเซ็ท.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- โสภณา สุดสมบูรณ์. (2566). การจัดการเรียนรู้กับความสมดุลของการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้และวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน. *วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม*, 10(3), 311-325.

- อภิษฐา สวัสดิ์, ศศิธร ทาสิน, และกัลยารัตน์ สุขนันท์ชนะ. (2565). แนวทางการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษารองรับการเรียนรู้เชิงรุก. *E-Journal of Education Studies, Burapha University*, 4(4), 67-78.
- Campbell, R.F., Corbally, J.F., & Nystrand, R.O. (1983). *Introduction to Educational Administration*. Allyn and Bacon.
- Eva Dhimitri, Majlinda Bello and Elda Dollija. (2012). Results based management in Albanian local governments. Case study municipality of Korca. *Manager Journal, Faculty of Business and Administration, University of Bucharest*, 16(1), 14-23, December.
- Fulstone schools. (2003). *Excellence model*. Retrieved from <http://www.fulschool.org/dept/prodev/Model.html>.
- Judy Estrin and Sam Gill (2019). *Internet pioneer, business executive, technology entrepreneur*, the CEO of J Labs, and the author of Closing the Innovation Gap.
- Kumar, S. (2023, November 7). *Optimizing The Learner Experience: Strategies For A Seamless Learning Ecosystem* [Article]. <https://elearningindustry.com/optimizing-the-learner-experience-strategies-for-seamless-learning-ecosystem>
- McMillan, James H. & Sally Schumacher. (1997). *Research in Education*. New York: Longman.
- Ofsted (2012). *Qualifications, experience and standard required of additional inspectors undertaking inspections on behalf of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills and House of Commons Education Committee (2011), In The role and performance of Ofsted*. London: The Stationery Office Limited.

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
Developing an active teaching model for teachers that promotes their
potential. Learning of students at Ban Na Charoen School Under the
jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office,
Area 5 Office of the Basic Education Commission Ministry of Education, 2023

รักพงษ์ บุญศิริ | Rakpong Boonsiri

โรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
Ban Na Charoen School, Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5
Corresponding author e-mail: rakpong5588@gmail.com
(Received: 11 September 2024, Revised: 4 October 2024, Accepted: 7 October 2024)

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีวัตถุประสงค์ 1)
เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านนาเจริญ 2) เพื่อพัฒนาแบบ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบ โดยมีการ
วิจัย 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู และคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 32 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบ ผู้ให้ข้อมูล
ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู
จำนวน 22 คน ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน จำนวน 32 คน และนักเรียน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน
และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3)
แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิง
เนื้อหา และใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที
ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในระยะที่ 1
ส่วนค่าสถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงานปัจจุบัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการจำเป็น เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวางแผน การจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) ผลการสร้างรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) การดำเนินการ (5) การประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความถูกต้องและความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า (1) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูโดยรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับ สูงมาก และพบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ป.6 ระหว่างปี 2565 กับปี 2566 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 6 (2) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ผลการประเมินความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ; การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก; การเรียนรู้

ABSTRACT

Research on Developing an active learning model for modern teachers that promotes the learning potential of students at Ban Na Charoen School. Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 5, the objectives were 1) to study basic information on organizing active teaching (Active Learning) of modern teachers that promote the learning potential of students at Ban Na Charoen School 2) to develop a picture Model of active teaching and learning (Active Learning). 3) To experiment with the model of proactive teaching and learning (Active Learning) and 4) to evaluate the active learning model. There were 4 phases of research as follows: Phase 1: Study of basic information. Informants include the administration, teachers, and basic education committees, totaling 32 people, and 5 experts. Phase 2: Model development. Informants include: 9 experts. People, Phase 3, study of experimental results using the target group included 22 teachers. Phase 4: Evaluation of the model. Informants included the administration department, 32 teachers, the Basic Education Commission, and 140 students. Tools used in the research include: 1) questionnaire 2) interview form 3) test and 4) assessment form. Data analysis used content

analysis. and use statistical values such as percentage, mean, and standard deviation. t-value test, relative developmental score value and the index value of the order of essential needs

The results of study were as follows: 1. Results of the study of basic information: Current conditions: Overall, compliance was at a high level. The aspect with the highest average was the aspect of planning learning management. expected condition Overall was at the highest level. The aspect with the highest average was the measurement and evaluation of learning outcomes. and necessary needs When ranked from highest to lowest which include measurement and evaluation of learning outcomes. Organizing learning activities and learning management planning, respectively. 2. Pattern creation results there were 6 elements developed: 1) principles, 2) objectives, 3) content, 4) operations, 5) evaluation, and 6) success conditions. The format and manual for using the format were accurate and appropriate overall at the highest level. 3. The results of the experiment using the model found that 1) The results of the assessment of teachers' knowledge and understanding of proactive teaching and learning were overall at a very high level of development. and found that after development was higher than before development Statistically significant at the .05 level. 2) Results of evaluating the ability to organize proactive teaching and learning of modern teachers. Overall was at a high level. 4. The results of the evaluation of the model found that 1) the academic achievement of students in Grade 6 between 2022 and 2023 increased by 6 percent. 2) the results of the evaluation of feasibility and usefulness Overall was at the highest level. 3) Results of the evaluation of satisfaction of the administration, teachers, and basic education school committees with the format. Overall was at the highest level. 4) Results of the assessment of student satisfaction with proactive teaching and learning. Overall was at the highest level.

Keywords: Proactive teaching and learning; Learning.

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ พบว่า ยังใช้วิธีการป้อนความรู้พื้นฐานจากครูสู่ผู้เรียนโดยวิธีการบรรยายความรู้หน้าชั้นเรียน เน้นการท่องจำซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ แต่ขาดทักษะในด้านต่าง ๆ การสอนในรูปแบบดังกล่าวไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และทักษะที่สำคัญต่อผู้เรียน การสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางนี้ฝังรากลึกในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ดังที่ทิศนา ขัมมณี (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่ครูเป็นศูนย์กลางนั้น ยังคงมีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งครูใช้หลักการสอนแบบบรรยายซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และขาดความสนใจในการ

เรียน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัด การเรียนการสอนของนักเรียนส่วนใหญ่เน้นการบรรยาย และยังใช้สื่อวัตกรรมการสอนน้อย ครูส่วนใหญ่จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพ (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านนาเจริญ ตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินรอบที่ 1 (พ.ศ. 2547) การประเมินรอบที่ 2 (พ.ศ. 2550) และการประเมินรอบที่ 3 (พ.ศ. 2554) พบว่า ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลการประเมินในระดับพอใช้ และที่พบว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินมาตรฐานดังกล่าวนี้อยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา จะเห็นว่าจากผลการทดสอบดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนบ้านนาเจริญ ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนบ้านนาเจริญ ประจำปีการศึกษา 2565 (โรงเรียนบ้านนาเจริญ, 2565) พบว่า ครูในโรงเรียนบ้านนาเจริญขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ครูจัดการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งเป็นจุดอ่อนของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน ครูยึดติดกับบทบาทการสอนแบบเดิม ๆ เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เชื้อมั่นและคุ้นเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ จากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนบ้านนาเจริญ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.23$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.21$) และต่ำสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 3.68$, $\sigma = 0.40$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่จัดการเรียนรู้อยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้จึงทำให้การปฏิบัติงานประสบกับสภาพปัญหาในระดับมากทั้ง 3

ด้าน ซึ่งจากปัญหาการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563) สรุปไว้ว่า ครูต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัด การเรียนรู้ตลอดเวลา แต่ถ้าครูคนใดมีแต่องค์ความรู้ด้านศาสตร์การสอนแต่กลับไม่มีศิลปะการสอนก็จะทำให้การเรียนน่าเบื่อหน่าย ผู้เรียนไม่ ยากเรียน เรียนแล้วก็ไม่รู้เรื่องและมีความทุกข์ตลอดการเรียน ทำให้การจัด การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ ล้มเหลวมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้มีศักยภาพ ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติและมีโอกาสเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นโดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการพูด ฟัง อ่าน คิด เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติ ตลอดจนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เมื่อผู้เรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดในรูปแบบที่หลากหลายนั้น พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นเทคนิคที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะ กระบวนการ และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่ง เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็นเทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับความรู้หรือ ทักษะใหม่ ๆ มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว ซึ่งการที่ผู้เรียนได้กระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเองและนำไปสู่การคิดเป็น การเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำหายความรู้ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงได้ทำ วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาเจริญขึ้น โดยเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีโอกาสเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นโดยผ่านกิจกรรมที่ หลากหลาย ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการพูด ฟัง อ่าน คิด เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติ กิจกรรม ตลอดจนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เมื่อผู้เรียนมีการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดใน รูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และคุณภาพการจัด การศึกษาของโรงเรียน บ้านนาเจริญต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวน 251 คน จำแนกได้ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการ (ผู้วิจัย) และรองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน 2) ครู จำนวน 22 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และ 4) นักเรียน (ป.1-ม.3) จำนวน 218 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการเปิดตาราง Krejcie and Morgan (สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, 2534) โดยการสุ่มจากการแบ่งชั้น จากประชากร 251 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 172 คน ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้ 1) รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 22 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และ 4) นักเรียน (ป.1- ม.3) จำนวน 140 คน

ขอบเขตการวิจัย การวิจัยมี 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 32 คน และการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย เดือน มกราคม พ.ศ. 2566

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ เป็นการสร้างรูปแบบและตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2566

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน (2) การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 22 คน ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย เดือน พฤษภาคมพ.ศ.2566 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 (ภาคเรียนที่ 1/66 ถึง ภาคเรียนที่ 2/66)

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ เป็นการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของ

รูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 32 คน และนักเรียนเรียน 140 คน ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
2. แบบทดสอบ ใช้สำหรับทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3
3. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
4. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1
5. แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม เป็นแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 และระยะที่ 3
6. แบบประเมิน เป็นแบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ และประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 และระยะที่ 4

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือการวิจัยเพื่อสุรสาระสำคัญตามประเด็นที่ต้องการศึกษา
3. นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความครอบคลุมของประเด็นที่ใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00
4. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น (แบบสอบถาม และแบบทดสอบ) ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธี Item total correlation ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.77 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธีของ Cronbach

5. ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งเครื่องมือการวิจัยให้กลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแล้วส่งกลับผู้วิจัย

2. ตรวจสอบและคัดแยกเครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลของการวิจัย 4 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ วิเคราะห์จากนักวิชาการ ประกอบด้วย Joyce, & Weil (2000) ชีระ รุญเจริญ (2550) สมาน อัครภูมิ (2550) ทิศนา ขัมมณี (2559) และวศินี รุ่งเรือง (2562) 2) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู วิเคราะห์จากนักวิชาการ ได้แก่ เบญจมาศ ลักษณะียนนท์ (2547) 3) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่วิเคราะห์จากนักวิชาการ ประกอบด้วย ชีระ รุญเจริญ (2550) กระทรวงศึกษาธิการ (2551) นิชาภา พรราวศรี (2551) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ศุภลักษณ์ ทองจีน (2558) วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) และ กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) 4) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ที่วิเคราะห์จากนักวิชาการ ได้แก่ ศรีณยุ ศรีสมพร (2553) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2546) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 5) บริบทของโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และ 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการใช้แบบสอบถาม 3 ด้าน จำนวน 34 ข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ จากแบบสอบถาม 3 ด้าน จำนวน 34 ข้อ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอน

เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ ที่วิเคราะห์จากนักวิชาการ ประกอบด้วย Joyce, & Weil (2000) ชีระ ริญเจริญ (2550) สมาน อัสวภูมิ (2550) ทิศนา ขัมมณี (2559) และวศินี รุ่งเรือง (2562) รูปแบบมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความถูกต้องและความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

3.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู โดยรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2565 กับ ปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 6

4.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลรูปแบบ รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และเนื้อหาของรูปแบบ

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผน การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นบทบาทหน้าที่ของครู ผู้สอนที่จะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน โดยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดโครงสร้างหลักสูตร ลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาและวิธีการพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น ทั้งกระบวนการเรียนรู้ ทักษะ ความรู้ความสามารถ ความสนใจ และพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ครูทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวัด โดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประเมินตามสภาพจริงและประเมินเพื่อพัฒนาสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2556) กล่าวว่า การวางแผนการเรียนรู้นี้เป็นกิจกรรมในการคาดคิดและกระทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งนั่นเอง ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลสอดคล้องกับวิทยา พัฒนเมธาดา (2560) กล่าวถึง หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น 1) ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test) 2) ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยแค่ไหนจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน (Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 3) ต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วย

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชม และให้รางวัล สอดคล้องกับยุภาลัย มะลิซ้อน และกาญจน์ เรืองมนตรี (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วนสภาพที่พึง ประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ การออกแบบการเรียนรู้

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของ นักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การ ดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด และคู่มือการใช้รูปแบบมีความถูกต้องและความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาเจริญ ได้ผ่านกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบ เกิดจากการวิเคราะห์เพื่อระบุ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยการสังเคราะห์แนวคิดทั้งจากนักการศึกษาต่างประเทศและนักการศึกษาในประเทศ เป็นการผสมผสานหลักการ แนวคิดที่ลงตัว จึงเป็นการพัฒนาตามขั้นตอนที่ถูกต้อง โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษา แนวคิดรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ บริบทของโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการ ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการ เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ ดำเนินการวิเคราะห์องค์กร วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการ จัดการเรียนการสอนเชิงรุก และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และดำเนินการพัฒนาเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจึงได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับสฤกุลการ สังข์ทอง (2562) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แนวคิดหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัด การเรียนรู้ คือ เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวน การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดเนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้บรรยากาศการเรียนรู้รวมถึงเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่ง กระบวนการเรียนรู้ควรจัดเป็นขั้นตอนและในแต่ละขั้นก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามหลักการที่นำมาใช้

สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากและปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบประกอบด้วยความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบริบทที่เอื้อต่อความสำเร็จ และคู่มือการใช้ โดยรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ พบว่า 1) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครู โดยการใช้แบบทดสอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก จำนวน 20 ข้อ ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานตามรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ เป็นการดำเนินการร่วมกันของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ร่วมปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามประเมินผลในระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยร่วมมือกับนักเรียน ผู้ปกครอง และอาศัยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียน และการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า ผลการใช้รูปแบบ ในปี 2560 และการขยายผลการใช้รูปแบบในปี 2561 พบว่า 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังพัฒนาปี 2560 ร้อยละ 79.00 และหลังการพัฒนาปี 2561 ร้อยละ 74.45 2) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 3) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และ 4) ครูมีความสามารถในการสะท้อนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ พบว่า 1) ผลการทดสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียน เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 6 2) ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริม

ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผล รูปแบบ รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และเนื้อหาของรูปแบบ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และจากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีผลงานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก แล้วนำความรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง ทำให้ครูได้รับทราบถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนชัดเจนขึ้น ตลอดจนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและพัฒนาตนเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางบวก ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับชินทร ชะเอมเทศ (2561) ได้ศึกษา การใช้รูปแบบการสอนเชิงรุก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบัญชีบริหาร สำหรับผู้เรียนระดับ ปวส. 2 สาขาการบัญชี ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนวิชาการบัญชีบริหารที่ใช้รูปแบบการสอนเชิงรุก มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนวิชาการบัญชีบริหาร โดยใช้รูปแบบการสอนเชิงรุก สูงกว่าก่อนเรียน และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน การสอนวิชาการบัญชีบริหาร โดยใช้รูปแบบการสอนเชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับจุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ (2561) ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะ พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะช่วยกระตุ้นหรือสร้างความสนใจให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อิสระในการค้นคว้าหาความรู้ มีเทคโนโลยีที่หลากหลายมาช่วยสนับสนุนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. จากผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบาย แนวทางหรือพัฒนา

ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นสำคัญ

2. สถานศึกษาสามารถนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม โดยสถานศึกษาสามารถปรับปรุง เพิ่มเติมรูปแบบแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพหรือบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วย เช่น ความพร้อมของบุคลากร สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ดังนั้น ควรมีการศึกษากลยุทธ์หรือรูปแบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบในบริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ระดับประถมศึกษา ดังนั้น ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนมาก หรือนำผลการดำเนินการเป็นคู่เทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกัน เพื่อจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละขนาด และความต้องการของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 นั้น ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วย การสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ซึ่งเป็นแนวทางการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแก้ปัญหา การอภิปราย การทำงานกลุ่มหรือการทดลอง ในที่นี้ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางและผู้สนับสนุนมากกว่าผู้บรรยาย เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตัวเองปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองมีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือและการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อมีการปฏิบัติจริงมีการทดลองแก้ปัญหา และการทำโครงการช่วยเสริมความเข้าใจรวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นซึ่งกระบวนการนี้จะเป็นการช่วยช่วยในการปรับปรุงและพัฒนา การเรียนรู้การประยุกต์ใช้ความรู้เน้นการใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองขึ้นกล่าวได้ว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก คือ การเพิ่มความเข้าใจและความจำช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่มากขึ้น ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดวิเคราะห์ การ

ทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหาถูกพัฒนาอย่างเต็มที่สร้างความมั่นใจในตนเองช่วยให้นักเรียนมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง การสอนแบบเชิงรุกจึงเป็นแนวทางที่สามารถปรับใช้ได้หลายบริบทการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชรินทร์ ชะเอมเทศ. (2561). การใช้รูปแบบการสอน Active Learning เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบัญชีบริหาร สำหรับผู้เรียนระดับ ปวส. 2 สาขาการบัญชี. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ในพระอุปถัมภ์ฯ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2563). รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 11(2), 75-92.
- ทีศนา แคมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทศพร ดิษฐ์ศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2556). เปิด 6 อุปสรรคการทำงานครูไทย สอนหนัก ขาดจิตวิญญาณ ไร้ทักษะ ICT. <http://www.enn.co.th/5942>
- ยุภาลัย มะลิซ้อน และ กาญจน์ เรืองมนตรี. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 7(8), 231-243.
- โรงเรียนบ้านนาเจริญ. (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565. โรงเรียนบ้านนาเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 .
- วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). การจัดการเรียนรู้ (Learning Management). <https://www.kansuksa.com/8/>

- สกุลการ สังข์ทอง (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุจิตรา เทียนสวัสดิ์. (2534). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Developing the Ability to Use Fine Motor Using Early Childhood
Equipment Modeling Activities, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Demonstration School

ณัฐนันท์ แซ่เตียว^{1*} ธิดารัตน์ จันทะหิน²

Natthanan Saediao¹ Thidarat Jantatahin²

^{1,2}สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,2}Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: std.63121710109@ubru.ac.th

(Received: 16 June 2024, Revised: 15 September 2024, Accepted: 23 September 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3 อายุ 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การวิจัยครั้งนี้ใช้แผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความเที่ยงตรง ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์โดยภาพรวมก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 26.78) และหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 50.11) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 6.89) และหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 12.89) 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 6.67) และหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 11.89) 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 6.44) และหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 12.56) และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 6.78) และหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 12.78) สรุปว่าการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สำหรับเด็กอายุ 5 – 6 ปี มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก; เด็กปฐมวัย; กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

ABSTRACT

The purpose of this research is to develop and compare the level of ability to use fine motor for children aged 5–6 years before learning and after learning with equipment modeling activities. The sample group was 10 Kindergarten 3 students aged 5–6 years in the second semester of the 2023 academic year of Ubon Ratchathani Rajabhat University Demonstration School selected by Selective Sampling. The research data were collected over 4 weeks, 3 days per week, 40 minutes per day. The tools are a plan for organizing activities for sculpting and assembling equipment and a test to measure ability to use fine motor. This research was conducted using a One Group Pretest – Posttest Design. Data were analyzed using Precision, mean, and standard deviation. The results of the research were found that: The ability to use fine motor for children aged 5–6 years before and after receiving the overall equipment modeling activity before the activity was at ($\bar{x} = 26.78$) and after the activity was at ($\bar{x} = 26.78$) ($\bar{x} = 50.11$). When considering each aspect, it was found that the ability to use fine motor in all 4 areas is: 1) strength in using fine motor before organizing an activity ($\bar{x} = 6.89$) and after the activity ($\bar{x} = 12.89$); 2) fluency in using fine motor before the activity ($\bar{x} = 6.67$) and after the activity ($\bar{x} = 11.89$); 3) Flexibility in using fine motor before the activity ($\bar{x} = 6.44$) and after the activity ($\bar{x} = 12.56$); and 4) hand-eye coordination in using fine motor before the activity ($\bar{x} = 6.78$) and after the activity ($\bar{x} = 12.78$). It can be concluded that the activity of Equipment Modeling Activities improves the ability of children aged 5–6 years to use fine motor.

Keywords: Ability to Use Fine Motor; Early Childhood; Equipment Modeling Activity

บทนำ

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมการะบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพและต่อตนเอง ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อ

แม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2560)

การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นจำเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นส่วนหนึ่งที่เรานำมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแปรงฟัน ตัดกระดาษ การขีดเขียนต่างๆ และเมื่อมีกล้ามเนื้อมัดเล็กที่แข็งแรงที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น จิตาภา วาสิณท์ (2561) ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนารณ ฝักอ่อน (2561) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ว่า การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นเด็กสามารถควบคุมมือและนิ้วมือให้ดีขึ้น เด็กจึงเริ่มใช้นิ้วมือสำหรับเขียน วาดรูป ใช้กรรไกร ต่อไม้บล็อกขนาดเล็กได้ ดังนั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กในเด็กปฐมวัยมีหลากหลายประเภทซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษา พบว่า มีกิจกรรมหลายประเภท สามารถช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กในเด็กปฐมวัยได้ หนึ่งในนั้น คือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การปั้นประกอบอุปกรณ์ ที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กได้สัมผัสกับสื่อวัสดุต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเด็กได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ กับการปั้น การปั้นสามารถปั้นได้อย่างอิสระตามจินตนาการต่างๆของเด็กซึ่งเหมาะกับพัฒนาการ เพราะศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาศักยภาพทางกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กได้เป็นอย่างดี บุบผา มณีกุล (2561) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางศิลปะว่าเป็นพัฒนาการควบคู่ทั้งด้านความคิดและทักษะพัฒนาการทางศิลปะของเด็กมีความพิเศษกว่าของผู้ใหญ่ในเรื่องความสามารถทางกาย ด้านประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว รวมทั้งความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดกับตา ประสาทสัมผัสกัน และทักษะการคิดและแสดงออกทางจินตนาการ ซึ่งมีค่าต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และความคิดเชิงบวก ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ในการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ซึ่งในด้านการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีกิจกรรมหลากหลายกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านกล้ามเนื้อเล็ก ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เด็กได้ใช้ความคิด จินตนาการ เด็กลงมือปฏิบัติจริง ได้ใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ใช้ทั้ง ฝ่ามือ ข้อมือ และนิ้วมือ ซึ่งส่งผลให้กล้ามเนื้อเหล่านี้แข็งแรงทำงานได้คล่องตัวขึ้น และยังพัฒนาการทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและประสาทตา ซึ่งปัทมา เจ (Phatama J. 2005 อ้างถึงใน ปิยรัตน์ เทียงภักดิ์, จงจิต เค้าสิม และลัดดาเชียงนางาม, 2561) กล่าวว่ากิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะการปั้นช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อฝึกระบบประสาทสัมผัส และกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการในทุกด้าน นอกจากนี้การปั้นยังช่วยให้เด็กได้มีโอกาสสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีรูปทรงสามมิติทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น การปั้นช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสการรับรู้ความเข้าใจและความชื่นชมการสัมผัสรวมทั้งการเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่างสัดส่วนความมั่นคงแข็งแรงและการเรียนรู้ที่จะสร้างวัตถุด้วยมือตนเอง ขณะที่เด็กจะจัดระบบความคิดอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในขณะทำกิจกรรมการปั้น เด็กจะจัดระบบความคิดอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในการที่จะควบคุมการแสดงออกให้เป็นไปอย่างที่ต้องการ และเกือบจะไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้งจะเปลี่ยนไปแง่มุมความคิดต่างๆ การสร้างสรรค์ผลงานการปั้นของเด็กต้องใช้การสังเกต การเปรียบเทียบและการทำความเข้าใจในการสำรวจตรวจสอบสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อมาเป็นข้อมูลในแง่ของรายละเอียดและการแสดงรูปทรงในการออกแบบ ถ้าเด็กอธิบายความหมายหรือบอกให้รู้เกี่ยวกับสิ่งที่ปั้นซึ่งเป็นสิ่งที่สืบเนื่องกับประสบการณ์ของเด็กจะช่วยทำให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้กิจกรรมการปั้น อีกทั้งการปั้นนั้นสามารถตอบสนองพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้เป็นอย่างดีมากที่สุดกิจกรรมหนึ่ง เนื่องจากเด็กมีโอกาสได้ใช้ชีวิตในการปั้นสื่อประเภทดินเหนียว ดินน้ำมัน ดินแป้งโดว์ที่มีคุณสมบัติของความยืดหยุ่น อ่อนตัว เปลี่ยนแปลงรูปทรงได้ง่าย ก่อให้เกิดความรู้สึกในการสัมผัสและสามารถตอบสนองการกระทำของเด็กได้ดี ถือเป็นปัจจัยส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ในการสะท้อนให้เห็นถึงระดับสติปัญญา อารมณ์ และความรู้สึกของเด็กตามลำดับพัฒนาการแต่ละบุคคล การปั้นช่วยส่งเสริมพัฒนาการแต่ละบุคคล การปั้นช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้หลากหลายด้านมากมาย ทั้งด้านทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ความภูมิใจ ความมั่นใจ เป็นการระบายความเครียด เกิดความสนุกสนาน และจินตนาการ

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกายการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมด้านการเขียน และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจได้นำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

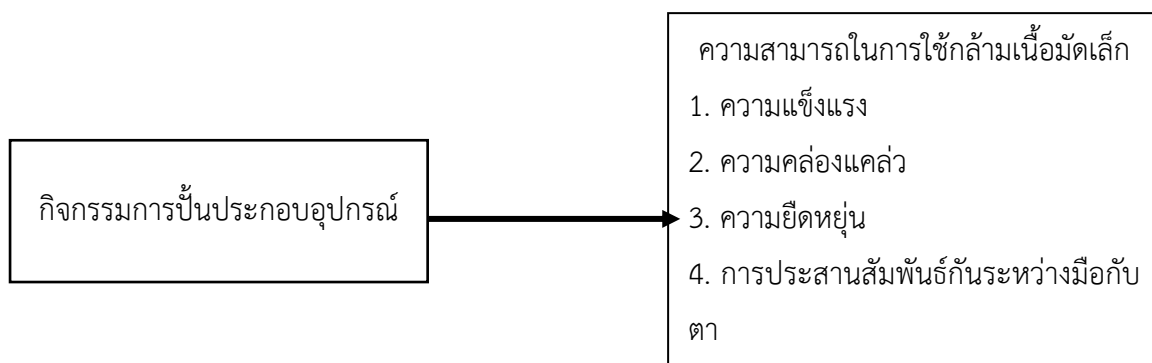
สมมติฐานของการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาแก่นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 63 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาแก่นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Selective Sampling) จากการดำเนินการทดสอบวัดความสามารถกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
4. ระยะเวลาในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาทำการทดลองตั้งแต่วันที่ 2 – 25 มกราคม พ.ศ. 2567 ระยะเวลารวม 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 40 นาที รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 ครั้ง

กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3 จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Selective Sampling)

2. กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กและควบคุมกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่างๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความแข็งแรง หมายถึง การใช้กล้ามเนื้อเล็กและการควบคุมกล้ามเนื้อเล็ก ส่วนต่างๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ ในการหยิบ จับ อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องและมีการปฏิบัติการจัดประสบการณ์ได้อย่างแข็งแรง

2.2 ความคล่องแคล่ว หมายถึง การใช้กล้ามเนื้อเล็กและการควบคุมกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ ให้มีความชำนาญในการปฏิบัติการจัดประสบการณ์คล่องแคล่วไม่ติดขัด

2.3 ความยืดหยุ่น หมายถึง การใช้กล้ามเนื้อเล็กและการควบคุมกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ มีความสามารถในการเคลื่อนไหวได้หลายลักษณะเต็มขีดจำกัด คือ กาง กำ บีบ กด ขยำ บั่น ในการปฏิบัติการจัดประสบการณ์

2.4 การประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา การใช้กล้ามเนื้อเล็กและการควบคุมกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่างๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ การใช้มือทั้งสองข้างในการปฏิบัติการจัดประสบการณ์ร่วมกับการมองเห็น

3. กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้หยิบ จับ สัมผัส ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์งานศิลปะที่เน้นการใช้มือและนิ้วมือ โดยใช้ดินได้แก่ ดินน้ำมัน ดินเบา และดินญี่ปุ่น ปั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้กำหนดให้ใช้ได้แก่ จานกระดาษ ไม้ไอศกรีม ถ้วยพลาสติก ไม้จิ้มฟัน กระดาษ และฝาขวดน้ำ ซึ่งสามารถปั้นตามความคิดจินตนาการและความต้องการของเด็กได้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย โดยจัดขึ้นในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เวลา 40 นาที และมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมดังนี้

ขั้นนำ ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เพลง คำคล้องจอง และท่าทางเพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจและสร้างความพร้อมในด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ นิ้วมือก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นสอน ครูแนะนำกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ พร้อมทั้งอธิบายและสาธิตวิธีการดำเนินกิจกรรม จากนั้นเด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ด้วยตนเองอย่างอิสระ

ขั้นสรุป ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเอง จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ จำนวน 12 แผน

2.1 แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

2. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2. ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ และได้ดำเนินการจัดตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์จำนวน 12 แผน ประกอบด้วย

2.1 ชื่อแผนการจัดกิจกรรม

2.2 จุดประสงค์

2.3 สารการเรียนรู้

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ขั้นนำ ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เพลง คำคล้องจอง และท่าทาง เพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจและสร้างความพร้อมในด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ นิ้วมือก่อนเข้าสู่กิจกรรม

2.4.2 ขั้นสอน ครูแนะนำกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ พร้อมทั้งอธิบายและสาธิตวิธีการดำเนินกิจกรรม จากนั้นเด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ด้วยตนเองอย่างอิสระ

2.4.3 ขั้นสรุป ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเอง จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรม

2.5 สื่อการเรียนรู้

2.6 การวัดและประเมินผล

3. นำแผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

4. ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน โดยปรับปรุง แก้ไข ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ

ท่านที่ 1 ได้ให้คำแนะนำคือ ในแผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นควรมีดินที่ใช้ในการปั้นที่หลากหลาย ได้แก่ ดินเหนียว ดินเบา ดินน้ำมัน เป็นต้น

ท่านที่ 2 ได้ให้คำแนะนำคือ แผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นควรใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีความปลอดภัย เช่น กระดาษ จานพลาสติก ถ้วยพลาสติก เป็นต้น

ท่านที่ 3 ได้ให้คำแนะนำคือ แผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ควรมีการวัดและประเมินผล
ที่ตรงตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

5. นำแผนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้ว ไปจัดทำเป็น
ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2.2.1 การสร้างแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปั้นประกอบอุปกรณ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างแบบประเมินความสามารถในการ
ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความแข็งแรง 2. ด้านความคล่องแคล่ว 3.
ด้านความยืดหยุ่น และ 4. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา

3. สร้างคู่มือประกอบการใช้แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็ก
ปฐมวัย

4. นำแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความ
เที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณาให้คะแนน
ดังนี้

+ 1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

- 1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

5. นำแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการ
ตรวจจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบประเมินกับจุดประสงค์ โดยใช้เกณฑ์ค่า
ดัชนีความสอดคล้องที่ 0.5 ขึ้นไป และแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ที่สร้างขึ้นมีค่า
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการการประเมินกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยข้อรายการ
การประเมินมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 15 ข้อ และข้อรายการการประเมินมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน
5 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 20 ข้อรายการการประเมิน

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7. สร้างแบบประเมิน และนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบประเมิน 1 กลุ่ม แบบประเมิน
ก่อนและหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) เขียนเป็นสัญลักษณ์ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

Pre – test	Treatment	Post – test
O_1	X	O_2

โดย O_1 หมายถึง ประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรม
 O_2 หมายถึง ประเมินหลังปฏิบัติกิจกรรม
X หมายถึง การทดลองใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นผ่านการหาค่าระดับคุณภาพ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลก่อนทดลองใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนทดลอง

2.3 ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการสอนเด็กโดยใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ โดยเก็บข้อมูลเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ วันละ 40 นาที โดยทำการทดลอง 1 ช่วงเวลา คือ 10:00 – 10:40 รวมทั้งหมดจำนวนที่ทำการทดลอง 12 ครั้ง

2.4 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังใช้กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับเดียวกันกับแบบประเมินที่ใช้ก่อนการทดลอง

2.5 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ด้วยการหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอตามลำดับดังนี้

1. ระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ด้วยการหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยแปลผลระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ในแต่ละด้านทั้งก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยแยกเป็นด้านได้แก่

1. ด้านความแข็งแรง 2. ด้านความคล่องแคล่ว 3. ความยืดหยุ่น และ 4. ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้จะใช้เป็นค่าบ่งชี้ระดับของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กปรากฏผลดังตาราง

ตารางที่ 2 ค่าสถิติแสดงระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	N	K	ก่อนการจัดกิจกรรม		หลังการจัดกิจกรรม	
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านความแข็งแรง	10	15	6.89	0.78	12.89	1.90
2. ด้านความคล่องแคล่ว	10	15	6.67	1.12	11.89	1.54
3. ความยืดหยุ่น	10	15	6.44	1.24	12.56	2.07
4. ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา	10	15	6.78	1.48	12.78	1.86
รวม	10	60	26.78	4.62	50.11	7.36

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 2 โดยรวมพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับควรส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 26.78$) และเมื่อพิจารณา

แยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 6.89$) 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 6.67$) 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 6.44$) และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 6.78$) อยู่ในระดับควรส่งเสริมและพัฒนา

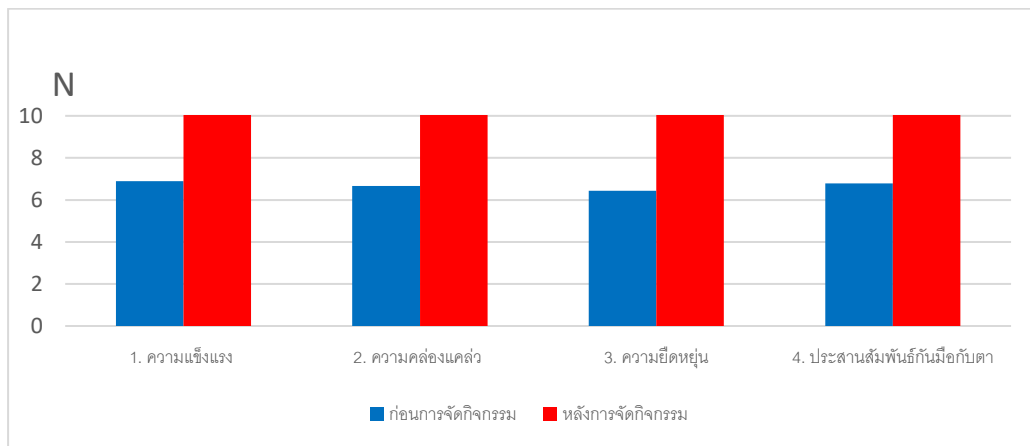
หลังจากจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 50.11$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.89$) 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 11.89$) 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.56$) และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.78$) อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 3 ค่าสถิติแสดงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	ก่อนการจัดกิจกรรม		หลังการจัดกิจกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านความแข็งแรง	6.89	0.78	12.89	1.90
2. ด้านความคล่องแคล่ว	6.67	1.12	11.89	1.54
3. ความยืดหยุ่น	6.44	1.24	12.56	2.07
4. ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา	6.78	1.48	12.78	1.86
รวม	26.78	4.62	50.11	7.36

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 3 โดยรวมพบว่า หลังจากจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 50.11$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.89$) 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 11.89$) 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.56$) และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ($\bar{X} = 12.78$) อยู่ในระดับดี

เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเฉลยแต่ละด้านของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ มานำเสนอเป็นแผนภูมิแท่งเชิงเปรียบเทียบดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบแผนภูมิแท่ง แสดงระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์มีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กดังนี้

1. ระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี หลังจากจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก อยู่ในระดับดี

2. ความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี หลังจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลังจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็ก และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กอยู่ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ มีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อไม้เล็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สามารถ

ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ให้มีพัฒนาสูงขึ้นทั้งนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี หลังจากจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 50.11$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ($\bar{X} = 12.89$) 2.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ($\bar{X} = 11.89$) 3.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ($\bar{X} = 12.56$) และ 4.ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ($\bar{X} = 12.78$) อยู่ในระดับดี

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี แยกเป็นรายด้านพบว่า เด็กอายุ 5 – 6 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยมีความสามารถสูงขึ้นทุกด้านดังนี้

2.1 ด้านความแข็งแรงในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 6.89$) หลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 12.89$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ในกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นได้แก่ ดินน้ำมัน ดินเบา และดินญี่ปุ่น ปั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆที่ได้กำหนดให้ได้แก่ จาน กระดาษ ไม้ไอศกรีม ถ้วยพลาสติก ไม้จิ้มฟัน กระดาษ และฝาขวดน้ำ ซึ่งเด็กได้ปั้นตามความคิดจินตนาการและความต้องการของเด็ก ซึ่งในช่วงสัปดาห์แรกของการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์เด็กยังไม่สามารถใช้มือหยิบจับ วัสดุอุปกรณ์ ได้ถูกต้อง จะสังเกตเห็นได้ชัดในกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันประกอบอุปกรณ์ถ้วยพลาสติก ซึ่งส่งผลให้เด็กไม่ยอมปฏิบัติกิจกรรมครูจึงเข้าไปแนะนำถึงวิธีการปั้นที่หลากหลาย จึงทำให้เด็กมีความสนใจที่อยากจะปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับจินดารัตน์ นลินธนาลักษณ์ (2560 : 32) กล่าวว่า ต้องหมั่นฝึกฝนให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเองและสม่ำเสมอ เน้นการฝึกฝนการทำงานโดยใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาและกิจกรรมที่สำคัญที่ใช้ในการฝึกฝน ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ การฉีก ตัด ปะกระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การร้อยลูกปัด การปั้น หรือกิจกรรมการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น

2.2 ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 6.67$) หลังการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 11.89$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ในกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นได้แก่ ดินน้ำมัน ดินเบา และดินญี่ปุ่น ปั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆที่ได้กำหนดให้ได้แก่ จาน กระดาษ ไม้ไอศกรีม ถ้วยพลาสติก ไม้จิ้มฟัน กระดาษ และฝาขวดน้ำ ซึ่งเด็กได้ปั้นตามความคิดจินตนาการและความต้องการของเด็ก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย รวมถึงครูใช้การสังเกตจากสภาพจริงที่สามารถชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของพัฒนาการและ

ความสามารถของเด็กแต่ละคน จึงช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาด้านความแข็งแรงในการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้เร็วขึ้น ซึ่งในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมจากการสังเกตความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กพบว่า เด็กส่วนใหญ่สามารถใช้มือในการปฏิบัติกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ได้ แต่ยังไม่คล่องแคล่ว เช่น กิจกรรมการปั้นดินญี่ปุ่นประกอบอุปกรณ์ไม้ไอศกรีม เด็กยังไม่กล้าที่จะปั้นเป็นรูปร่างต่างๆที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นครูจึงแนะนำกิจกรรมที่หลากหลาย กระตุ้นเร้าความสนใจให้เด็กเกิดความมั่นใจในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ จิตาภา วาสินนท์ (2561 : 8) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ไว้ดังนี้ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นจำเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นส่วนหนึ่งที่เราใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแปรงฟัน ตัดกระดาษ การขีดเขียนต่างๆ และเมื่อมีกล้ามเนื้อมัดเล็กที่แข็งแรงที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 6.44$) หลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 12.56$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ในกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นได้แก่ ดินน้ำมัน ดินเบา และดินญี่ปุ่น ปั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆที่ได้กำหนดให้ได้แก่ จานกระดาษ ไม้ไอศกรีม ถ้วยพลาสติก ไม้จิ้มฟัน กระดาษ และฝาชวดน้ำ ซึ่งเด็กได้ปั้นตามความคิดจินตนาการและความต้องการของเด็ก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัยทำให้กล้ามเนื้อมัดเล็กเกิดความยืดหยุ่นเป็นความสามารถในการโค้ง การงอมือ และการเคลื่อนไหวได้ง่าย รวมถึงครุมีบทบาทในการสังเกตความสามารถในการใช้มือและนิ้วมือในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม ทำให้ครูสามารถมองเห็นถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ถ้าพบว่าเด็กคนไหนมีปัญหาในด้านความยืดหยุ่นของมือและนิ้วมือ ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ ไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม ครูจะแนะนำวิธีที่หลากหลายให้เด็กได้เลือกปฏิบัติพร้อมทั้งกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเมื่อเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำๆบ่อยๆครั้งย่อมทำให้กล้ามเนื้อเกิดความยืดหยุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนภรณ์ พักอ่อน (2561) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ ดังนี้ คือการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นเด็กสามารถควบคุมมือและนิ้วมือให้ดีขึ้น เด็กจึงเริ่มใช้นิ้วมือสำหรับเขียน วาดรูป ใช้กรรไกร ต่อก้อนไม้บล็อกขนาดเล็กได้

2.4 ด้านการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ($\bar{X} = 6.78$) หลังจากการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 12.78$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ในกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นั้นได้แก่ ดินน้ำมัน ดินเบา และดินญี่ปุ่น ปั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆที่ได้กำหนดให้ได้แก่ จานกระดาษ ไม้ไอศกรีม ถ้วยพลาสติก ไม้จิ้มฟัน กระดาษ และฝาชวดน้ำ เป็นกิจกรรมที่เด็กต้องใช้มือในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถตอบสนองต่อธรรมชาติของพัฒนาการอยากรู้ อยากเห็น เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ นิ้วมือ และสายตาในการปฏิบัติกิจกรรม ในช่วงแรกของการ

จัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ เด็กยังไม่ค่อยมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม ใช้มือในการหยิบจับอุปกรณ์ยังไม่ค่อยคล่องตัว และกล้ามเนื้อมือและต่ายังไม่ค่อยสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการจัดกิจกรรมการปั้นดินเบาประกอบอุปกรณ์ไม้จิ้มฟัน เด็กใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมค่อนข้างนาน และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมในทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน จำนวน 4 สัปดาห์ พบว่าเด็กใช้มือหยิบจับวัสดุอุปกรณ์ได้คล่องแคล่วขึ้น การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาดีขึ้น ใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ ภฤชญา รักนุช (2560) ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญต่อเด็กคือ เด็กที่สามารถเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อตา มือ นิ้วมือ และแขนจะทำให้ขีดเขียนและลากเส้นได้ดี นั่นคือ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญต่อพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถในการเขียนอักษรในขั้นต่อไป

เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ที่แยกออกเป็นรายด้านแล้วพบว่ามีการพัฒนาการที่สูงขึ้น และผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปีได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5 – 6 ปี โดยการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ ผู้วิจัยต้องให้เวลากับเด็กในการปรับตัวในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งในช่วงแรกเด็กไม่กล้าที่จะจับ หยิบ สัมผัสดิน และในขณะนั้นผู้วิจัยควรกระตุ้นสร้างความสนใจให้เด็กเกิดความมั่นใจที่อยากจะปฏิบัติกิจกรรม และให้เด็กได้ใช้ความสามารถในการใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กได้ลงมือกระทำอย่างต่อเนื่อง
2. การปฏิบัติกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์หากเด็กจะปฏิบัติกิจกรรมต่อผู้วิจัยควรมีการเพิ่มระยะเวลา
3. กิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์นี้ ในการจัดกิจกรรมนั้นมีการนำดินต่างๆหลากหลายมาใช้ เช่น ดินน้ำมัน ดินเบาและดินญี่ปุ่นและใช้อุปกรณ์ต่างๆที่อาจเกิดอันตราย เช่น ไม้จิ้มฟัน ที่มีลักษณะแหลมอาจจะทำให้เกิดอันตรายแก่เด็กได้ ดังนั้นผู้วิจัยควรอธิบายถึงวิธีการใช้วัสดุต่างๆอย่างละเอียด เพื่อความปลอดภัยของเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัยจากการปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ เช่น การร้อย การสาน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ในกลุ่มเด็กที่พิเศษ เช่น เด็กที่มีพัฒนาการกล้ามเนื้อไม่แข็งแรง แต่มีความบกพร่องด้านการพูด

3. ควรมีการศึกษาค้นคว้า และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการปั้นประกอบอุปกรณ์ที่มีผลต่อตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ด้านสมาธิสั้น ด้านการเขียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปิยรัตน์ เทียงภักดี, จงจิต คำสิม และลัดดา. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อวัสดุท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถด้านการคิดสำหรับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย. *วารสารธรรมพชร*, 18(2), 141-152.
- ผกาภานต์ น้อยเนียม. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการปั้นที่มีต่อทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย. *ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- พิไลวรรณ ธรรมรังสี. (2557). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปั้นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย*. *ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*.
- บุบผา มณีกุล. (2561). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ (รายงานผลการวิจัย)*. *อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต(ศูนย์อุตรดิตถ์)*.
- กฤษณา รักนุช. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกีเซลส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*.
- กิตติยา แก้วขอมดี และสุกัญญา จันทรมา. (2557). *รายงานการวิจัยการจัดกิจกรรมการปั้น แป้งโดว์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1/2 โรงเรียนเกษมพิทยา*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*.
- กุลเดช วิทย์ลาภาและคณะ. (2559). *การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้กิจกรรมทำขนมไทยสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1*. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2559). *เรียนรู้เล่นๆ อนุบาลอมาตยกุล*. กรุงเทพฯ: ที พี พรินท์.
- จิตาภา วาสินนท์. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/1 โรงเรียน ห่มหาเมฆ โดยใช้กิจกรรมปั้น*. *วิจัยในชั้นเรียนครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*.

- เจษฎา มีสาระภิ. (2559). ศึกษาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- รัตนา มหามนต์. (2557). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 1 โดยใช้กิจกรรมการทำขนมไทยชาววัง. วิจัยในชั้นเรียนครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รวีพร ผาด่าน. (2557). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ดัด ปะเศษวัสดุ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพูชนิ เตียวทิพย์สุนธ. (2559). การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กชั้นอนุบาล 3 ขวบโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหารด้วยวิธีการปั้น หั่น เด็ด. วิจัยในชั้นเรียนครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กิตติยา แก้วขอมดี และสุกัญญา จันทรมาศ. (2557). การจัดกิจกรรมแบ่งโดว์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1/2 โรงเรียนเกษมพิทยา. ปรินิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- พิไลวรรณ ธรรมรังสี. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปั้นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2560). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาตอนวัยเด็กเล็ก 0 – 3 ปี. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- สุปราณี งามหลอด. (2557). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะการปั้นที่มีต่อทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง
โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
The Comparison of learning achievement of Suphasitphraruang
by Using CIPPA Model with normal teaching of Mathayomsuksa 1
at Kanthalakwittaya School

นวพล กรณมณีเลิศ^{1*} ปิยวรรณ กันทอง² เจนนีศา จั่วจันทิก³
Nawaphon Kunmaneeleert¹ Piyawan Kanthong² Jannisa Chuachanthuek³

¹อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Lecturer of Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Lecturer of Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

³นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Bachelor of Education in Thai, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: msluzifermai@gmail.com

(Received: 3 April 2024, Revised: 18 April 2024, Accepted: 22 April 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง ระหว่างรูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 ห้อง จำนวน 87 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรูปแบบการเรียนการสอน CIPPA Model จำนวน 3 แผน และรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 3 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถก่อนเรียน และหลังเรียนเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test for Independent และ t - test for dependent ผลการศึกษาพบว่า 1)

นักเรียนที่ได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาษิตพระร่วง ที่ใช้การสอนแบบ CIPPA Model กับแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ CIPPA Model ก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาษิตพระร่วง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาษิตพระร่วง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์; วรรณคดี; สุภาษิตพระร่วง; CIPPA Model; การสอนแบบปกติ

ABSTRACT

The purpose of this study is 1) to compare the academic achievement in the literature on Proverbs Phra Ruang between the CIPPA Model teaching method and the normal teaching method. At the Mathayom 1 level, Kantharalak Wittaya School Kantharalak District Sisaket Province 2) To compare academic achievement in the literature on Phra Ruang Proverbs. Before studying and after studying Using the CIPPA Model teaching model at the Mathayom 1 level at Kantharalak Wittaya School. Kantharalak District Sisaket Province 3) To compare academic achievement in the literature on Phra Ruang Proverbs. Before studying and after studying Using the normal teaching format At the Mathayom 1 level, Kantharalak Wittaya School Kantharalak District Sisaket Province. The sample group included Mathayom 1 students at Kantharalak Wittaya School. Kantharalak District Sisaket Province By selecting 2 rooms with a total of 87 people specifically, the tools used include 1) learning management plans for the Thai language subject group, Mathayom 1, using the CIPPA Model teaching model, 3 plans and learning formats. Normal teaching, 3 plans, 2) Pre-study and post-study ability test on Phra Ruang proverbs, 30 questions. Statistics used in data analysis are mean score, percentage, standard deviation, t - test for Independent and t. - test for dependent. The results of the study found that 1) Students who have been taught in the CIPPA Model teaching format and normal teaching. It was found that the academic achievement in literature Phra Ruang Proverbs that used the CIPPA Model teaching method and the normal method were significantly different at 0.05. 2) Students who were taught using the CIPPA Model before and after the experiment had better achievement in learning literature about Phra Ruang Proverbs They are significantly different at the 0.05 level. 3) Students receiving normal teaching Before

and after the experiment, there was achievement in studying literature on the subject of Phra Ruang Proverbs. They are significantly different at the 0.05 level.

Keywords: Comparison Of Learning Achievement; Literature; Suphasitphraruang; CIPPA Model; regular exam

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่เป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของคนในสังคมไทย อันแสดงในเห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ส่งทอดมายังคนรุ่นหลัง ดังที่กรมวิชาการ (2545) กล่าวว่าภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเอกลักษณ์ประจำชาติไทยอีกอย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือ วรรณคดี

มรดกทางภาษาอย่างหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ของไทยและถูกถ่ายทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ วรรณคดี ซึ่งเป็นงานประพันธ์ที่มีคุณค่า ทั้งด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา นอกจากนี้วรรณคดียังสะท้อนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต และสอดแทรกข้อคิดต่าง ๆ ที่ควรค่าแก่การศึกษา ดังที่ อิงอร สุพันธ์วิช และคณะ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณคดีไทยควรค่าแก่การศึกษาเพราะ “วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่แสดงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต บอกเล่าเรื่องราว วิถีชีวิต ความเชื่อ ความคิด และความเป็นไปต่าง ๆ นานาของคนในสังคม จนมีผู้กล่าวว่า ถ้าอยากรู้ว่าคนชาติใดมีนิสัยใจคออย่างไร ให้ศึกษาวรรณคดีของคนชาตินั้นอย่างถ่องแท้” ซึ่งวรรณคดี มีความหมายที่ใช้กันทั่วไปสองประการ คือ ความหมายประการแรกได้แก่ หนังสือที่เรียบเรียงออกมาเป็นตัวหนังสือหรือนัยหนึ่งหมายถึงหนังสือทั่วไปนั่นเอง แต่มีเงาความหมายว่าเป็นหนังสือเก่าถือเป็นมรดกที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ส่วนความหมายที่สอง มีความหมายคล้ายคลึงกับคำ “กวีนิพนธ์” ถือว่าเป็นหนังสือที่ได้รับการยกย่องแล้วจากกลุ่มคนที่นับว่าเป็นคนชั้นนำในวงการหนังสือ มีนัยสืบลงไปกว่ามีคุณค่าสูงส่งเข้าขั้นวรรณศิลป์ คือ เป็นแบบอย่างที่ยกย่องเชิดชูกันไป (ชลธิรา กลัดอยู่ อ่างถึงใน สนิท ตั้งทวี, 2528)

จากความหมายของวรรณคดีข้างต้น จะเห็นได้ว่า วรรณคดีเป็นดังกระจกเงาส่องภาพสังคมและวัฒนธรรม ผู้อ่านจึงควรอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อการศึกษา เรียนรู้เรื่องราว ความเป็นมา ความคิด และค่านิยมของสังคมแต่ละสมัย การวิจักษ์และวิจารณ์วรรณคดีทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ รู้จักสังเกต ได้ความรู้และประสบการณ์จากวรรณคดี วรรณคดีจึงมีความสำคัญทั้งในด้านเนื้อหาที่ให้ข้อคิด คติเตือนใจ

และด้านสังคมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดี นอกจากผู้เรียนจะต้องศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี รวมไปถึงการนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การเรียนการสอนวรรณคดีในปัจจุบัน ครูผู้สอนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพียงเพื่อให้ผู้เรียนท่องจำ แคลศัพท์ หรือแม้แต่การจดจำเนื้อหาผ่านเรื่องราวที่เขียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดี ขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือความสนใจที่จะเรียนวรรณคดี เพราะถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน เป็นเรื่องไกลตัว โดยวรรณคดีแต่ละเรื่องถูกประพันธ์ในช่วงสมัยอดีต ส่งผลให้คำศัพท์บางคำไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบันจึงยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวรรณคดีเรื่องสุภาชิตพระร่วง โดยเนื้อหาของสุภาชิตพระร่วงนั้นถูกแต่งขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นการใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่เก่า ซึ่งใช้ความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างมาก และต้องอาศัยกระบวนการตีความ จึงจะสามารถเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีเรื่องสุภาชิตพระร่วงได้

ด้วยเหตุผลนี้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยจึงควรมีการพัฒนาและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ ถึงคุณค่าของวรรณคดี ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model) ที่ถูกพัฒนาโดย ทิศนา ขัมมณี ซึ่งเป็นกลวิธีที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ผู้คิดค้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model) ได้กล่าวว่า CIPPA Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model) ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่ 4) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นแสดงผลงาน และ 7) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (ทิศนา ขัมมณี, 2548)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาชิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา โดยนำวิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ รวมไปถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถวิจารณ์ สรุปใจความสำคัญ และยังสามารถตั้งคำถาม ความสนใจของผู้เรียนให้มีความกล้าแสดงออกในทางที่ดี นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากวรรณคดีแต่ละเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างเหมาะสม และเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง ระหว่างรูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปกติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาจิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการศึกษาตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยวางแผนการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 6 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลา (วัน เดือน ปี)	ขั้นตอน	สิ่งที่ได้
17 ก.ค. 2565	1. เลือกหัวข้อปัญหาที่จะศึกษาวิจัย	ประเด็นการวิจัย
17 ก.ค. 2565	2. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรในการวิจัย
19 ก.ค. 2565	3. กำหนดขอบเขตของปัญหา คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย
21 ก.ค. 2565	4. ค้นหาและกำหนดสมมติฐานของการวิจัย	แนวทางในการวิจัย
21 ก.ค. 2565	5. วางแผนการวิจัย	เค้าโครงวิจัย
1 ส.ค. 2565	6. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งหมด	ร่างเครื่องมือ
1 ส.ค. 2565	7. หาคูณภาพเครื่องมือ	เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์
10 ส.ค. 2565	8. ทำการทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล	ข้อมูลวิจัย
24 ส.ค. 2565	9. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	ข้อมูลพร้อมการวิเคราะห์

10 ก.ย. 2565	10. แปลผลและบทสรุปเขียนรายงานวิจัย	รายงานการวิจัย
15 ก.ย. 2565	11. เผยแพร่รายงานวิจัย	ผลรับรองการเผยแพร่

2. แบบแผนการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้มีแบบแผนการทดลอง (Experimental Design) สองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม มีการทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน (Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547) โดยมีผังการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 7 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T _{1E}	X	T _{2E}
RC	T _{1C}	~X	T _{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	นักเรียนที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group) โดยสอนแบบ CIPP Model
C	แทน	กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
X	แทน	การสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ CIPPA Model
~X	แทน	การสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
T _{1E} , T _{1C}	แทน	การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
T _{2E} , T _{2C}	แทน	การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

3. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ตำบลน้ำอ้อม อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ วิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 ห้อง รวมทั้งสิ้น 619 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเลือกครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 เป็นกลุ่มทดลองโดยการเรียนแบบ CIPPA Model จำนวน 43 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 เป็นกลุ่มควบคุมโดยการเรียนแบบปกติ จำนวน 44 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง จำนวน 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง จำนวน 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อนและหลังเรียน

5. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model)
- 2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือครู หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำโดย สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด (พองจันทร์ สุขยั้ง และคณะ, 2563)
- 3) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกัณฑ์วิทยวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 4) สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา หน่วยที่ 3 สุภาจิตพระร่วง
- 5) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ซิปปาโมเดล (CIPPA Model) จำนวน 3 แผนละ 1 ชั่วโมง
- 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) และสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดหัวข้อการประเมิน 5 ด้าน ประกอบด้วย

- จุดประสงค์การเรียนรู้
- สาระการเรียนรู้
- กิจกรรมการเรียนรู้

- สื่อการสอน

- การวัดผลประเมินผล

7) ปรับปรุง และแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์การประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.51 – 5.00	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย และได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 คน (ทดลองเดี่ยว) ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาไทยอยู่ในระดับสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และต่ำ 1 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา

9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยและได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 12 คน (ทดลองกลุ่มเล็ก) ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาไทย อยู่ในระดับสูง 3 คน ปานกลาง 6 คน และต่ำ 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลา สื่อการสอน ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

10) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการทดลองภาคสนาม

5.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ วรรณคดีเรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบปกติ
- 2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือครู หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำโดย สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด (พองจันทร์ สุขยั้ง และคณะ, 2563)

3) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4) สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา หน่วยที่ 3 สุภาจิตพระร่วง

5) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบปกติ จำนวน 3 แผนละ 1 ชั่วโมง

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยใช้ เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) และสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดหัวข้อการประเมิน 5 ด้าน ประกอบด้วย

- จุดประสงค์การเรียนรู้
- สาระการเรียนรู้
- กิจกรรมการเรียนรู้
- สื่อการสอน
- การวัดผลประเมินผล

7) ปรับปรุง และแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ผล การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินและให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์การประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.51 – 5.00	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย และได้มาโดย การสุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 คน (ทดลองเดี่ยว) ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาไทย อยู่ใน ระดับ สูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และต่ำ 1 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ สำนวนภาษา

9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยและได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 12 คน (ทดลองกลุ่มเล็ก) ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาไทย อยู่ใน

ระดับสูง 3 คน ปานกลาง 6 คน และต่ำ 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลา สื่อการสอน ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

10) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการทดลองภาคสนาม

5.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก มีขั้นตอนในการสร้าง และหาประสิทธิภาพดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี วิธีสร้าง เทคนิคการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องสุภาจิตพระร่วง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2) สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วงแบบ ปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอนภาษาไทย ด้านการสอน การวิจัย และด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของ แบบทดสอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาค่า IOC ซึ่งมีค่าได้เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

6) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง สุภาจิตพระร่วงผ่านมาแล้ว และ ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 40 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และหา ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40-0.59

7) นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้วจำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง ฉบับ โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR-20

8) นำแบบทดสอบที่ได้ไปวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองภาคสนามต่อไป

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้รายงานได้ดำเนินการทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

6.1 ก่อนการทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วรรณคดี เรื่อง สุภาจิตพระร่วง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 6 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนเรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น

6.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองสอนแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วรรณคดี เรื่องสุภาจิตพระร่วง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดเดิมไปทดสอบนักเรียนอีกครั้ง จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติต่อไป

7. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย วรรณคดีเรื่องสุภาจิตพระร่วง ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ตามขั้นตอนดังนี้

7.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการหาคะแนนเฉลี่ยส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

7.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนหลัง เรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (t – test for One Sample)

7.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t – test for Dependent Sample)

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติ ดังนี้

8.1 สถิติพื้นฐาน ดังนี้

1) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

2) ค่าร้อยละ

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

8.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Test Analysis Programs (TAP)

- 1) ค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

8.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1) เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการสอนแบบ CIPPA Model กับกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t-test แบบ Independent Groups ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer, 1962 อ้างถึงใน จิรัชญา ทิขิตติ, 2550)

2) เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการสอนแบบ CIPPA Model กับกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติ ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียนคำนวณจากสูตร t-test Dependent Groups (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 อ้างถึงใน จิรัชญา ทิขิตติ, 2550)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

$S_{MD1-MD2}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของรูปแบบ CIPPA MODEL และรูปแบบปกติ
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาจิต พระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา มีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาจิตพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model และ การสอนแบบปกติ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาจิตพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model ก่อนการสอนและหลังการสอน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาจิตพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบปกติ ก่อนการสอนและหลังการสอน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาจิตพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model และ การสอนแบบปกติ โดยใช้วิธีการทางสถิติ t-test แบบ Independent Group ในรูป Difference Score ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาจิตพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model และ การสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD1-MD2}$	t	P
สอบแบบ CIPPA MODEL	43	17.19	26.30	9.11	0.276	1.123*	.000
สอนแบบ ปกติ	44	14.67	22.61	7.94			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาวดีพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model และ การสอนแบบปกติแสดงว่ากลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนรูปแบบการสอน CIPPA Model มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาวดีพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบ CIPPA Model ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t-test แบบ Dependent Group ได้ผล ดังตาราง

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการสอนและหลังการสอน
แบบ CIPPA Model

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	SD	t	P
ก่อนเรียน	43	17.19	2.13	26.24*	.000
หลังเรียน	43	26.30	1.71		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการสอนและหลังการสอนแบบ CIPPA Model แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ CIPPA Model มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาวดีพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยแบบปกติ ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t-test แบบ Dependent Group ได้ผล ดังตาราง

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการสอนและหลังการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	SD	t	P
ก่อนเรียน	44	14.67	2.18	18.96*	.000
หลังเรียน	44	22.61	2.11		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการสอนและหลังการสอนแบบปกติ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาวดีพระร่วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาวดีพระร่วงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ พบว่านักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากการสอนโดยการเรียนแบบ CIPPA Model เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระทางความคิดและสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ การจัดกลุ่มนักเรียนที่ความสามารถ โดยมีนักเรียนกลุ่มเก่ง นักเรียนกลุ่มปานกลาง และนักเรียนกลุ่มอ่อน การจัดกลุ่มแบบนี้จะให้นักเรียนมีความร่วมมือในการทำงาน และนักเรียนที่เก่งจะช่วยให้คำแนะนำกับนักเรียน เพราะสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะคำนึงถึงกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ ก่อนการเรียนการสอน นั่นคือความสำเร็จและคะแนนของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนหลังกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบในรูปแบบที่แตกต่าง ซึ่งนักเรียนสามารถตรวจสอบ ความก้าวหน้าคะแนนของกลุ่มได้ และการทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบปกตินั้น นักเรียนทำงานตามความสามารถของตนเอง มีการให้ความร่วมมือ ในการทำงานกับบุคคลอื่นน้อย ถึงแม้ว่าผู้สอนมีการจัดกลุ่มบ้างแต่การจัดกลุ่มนั้นนักเรียนจะจัดกลุ่มตาม ความพึงพอใจโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถอ่อนกว่า และสอดคล้องกับการศึกษา ค้นคว้าของ ธฤษณัช อารมณแก้ว (2561) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ระหว่างการสอนตามรูปแบบซิปปากับการสอนแบบปกติพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาวดีพระร่วงที่ได้รับการสอนแบบ CIPPA Model ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดย การเรียนแบบ CIPPA Model ก่อนและหลังการทดลองพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 มีสาเหตุมาจากการสอนโดยใช้การเรียน แบบ CIPPA Model เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยลำดับแรกครูจะจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน บทเรียน แบบทดสอบให้พร้อม เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ดีและใช้วิธีสอนตรง นอกจากนั้นครูเตรียมจัด

บรรยากาศในชั้นเรียน คือ การจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด กล่าวคือนักเรียนมีความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ทางการเรียนอย่างเดียวกันได้และทุกคนก็จะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ภาระงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำให้มีการวางแผนอย่างดีโดยอาศัยความร่วมมือของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และการประเมินผลงานของนักเรียนที่พิจารณาจากผลงานของกลุ่มและพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มว่า นักเรียนได้ใช้ความสามารถเพียงใดในการทำงานร่วมกับนักเรียนคนอื่น นอกจากนั้น ภัยสำคัญในการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้คือ การให้การเสริมแรงที่สม่ำเสมอ เมื่อต้องการส่งเสริมให้ทำงานเป็นระบบ ทำงานอย่างมีคุณภาพ เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานนักเรียนต้องบริหารจัดการโดยเร็ว ครูมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรึกษา ติดตาม และประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งด้านทักษะกระบวนการและผลงาน ส่วนการสอนแบบปกติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงสร้างภาพรวมที่ครูแนะนำก่อนการสอนและไม่มีแรงจูงใจเรื่องคะแนนของกลุ่ม และสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ พระมหาศุภพร ปรานีตพลกรัง (2560) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง สุภาพษิตพระร่วงที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เป็นผลเนื่องมาจากวิธีการสอนตามแบบปกตินั้น มีข้อแตกต่างจากการสอนแบบ CIPPA Model คือ กิจกรรมการเรียนด้วยการสอนแบบปกติมีอิสระกว่า ไม่มีข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ใดที่มากำหนดการทำการกิจกรรมเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี การเรียนรู้เป็นไปตามโครงสร้างภาพรวมซึ่งครูแนะนำก่อนการสอน ในการสอนนักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเนื้อหา นักเรียนแยกทำการกิจกรรมกลุ่มบ้างรายบุคคลบ้าง ตามคำสั่งของครูบ้าง สรุปความรู้ท้ายชั่วโมงโดยนักเรียนและครูอภิปรายร่วมกัน ก่อนการประเมินผลแล้วชมเชยนักเรียนที่ทำคะแนนสูง ดังนั้นนักเรียนจึงมีแรงจูงใจในการเรียนส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ครูจะทำการซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลตามจุดบกพร่องและจากแบบฝึกหัดที่ครูเตรียมไว้ลำดับจากความยากง่าย ก่อนการฝึกปฏิบัติครูจะสรุปเนื้อหาก่อนให้นักเรียนฝึกทำตามจนเกิดความชำนาญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วงในรูปแบบการสอน CIPPA Model ดังนี้

1.1 ครูต้องอธิบายขั้นตอนของการเรียนการสอนวรรณคดีเรื่อง สุภาจิตพระร่วงในรูปแบบการสอน CIPPA Model ให้ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งนี้ในระยะแรกควรให้นักเรียนเริ่มการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเริ่มต้นด้วยการสร้างความเชื่อมั่นใจให้แก่นักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น เชิงวิพากษ์วิจารณ์วรรณคดี จะทำให้การสอนในขั้นต่อไปเป็นไปด้วยความสะดวก

1.2 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ครูควรสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เป็นกันเอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

1.3 ในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำข้อมูลให้กระจ่าง ครูควรดูแลการจัดกลุ่มของนักเรียนให้เหมาะสม อาจมีการให้จัดกลุ่มเองบ้าง ในบางครั้งอาจต้องจัดกลุ่มตามจุดประสงค์ที่ครูต้องการ หากมีการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มหลายครั้ง ครูควรพิจารณาให้เหมาะสมว่าควรให้นักเรียนจับกลุ่มแบบใดจึงจะเหมาะสม

1.4 ในขั้นตอนของการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียน ครูอาจเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความสามารถอย่างหลากหลายเพื่อเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ CIPPA Model เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรตามอื่นที่เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ CIPPA Model เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ภายใต้โครงการวิจัยร่วมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2565 ขอขอบคุณ อาจารย์นพพล กรรณมณีเลิศ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และอาจารย์ปิยวรรณ กันทอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาจิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา พบว่า CIPPA Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้นในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนการสอนวรรณคดีในปัจจุบัน ที่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนท่องจำ แปลศัพท์ หรือจดจำเนื้อหาผ่านเรื่องราวที่เขียนเพียงเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดี ดังนั้นเมื่อศึกษาจนจบกระบวนการแล้วจะพบว่า การใช้ CIPPA Model ในการสอนวรรณคดีนั้นช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถวิจารณ์ สรุปใจความสำคัญ และยังสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้มีความกล้าแสดงออกในทางที่ดีมากขึ้นเมื่อเทียบกับการสอนแบบปกติ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการสอนในเนื้อหาแบบใดก็ตาม หากมีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้อาทิ CIPPA Model เข้าไปร่วมใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย ย่อมมีโอกาสในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านองค์ความรู้ที่ได้รับและการมีส่วนร่วม รวมไปถึงเจตคติต่อวิชานั้น ๆ ได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน อันจะเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระทั้งกายและความคิดนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับภาพการ์ตูน: วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10 (2), 1269.
- จิรัชญา ทิขิตติ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบเอสทีเอตี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี [สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แหมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA Model). กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ธฤชนัช อารมณ์แก้ว. (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ระหว่างการสอนตามรูปแบบซิปปากับการสอนแบบปกติ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่9). มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- พระมหาคชา ประณีตพลกรัง. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติ. วารสาร“ศึกษาศาสตร์ มมร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 5(2), 99.

- พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (2563). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด.
- สนิท ตั้งทวี. (2528). วรรณคดีและวรรณกรรมไทยเบื้องต้น พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช และคณะ. (2553). “มโนทัศน์พัฒนา : วรรณคดีระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”. ชุดฝึกอบรมภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ตำบลปิงโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3
The Study and Development of Teacher Digital Competencies: A Case Study
for Ping Khong Subdistrict Educational Quality Development Center
Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3

พิทักษ์ กันทา¹ ณัฐิยา ตันตรานนท์^{2*}
Pitak Kunta¹ Nuttiya Tantranont^{2*}

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
A Master's student, Educational Administration Program, Chiang Mai Rajabhat University

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Lecturer, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: nuttiya18@gmail.com

(Received: 4 May 2024, Revised: 10 July 2024, Accepted: 21 July 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลปิงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการ พัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปิงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูผู้สอน 70 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของครู และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างด้านแนวทางการ พัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครู ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะทางดิจิทัลของครู ด้านที่มีสมรรถนะสูงสุด ได้แก่ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ($\mu = 3.93$ $\sigma = 0.64$) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ($\mu = 3.90$ $\sigma = 0.73$) ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ($\mu = 3.80$ $\sigma = 0.63$) ด้านการใช้ดิจิทัล ($\mu = 3.54$ $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ โดยมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครู ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางและ เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางและ เป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ผู้บริหารควรกำหนดกลุ่มทักษะในการพัฒนา ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้าน การใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล 3) ผู้บริหาร

ควรจัดสรรงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู และ 4) ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะครู; แนวทางการพัฒนาครู; สมรรถนะดิจิทัล

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the digital competencies of teachers for Ping Khong subdistrict educational quality development center under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, and 2) study guidelines for developing the digital competence of teachers for Ping Khong subdistrict educational quality development center under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The research informants consisted of 70 teachers and 8 experts. The research instrument included a teacher digital competency questionnaire, and a semi-structured interview form on guidelines for developing teachers' digital competencies. Data analysis included percentages, means, standard deviations, and content analysis. The research results found that the highest performance of teachers' digital competencies includes digital understanding ($\mu = 3.93$ $\sigma = 0.64$) , problem-solving with digital tools ($\mu = 3.90$ $\sigma = 0.73$) , adapting to digital transformation ($\mu = 3.80$ $\sigma = 0.63$) , and digital use ($\mu = 3.54$ $\sigma = 0.67$) , respectively. Moreover, the guidelines for developing teachers' digital competencies were as follows : 1) administrators should set clear direction and goals for developing teachers' digital competencies, 2) administrators should define skills for development, consisting of digital understanding, digital use, problem-solving with digital tools, and adapting to digital transformation, 3) administrators should allocate adequate and appropriate budgets and equipment for developing teachers' digital competencies, and 4) administrators should have a clear process for developing teachers' digital competencies continuously.

Keywords: Teacher competency development; Guidelines for teacher development; Digital performance

บทนำ

การรวมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเข้าด้วยกันเพื่อสร้างบุคคลที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ มีจริยธรรม และมีอิสระในการใช้งาน การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลดังกล่าวจะช่วยให้บุคคลจะมีความสามารถในการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรและสังคมได้ การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลให้ดีขึ้นจะช่วยให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา เช่น การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ การเข้าร่วมการอบรมออนไลน์ และการสร้างเนื้อหาดิจิทัลเพื่อการศึกษา อีกทั้งองค์กรจะได้รับประโยชน์จากบุคลากรที่มีสมรรถนะด้านดิจิทัลที่สูง ซึ่งสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนสู่การบูรณาการและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการใช้ดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม อีกทั้งการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร เจ้าหน้าที่ ครูและนักเรียนให้มีความรู้ในการใช้ดิจิทัลสูงขึ้นและสามารถนำความรู้ดิจิทัลมาประกอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อนันต์ วรดิพิพงศ์, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน การใช้เครื่องมือสื่อสารและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ช่วยให้การทำงานและการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้งานเทคโนโลยีอย่างครบถ้วนจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษา การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การจัดโครงสร้างพื้นฐานตามความต้องการของครูและบุคลากรรวมทั้งผู้เรียน (สุเมธ งามนก, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณ มาตรฐานวิชาชีพ สร้างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ รวมทั้งจัดวิทยุณความเป็นครู ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น ซึ่งจะส่งผลให้การศึกษาในเขตพื้นที่มีคุณภาพสูงขึ้น และนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง มีการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1 ประชากรจำนวน 70 คน ประกอบด้วย ครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน จากโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง ครูผู้สอนรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศจากโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากโรงเรียนภายในสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัล

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาสมรรถนะทางดิจิทัล

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างด้านแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง

โดยมีประเด็นคำถาม 9 ข้อ ดังนี้ 1. วิธีการในการส่งเสริมหรือพัฒนาครูในการปฏิบัติงานโดยการใช้งานผ่านช่องทางออนไลน์ 2. การใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ ในการจัดการงานของสถานศึกษาอย่างไร 3. การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อสร้างความรู้ ทักษะ ของครูในการสอนและปฏิบัติงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา 4. การให้ครูตั้งเป้าหมายเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5. การให้ครูรู้เท่าทันข้อมูลและข่าวสารในยุค

ปัจจุบัน 6. การแก้ไขปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีด้วยตนเอง 7. การให้ครูมีการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลในการปฏิบัติงาน 8. การให้ครูมีการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลในการจัดกิจกรรมการสอน 9. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านสมรรถนะทางดิจิทัลของครู
- 3.2 สร้างแบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของครูและให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00
- 3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนเบญจม 2 บ้านน้ำรุ และครูโรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็นจำนวน 30 คน คำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .852
- 3.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับประชากรจำนวน 70 คน
- 3.5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
- 3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามมาสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างด้านแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครู
- 3.7 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบเพื่อหาค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00
- 3.8 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 8 คน
- 3.9 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม
- 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 70 คน ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.14 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.14 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.57

ตารางที่ 1 สมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง

รายการ	μ	σ	ลำดับ
1. ด้านการเข้าใจดิจิทัล	3.93	0.64	1
2. ด้านการใช้ดิจิทัล	3.54	0.67	4
3. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	3.90	0.73	2
4. ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	3.80	0.63	3
รวม	3.79	0.80	

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง พบว่า ด้านที่มีสมรรถนะสูงสุด ได้แก่ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ($\mu = 3.93$ $\sigma = 0.64$) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ($\mu = 3.90$ $\sigma = 0.73$) ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ($\mu = 3.80$ $\sigma = 0.63$) ด้านการใช้ดิจิทัล ($\mu = 3.54$ $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการเข้าใจดิจิทัล พบว่า ครูได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่น่าเชื่อถือหรือข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแล้วนำมาสอน เผยแพร่ สื่อสาร ระหว่างครูกับนักเรียน หรือครูกับบุคลากรในโรงเรียน ไม่มีการกรองแหล่งที่มาหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งปัญหาที่สำคัญและมีผลกระทบอย่างมากต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน

2. ด้านการใช้ดิจิทัล พบว่า ความซับซ้อนของโปรแกรมหรือเครื่องมือ ซึ่งมีการพัฒนารุ่นใหม่ ๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลง เพิ่มความซับซ้อน ใช้งานที่ยาก ครูต้องใช้เวลาในการศึกษาและเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการสอนและการทำงานอื่น ๆ นอกจากนี้ยังไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนเข้าอบรม หรือช่องทางการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล พบว่า ครูยังไม่นำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเป็นโปรแกรมนำเสนอ ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนชั้นเรียนไม่น่าสนใจ อีกทั้งไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอน

4. ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล พบว่า ครูที่มีอายุมากส่วนใหญ่มักจะไม่สามารถเรียนรู้หรือปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอนและปฏิบัติงาน หากระบบสนับสนุนที่สามารถติดต่อได้ง่ายและรวดเร็วจะเป็นช่องทางที่ทำให้สามารถปรับตัวได้ง่ายขึ้นกับการปฏิบัติงาน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปิงโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปแนวทางแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปิงโค้ง ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ครูสามารถใช้งานเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเนื้อหาดิจิทัลให้ครูสามารถพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนในรูปแบบดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันโดยการจัดอบรมหรือประชุม เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล โดยอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษามาเป็นวิทยากร มีการสื่อสารอย่างชัดเจน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ครูทุกคนรับทราบและเข้าใจถึงความสำคัญในการพัฒนา สนับสนุนและติดตามผล จัดหาทรัพยากรที่จำเป็น ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้าโดยการประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยีของครู และการสำรวจความพึงพอใจส่งเสริมการมีส่วนร่วม: โดยการให้ครูมีโอกาสดูความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม และให้การสนับสนุนในการนำแนวทางเหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ

2. ผู้บริหารควรกำหนดกลุ่มทักษะในการพัฒนา ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล

การเข้าใจดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะ ได้แก่ การเข้าใจพื้นฐานทางดิจิทัล ความรู้เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ความปลอดภัยทางดิจิทัล การใช้โปรแกรมพื้นฐาน การค้นหาและประเมินข้อมูล ความน่าเชื่อถือของข้อมูล การใช้ดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะ ได้แก่ การใช้เครื่องมือการสอนออนไลน์ การสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนดิจิทัล การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการศึกษา การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาทางเทคนิคของอุปกรณ์ที่ใช้งาน การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหการเรียนการสอน การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะ ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู

ผู้บริหารควรกำหนดงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น การอบรมและพัฒนา การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ การบำรุงรักษาและการปรับปรุงอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ และที่สำคัญการวางแผนการใช้งบประมาณอย่าง

รอบคอบ โดยการสำรวจความต้องการ การประเมินค่าใช้จ่ายและการจัดลำดับความสำคัญของการใช้งบประมาณ

4. ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย

4.1 สำรวจความต้องการของครู ให้มีการสำรวจความต้องการของครูว่าต้องการเรียนรู้หรือพัฒนาทักษะการใช้งานหรือความต้องการเครื่องมือเทคโนโลยีที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ต้องทราบความต้องการของครู ความสนใจในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้งานเพื่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน รวมถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือการพัฒนาทักษะในงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนั้น ๆ ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจถึงความต้องการและความพึงพอใจของครู

4.2. วางแผนกำหนดการอบรมพัฒนาครู ดำเนินการวางแผนกำหนดการอบรมพัฒนาครูหรือการจัดหาเทคโนโลยีที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เป็นการวางแผนในการอบรมและพัฒนาครูหรือการจัดการเทคโนโลยี ซึ่งอาจเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้ครูมีทักษะเฉพาะในงานหรือการทำงานกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตามความต้องการของครู

4.3 จัดอบรมพัฒนาครู หรือจัดหาเทคโนโลยี ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาครู หรือจัดหาเทคโนโลยีให้ครูใช้ในการปฏิบัติงาน ให้ครูได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะตามผู้เชี่ยวชาญ มีการให้กำลังใจและสนับสนุนการลองผิดลองถูกเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการเรียนรู้และใช้งาน

4.4 กำหนดผู้ดูแลประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ ให้มีการกำหนดผู้ดูแลประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อติดต่อสื่อสารเมื่อมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาในการใช้งาน เมื่อครูพบปัญหาสามารถมีช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้รับผิดชอบหรือผู้ประสานงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ให้สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้อย่างราบรื่น

4.5 มีรับฟังปัญหาความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งการดูแลรักษา ให้มีรับฟังปัญหาความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งการดูแลรักษา ซ่อมบำรุงเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นเกิดปัญหาระหว่างใช้งานเทคโนโลยีหรือไม่ เมื่อมีการใช้งานต้องมีการดูแลรักษา

4.6 รายงานผลการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ รายงานผลการดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

1. การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านที่ครูมีสมรรถนะน้อยเรียงตามลำดับ ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้ดิจิทัล เป็นการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้การเรียนรู้และการปฏิบัติงานอื่นในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หากครูได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ ได้รับสนับสนุนทางเทคนิค การจัดทีม

สนับสนุนให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยแก้ปัญหา การจัดหาอุปกรณ์และทรัพยากร และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสอน สอดคล้องกับ ศลินธร พึ่งเมือง และคณะ (2560) พบว่า การส่งเสริมโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการสอนให้กับ ครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนและ ดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สร้างสรรค์ รวมทั้งการสนับสนุนทางเทคนิคและทรัพยากรและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ล้วนเป็น แนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน 2) ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลง ดิจิทัล ซึ่งการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในยุคปัจจุบัน การเสริมสร้างความรู้และ ทักษะด้านดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีในการสอน การพัฒนาทักษะด้านการจัดการข้อมูลและความปลอดภัย การ สร้างการเรียนรู้และนวัตกรรมในโรงเรียน และการสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถ ปรับตัวและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ กวีรัตน์ เกียรติบุญสนอง (2567) พบว่า องค์กรจึงจะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตามการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาจะ ดำเนินไปไม่ได้ถ้าขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ องค์กรจึงได้มีกระบวนการพัฒนาบุคลากร หรือระบบการพัฒนาบุคลากร เพื่อการเป็นเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะให้แก่บุคลากรภายในองค์กร ให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงและการนำสื่อดิจิทัล มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและหน้าที่ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ซึ่งครูสามารถใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่าง ๆ เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาในการสอนและการเรียนของนักเรียนได้ เช่น แหล่งข้อมูลออนไลน์ โปรแกรม และแอปพลิเคชันการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารช่องทางออนไลน์ การสร้างและแชร์วิดีโอการเรียนการสอน การ ใช้แบบทดสอบออนไลน์ วิธีการเหล่านี้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศยามน อินสะอาด (2565) พบว่า การแก้ปัญหาดัง ๆ ในชั้นเรียนในยุคปัจจุบัน นั้น ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะดิจิทัลที่สูงขึ้น จำเป็นจะต้องให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงการสอนแบบเดิม แล้ว สร้างสรรค์เทคนิควิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่ตอบสนองความต้องการ ปัญหา ความสนใจของ ผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างสรรค์ นำเอาปัญหาต่าง ๆ แก้ไขด้วยการ นำเทคโนโลยีสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนไปสู่ชั้นเรียนนวัตกรรม และ 4) ด้านการเข้าใจดิจิทัล ซึ่งมีผลต่อ ประสิทธิภาพในการสอน โดยที่ครูที่มีความเข้าใจดิจิทัลจะสามารถเตรียมพร้อมต่อการใช้เทคโนโลยีใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของตนเอง สามารถปรับตัวและ เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีความมั่นใจในการนำเสนอและส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน อย่างเหมาะสม รวมทั้งความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับ พระมหาอุตร อุตโตร และคณะ (2567). ควรสนับสนุนให้ครูมีเวลาและโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูมีความ รู้ ทักษะ และเจตคติที่พร้อมต่อการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช

วยให้ครูมีสมรรถนะที่พร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปึงโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจรวมถึงทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ กิตติภูมิ เรื่องเสน และสุภาวดี ลาภเจริญ (2566) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์และวางแผนการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษานบนพื้นฐานสารสนเทศที่เหมาะสม กล้าที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาวะการณ์ของสังคมยุคดิจิทัล โดยจัดหาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลตามความต้องการของบุคลากร ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ผู้บริหารควรกำหนดกลุ่มทักษะในการพัฒนาประกอบด้วย ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับครูผู้สอนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ สุวรรณเหลา และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดทักษะในยุคดิจิทัลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครูให้มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทักษะที่จำเป็นนั้นได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารหรือบุคลากรมีการวางแผนงานร่วมกัน มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน และปฏิบัติร่วมกัน ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ให้มีการจัดอบรมความรู้ด้านไอซีทีให้กับครู จัดหาและติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานทางไอซีที มอบหมายและแต่งตั้งให้ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านไอซีทีทำประสานงาน ให้มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน ให้มีจัดหาสื่อและพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้ครูได้ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ ให้ครูได้มีการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน เปิดใจยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ สนับสนุนแนวคิดที่ดี สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและวัสดุ ครุภัณฑ์ที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู สอดคล้องกับณัฐนัย แก้วจา และณัฐยา ตันตรานนท์ (2566) ที่กล่าวถึงปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และสุดท้ายนี้ ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย โดยเฉพาะการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาครูด้านสมรรถนะดิจิทัลต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ นิติ ญาณะ และคณะ (2566) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบาย แนวปฏิบัติให้บุคลากรครูที่ชัดเจน สามารถประเมินความคุ้มค่าของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการประเมินเป็นระยะ ๆ โดยใช้ใช้รูปแบบวงจร PDCA ในการประเมินความคุ้มค่าในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านความสามารถส่งเสริม สนับสนุน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครูไปใช้ควรคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.2 การนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครูไปใช้ควรให้ความสำคัญกับความต้องการของครูอย่างแท้จริง ทั้งความต้องการการอบรมเพิ่มทักษะความรู้และความต้องการอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน จึงจะพัฒนาได้ตรงความต้องการที่แท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาปัญหาสมรรถนะดิจิทัลของครู อาจต้องมีการทำการวิจัยเฉพาะปัญหาในบางปัญหา เพราะบางปัญหามีประเด็นที่น่าสนใจ จึงควรมีการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องนั้น ๆ

2.2 จากแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครู ควรศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัลตามท้องถื่นหรือหน่วยงานนั้น ๆ กำหนดขึ้น จึงจะได้แนวทางที่เหมาะสมกับองค์กรหรือหน่วยงานรอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกรอบของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีหลายหน่วยงานนำไปปรับใช้ตามบริบทของหน่วยงานองค์กร

องค์ความรู้ใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู ผู้บริหารจึงควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ กำหนดกลุ่มทักษะในการพัฒนาประกอบด้วย ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล รวมทั้งมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
- กิตติภูมิ เรืองเสน และสุภาวดี ลาภเจริญ (2566). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6(2), 68.
- ณัฐดนัย แก้วจา และณัฐยา ตันตรานนท์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนในอำเภอแม่เมาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 13(3), 125-140.
- ธนวัฒน์ สุวรรณเหล่า และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรม, 8(8), 75-76.
- นิติ ญาณะ, อีระภัทร ประสมสุข, เสกชัย ชมภูณู และชัชรินทร์ ชวนวัน. (2566). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล* สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารปัญญา*, 30(2), 39.
- พระมหาอุดร อุตโร, พระครูสิริภุญญิต, พระครูใบฎีกาณพล เขมโก. (2567). *สมรรถนะของครูสังคมศึกษาในยุคดิจิทัล*. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 11(1), 639-640.
- ศยามน อินสะอาด (2565). *สมรรถนะดิจิทัลของผู้สอนในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน*. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 18(24), 16.
- ศลินธร พึ่งเมือง, จำนง วงษ์ชาชม, สมบูรณ์ ชาวชายโขง. (2560). *แนวทางส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการสอนของครูโรงเรียนกีฬาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19(87), 71.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *หลักสูตรการเข้าใจดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สุเมธ งามกนก. (2564). *การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล*. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 3(1), 65.
- อนันต์ วรดิพงษ์. (2560). *อนาคตภาพดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ).

การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

The Management of the Honest School Project in Basic Educational
Institutions Phra Chao Tak School Group Under the Rayong Primary
Educational Service Area Office, Area 1

โชคชัย เพ็ชรนคร¹ ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร²
Chokchai Petnacon¹ Ntapat Worapongpat²

^{1,2}ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมชุมชน ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว และการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ และสถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

^{1,2} Center for Knowledge Transfer, Technology, Community Innovation, Entrepreneurship, Tourism and Education Eastern
Institute of Technology Suvarnabhumi (EITS)

and Educational Innovation Institute Association for the Promotion of Alternative Education (EII)

*Corresponding author e-mail: Ntapat.W@bkkthon.ac.th

(Received: 21 February 2024, Revised: 17 April 2024, Accepted: 19 April 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงาน เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์คำถามแบบมีโครงสร้างและแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร/วรรณกรรม/แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานโครงการ,โรงเรียนสุจริต, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ,กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก

ABSTRACT

This research aims to 1) study the management conditions of the Honest School Project in basic educational institutions. Phra Chao Tak School Group Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 1 2)To study and compare the administration of the Honest School Project in basic educational institutions. Phra Chao Tak School Group Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by age and work experience. It is a combination of qualitative and quantitative research. There are research tools including questionnaires/interviews. with a sample group They are teachers of the Honest School Project in basic educational institutions. Phra Chao Tak School Group Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 1, academic year 2023, by opening the Krejcie and Morgan tables. By a simple random sampling method, there were 113 people. The tools used were an interview form with structured questions and a questionnaire to estimate 5 levels of statistics used in data analysis: frequency, percentage, mean, and standard deviation. at the error level of 0.05. Analysis using descriptive statistics consisting of percentage, mean, and standard deviation. and content analysis The confidence value has a confidence value of 0.92. Then use the information gathered from documents/literature/interviews. The results of the research found that (1) the administration of the Honest School Project in basic educational institutions Phra Chao Tak School Group Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 1, the overall level is at the highest level and (2) comparative results of the administration of the Honest School Project in basic educational institutions. Phra Chao Tak School Group Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified according to age and work experience, overall there is no difference.

Keywords: project management, honest schools, basic educational institutions, Phra Chao Tak School Group

บทนำ

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ป้องกันการทุจริตภายใต้ชื่อโรงเรียนสุจริตเกิดขึ้นเนื่องจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ.2556 – 2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีเป้าหมายหลักเพื่อลดปัญหาการทุจริต (สุริยา เกาสระคู, เอกฉันท จารุเมธีชน, 2564) ในสังคมไทยและยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของคนไทยให้สูงขึ้น ค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทย โดยในปี 2564 ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสเพียงร้อยละ 35 คะแนน อยู่อันดับที่ 110 จากการจัดอันดับ ทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลก (วชิรวิทย์ นิติพันธ์, 2564)

ทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบ อย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา,สถาพร ชันโต, 2563) โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม (จรูญศักดิ์ โกศัยรัมย์, พิรพงษ์ สิงห์สุขสวัสดิ์, พิชญ์ บุตรธำจารย์,กรทิพย์ ฉิมพาลีและวิวรรชน เชื้อจิตร, 2565) จากหลักการและนโยบายดังกล่าวนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทั้ง 118 แห่งได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริต โดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งได้นำกิจกรรมภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริตไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และใช้มาตรฐานโรงเรียนสุจริตมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานของ สถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ บริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป (วสันต์ บุญประสม, จักรพรรพ์ วิชาอัครวิทย์, สนิท หาจตุรัส, 2562) การศึกษาปัญหาพบว่า การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงาน ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และชุมชน โดยในการบริหารงานของโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนสุจริต (สุริยา สมฤทธิ์, 2565) จะต้องมีการบริหารงานที่เป็นไปตามระบบระเบียบของทางราชการ มีความ โปร่งใส สามารถเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานได้อย่างตรงไปตรงมา (สิทธิศักดิ์ สุวรรณรินทร์, 2560)

ให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาแนวทางการบริหาร การดำเนินงานโรงเรียนสุจริตให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อ กลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการโรงเรียนสุจริตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงาน

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา คือ ทฤษฎีการบริหารจัดการ 5 ปัจจัย (POCCC), และทฤษฎีการบริหารแบบ POSDCORB และทฤษฎีการบริหารแบบหมุดเชื่อมโยง (Linking Pin Function Theory)

พิมพ์ชนก ห้วยกุล, สันธะ วาคามดิษฐ์. (2565) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องการจัดการ และจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ Administration Industrielleet Genealeb เป็นภาษาฝรั่งเศส โดยฟาโยเห็นว่า หลักการบริหารจัดการ ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนไปสถานการณ์ต่างๆโดยเขาได้กำหนดหลักการสำหรับผู้บริหารไว้ 14 ประการ ฟาโยได้กล่าวว่า นักบริหารควรมีทั้งความยุติธรรม (Justice) และความโอบอ้อมอารี (Kindliness) ฟาโยยังได้พูดถึงหลักการบริหาร 5 ปัจจัย โดยมักถูกเรียกว่า POCCC ใช้ควบคู่กับหลักการบริหารทั้ง 14 ประการ กล่าวว่า การบริหารองค์กรจะครอบคลุมเรื่องการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน ความพึงพอใจต่อการทำงานและบทบาทของผู้บริหาร เพื่อให้องค์กรดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพ Gulick and Lydall, (1973, pp.47-88) ได้เสนอหลักที่เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่สำคัญอยู่ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ หรือเรียกสั้นๆ ว่า POSDCORB ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการบริหารจัดการควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนไปสถานการณ์ต่างๆ

ในการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ป้องกันการทุจริต (ภายใต้ชื่อโรงเรียนสุจริต) เป็นโครงการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาทุกแห่งในเขต ซึ่งผลการขับเคลื่อนนั้นยังไม่เป็นที่ชัดเจน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำสารนิพนธ์นี้ขึ้นมาเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตสู่แผนการบริหารในสถานศึกษาในูปแบบงานทั้ง 4 ฝ่าย เป็นผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียน สร้างคนดีแก่สังคมต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย เรื่อง การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ

- 1) 20 – 30 ปี
- 2) 31 – 45 ปี
- 3) 46 ปีขึ้นไป

2. ประสบการณ์ทำงาน

- 1) 1 – 10 ปี
- 2) มากกว่า 11 ปีขึ้นไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 1 จำนวน 4 ฝ่าย ดังนี้

- 1.) บริหารงานวิชาการ
- 2) การบริหารงานงบประมาณ
- 3) การบริหารงานบุคคล
- 4) การบริหารงานทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) /แบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) /เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยงาน 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ และการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริต 5 ด้าน คือ 1) ทักษะกระบวนการคิด 2) มีวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) อยู่อย่างพอเพียง 5) มีจิตสาธารณะ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ทั้งสิ้น 153 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ (Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970), (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นการแบ่งชั้น จำแนกเป็นครูผู้สอน 113 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม แบบฟอร์มที่รวมชุดคำถามหลักและคำถามย่อยแต่ละหมวดหมู่ที่รวมเป็นหัวข้อเดียวกัน เพื่อเป็นคำถามในการทำสารนิพนธ์การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ด้าน คือ อายุและประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านบริหารทั่วไป เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ การบริหารจัดการ 5 ปัจจัย (POCCC) ประกอบไปด้วย การวางแผน, การจัดองค์กร, การบังคับบัญชาสั่งการ, การประสานงาน, การควบคุม ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.25-0.75 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach, 1951), (บุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดง จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1

(n=113)

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
20 – 30 ปี	25	22.12
31 – 45 ปี	64	56.64
46 ปีขึ้นไป	24	21.24
ประสบการณ์การทำงาน		
1 – 10 ปี	58	51.32
10 ปีขึ้นไป	55	48.67

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-45 ปี และมีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านวิชาการ	4.65	.572	มากที่สุด
ด้านงบประมาณ	4.71	.567	มากที่สุด
ด้านงานบุคคล	4.68	.576	มากที่สุด
ด้านบริหารทั่วไป	4.67	.588	มากที่สุด
รวม	4.68	.576	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้าน ด้านงบประมาณมากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าช่วงอายุโดยภาพรวมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพการทำงาน โดยภาพรวมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1	อายุ					
	20-30		31-45		46 ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิชาการ	4.70	.535	4.65	.586	4.67	.494
ด้านงบประมาณ	4.79	.561	4.66	.599	4.80	.425
ด้านงานบุคคล	4.74	.530	4.69	.59	4.65	.500
ด้านบริหารทั่วไป	4.79	.456	4.67	.611	4.66	.510
รวม	4.75	.521	4.67	.596	4.70	.482

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารและครู ที่อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1	ประสพการณ์การทำงาน			
	1 – 10 ปี		11 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิชาการ	4.67	.599	4.63	.544
ด้านงบประมาณ	4.70	.592	4.71	.542
ด้านงานบุคคล	4.69	.597	4.67	.557
ด้านบริหารทั่วไป	4.68	.604	4.66	.572
รวม	4.69	.598	4.67	.554

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครู ที่มีประสพการณ์การทำงาน การบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

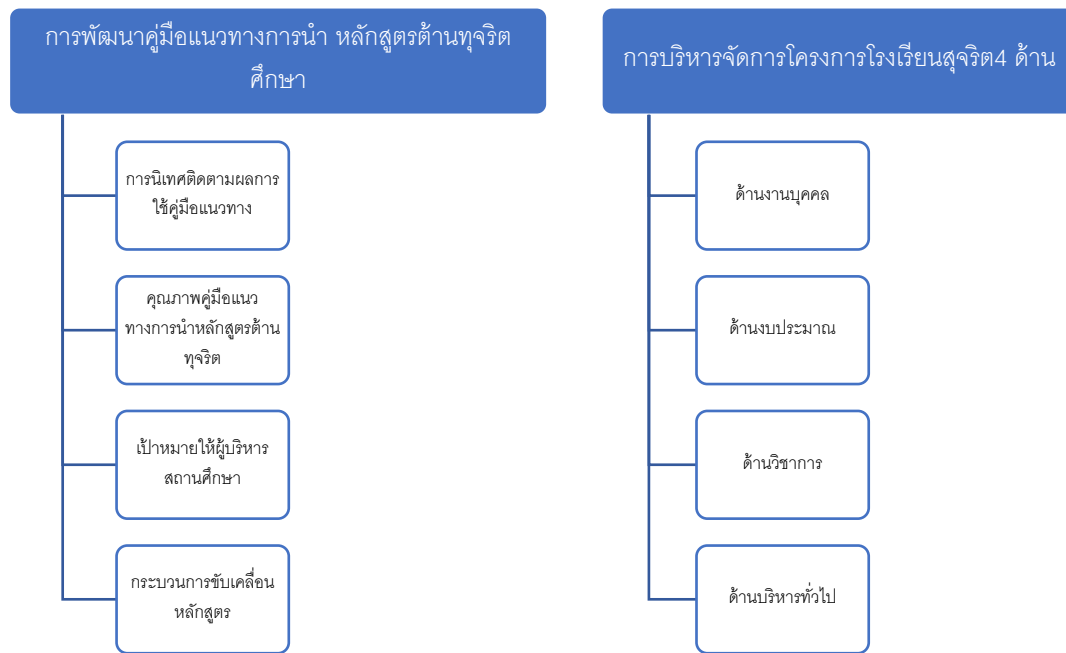
อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเขตพื้นที่การศึกษาได้ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนสุจริตสู่โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงมีการนำโครงการลงสู่ฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่าย มีการนิเทศติดตามจากทางเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นโครงการที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน มีการวางแผนงานและการจัดการเรียนรู้และการวิเคราะห์ผู้เรียนที่สอดคล้อง/บูรณาการ มีการสำรวจและวางแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม สร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในการดำเนินงาน มีการสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตถูกต้องตามความเป็นจริง มีการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผน มีแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการ/กิจกรรม ใช้จ่ายงบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยความโปร่งใสและ ตรวจสอบได้ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ร่วมปฏิบัติงานด้วยความเสียสละและเต็มใจกับโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ (ชุดิภาญจน์ แม้นเมฆ, 2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาพฤติกรรมสุจริตของนักเรียน เป็นโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอน โดยภาพรวมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ(นิตยา สุตยอด, มิตรภาณี พุ่มกล่อม, พงษ์ศักดิ์ ธรรมขมรัตน์, 2565) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนได้ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนสุจริตสู่โรงเรียนเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทำให้ทุกโรงเรียนในสังกัดครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนสุจริตไปปรับใช้ในสถานศึกษาด้วยงาน 4 ฝ่าย ด้วยมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ (สุภาพร อุดไชย, วารุณี ถิ่นโชติ และ ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ, 2565). ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ โรงเรียนสุจริตของโรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास และ (สุทธิพงษ์ ตาสาโรจน์, พระครู วิจิตรปัญญาภรณ์, 2564) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรมต่อตนเอง ด้านจริยธรรมต่อความรับผิดชอบงาน ด้านจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และด้านจริยธรรมต่อการปฏิบัติงาน 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคต่อผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่อตนเองและครูผู้อื่น ควรยกย่องและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ควรมีการทำงานอย่างเป็นทีมเพื่อให้เกิดความสามัคคี มีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน ถูกต้อง มีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน และมีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาผลการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุป

แผนภาพที่ 2 แสดงผลการพัฒนาฝีมือและการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนพระ เจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าควรกำหนดหลักการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตใน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1)ควรมีกระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ควรมีแผนการจัด การ เรียนรู้และสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในสถานศึกษา 2) จัดทำคู่มือแนวทางการนำหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษาไปใช้ พัฒนาขึ้นตามความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 3) คุณภาพคู่มือแนว ทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ได้จริงสำหรับสถานศึกษา และ 4) ผลการนิเทศติดตามผลการใช้คู่มือ แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษามีการวางแผน ทบทวน ตรวจสอบ การใช้คู่มือ ควบคู่ไปกับการบริหารงาน 4 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม โรงเรียนพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุดโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านงานงบประมาณ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือด้านบุคคล ด้านที่ มีค่าเฉลี่ยลำดับ 3 คือด้านบริหารทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิชาการ

2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียน พระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามช่วงอายุ เมื่อพิจารณา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ อายุ 20 – 30 ปี ช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ

อายุ 46 ปีขึ้นไป และช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อายุ ตามลำดับ ช่วงอายุโดยภาพรวมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรศึกษาสภาพและบริบทของตนเอง แล้วนำแนวทางของโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
2. เขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนนำแนวทางการบริหารไปประยุกต์ใช้เพื่อให้โรงเรียนได้มีการบริหารและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ นำไปสู่การบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายของโครงการโรงเรียนสุจริต จะส่งผลถึงผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนสุจริตสู่ครอบครัวและชุมชน
2. ควรวิจัยรูปแบบการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต ด้านวิชาการ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละขนาดมีปัจจัยในการบริหารแตกต่างกัน หรือมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- จรูญศักดิ์ โกยมรัมย์, พิศพงษ์ สิงห์สุขสวัสดิ์, พิษญา บุตรธำมรงค์, ภารทิพย์ ฉิมพาลีและวิวรรชน เชื้อจิตร. (2565). การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ บริหารสถานศึกษา. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University*, 12(2), 79-88.
- ชุดิภาณูจน์ แม้นเมฆ. (2565). รูปแบบการป้องกันการทุจริตในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *Dhammathas Academic Journal*, 22(3), 41-50
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา,สถาพร ชันโต, (2563). รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา. *วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์ โสภณปริทรรศน์*, 6(2), 55-70.

- นิตยา สุตยอด, มิตภาณี พุ่มกล่อม, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษากาญจนบุรี เขต 4. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 187-205.
- พิมพ์ชนก หทัยกุล, สินธะ วาคามดิษฐ์. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐาน โรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารพุทธ ปรัชญาวิวัฒน์*, 6(1), 191-203
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- วชิรวิทย์ นิตพันธ์. (2564). รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมจร บาลี ศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 6(2), 84-98.
- วสันต์ บุญประสม, จักรพันธุ์ วิชาอัครวิทย์, สนิท หาจตุรัส. (2562). การพัฒนาการจัดกิจกรรม โครงการ โรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านดงลอยอำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสาร สมาคมพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 1(1), 1-12
- สันติ ทองแก้วเกิด. (2566). การพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับ สถานศึกษา อาชีวศึกษา. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(4), 307-324.
- สิทธิศักดิ์ สุวรรณรินทร์. (2560). *ศึกษาระดับค่านิยมในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของบุคลากร ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี*. In Proceeding National & International Conference (Vol. 1, No. 8, pp. 2648-2655).
- สุทธิพงษ์ ตาสาโรจน์, พระครู วิจิตรปัญญาภรณ์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. *วารสารการบริหารการ ศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 1(2), 13-24.
- สุธิรา เกาสระคู, เอกฉันท จารุเมธิชน. (2564). การประเมินโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนสระ ขุดดง สำราญวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2. *วารสารวัน มงูของแหกรพุทธ ศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 1-16
- สุภาพร อุดไชย, วารุณี ลัคนโชคดี และ ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ. (2565). การประเมินโครงการ โรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास (Doctoral dissertation, *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม*, 17(2). 209-224.
- สุริยา สมฤทธิ์. (2565). โครงการโรงเรียนสุจริต “กิจกรรมบริษัทสร้างการดี” โรงเรียนเพียงหลวง16 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4. *วารสารมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(9), 248-265.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activity. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

The Development of Grammar Skills about Past Simple Tense through Practice Package for Grade 8 Students at Tessaban 2 Nong Bua School

อภิชา พลจันทร์¹ อัญชลี แสงทอง^{2*}

Apichaya Pholchan¹ Anchalee Seangthong^{2*}

¹นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Student of English Department, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Lecturer of English Department, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Ntapat.W@bkkthon.ac.th

(Received: 10 August 2023, Revised: 2 May 2024, Accepted: 7 May 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ ด้วย ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ใช้รูปแบบการวิจัยเชิง กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน นวัตกรรมคือ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการเขียน 3 ชุด เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบลำดับพหุของวิลค็อกซอน สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะในวิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง Past Simple Tense ด้วยชุดแบบฝึกเสริมทักษะ ในวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อน

คำสำคัญ: ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ, Past Simple Tense, ภาษาอังกฤษ,

ABSTRACT

The study aimed to address students' confusion about using tenses, specifically the Past Simple Tense, by improving the related exercise and comparing the students'

development before and after using the exercises. The study involved 14 year-old students from Tessaban 2 Nong Bua School, and data was collected through three lesson plans and three exercises. Pre- and post-tests were also administered, and statistical analysis was conducted using tools such as percent, mean, standard deviation, and the Wilcoxon test. The results of the study indicated that the exercises were effective in improving students' achievement in using the Past Simple Tense. The study also suggests teaching another tense along with the Past Simple Tense to further enhance students' learning efficiency and adding more classes on the Past Simple Tense to improve students' understanding. Overall, this study highlights the importance of developing effective exercises and teaching methods to address students' confusion and enhance their understanding of grammar concepts such as tenses.

Keywords: Skill Practice Package, Past Simple Tense, English

บทนำ

ในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่คนใช้ในการสื่อสารมากที่สุดในโลก และถือเป็นภาษาที่แม้แต่ประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาทางราชการ ยังบรรจุภาษาอังกฤษลงในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนไทย จำเป็นต้องเรียนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ อนุบาล จนถึง ระดับอุดมศึกษา แต่ถึงแม้จะเรียนมาตั้งแต่เด็ก นักเรียนไทยก็ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ตามที่สมควร โดยเฉพาะทักษะการ เขียน นักเรียนไทยมักจะสับสนคำศัพท์ และหลักการใช้ จึงทำให้นักเรียนไทยส่วนมาก ไม่ชอบภาษาอังกฤษ เนื่องจากความยากของตัววิชาเอง ทำให้การเรียนการสอนจึงค่อนข้างเป็นไปได้ยาก การที่คนเราจะสามารถทำ สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ส่วนหนึ่งก็มาจากความชอบ ทำให้การเรียนของนักเรียนไทยจึงไม่ค่อยก้าวหน้าอย่างที่ควร ไม่ เพียงแต่มาจากปัจจัยจากตัวของผู้เรียนเอง อีกทั้งปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อม สภาพที่อยู่ของผู้เรียนที่ไม่ ค่อยได้ใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาอังกฤษก็ต่อเมื่อ ได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่โรงเรียนเท่านั้น ทำให้ ความรู้ ไม่ต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหา นักเรียนสับสนความหมายของคำศัพท์ที่เรียนไปในสัปดาห์ที่แล้ว สลับ โครงสร้างของประโยค นอกจากนี้ในช่วงสองปีที่ผ่านมา มีโรคระบาดโควิด 19 ส่งผลกระทบหลากหลายไม่ เพียงแต่การศึกษาที่หยุดชะงักไป ความรู้ ความสามารถ สมาธิของนักเรียน ก็หยุดชะงักลงไปด้วยเช่นเดียวกัน การเรียนการสอนในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเน้นทักษะการเขียนเป็นสำคัญอยู่แล้ว เนื่องจาก ต้องใช้ในการ ศึกษาเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ทักษะทางภาษาอังกฤษ มีทั้งหมด 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ทักษะทั้งหมดนี้นั้นสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะ ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญที่ช่วยให้มนุษย์สามารถสื่อสารและส่งสารได้ครบถ้วนสมบูรณ์ การเขียนจึง เป็นหนึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อไม่ให้ความหมายเดิมผิดเพี้ยนไปจากภาษาเมื่อนั้น เราจึงต้องเขียนให้

ถูกหลักโครงสร้างไวยากรณ์ และซึ่งทักษะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะต้องใช้ในการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็คือ ทักษะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของทักษะการเขียน

จากการทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการสอนวิชา ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาตลอด 2 เดือน พบว่า นักเรียนส่วนมากมักจะลืมวิธีการเปลี่ยนรูปประโยคของแต่ละกาล (Tense) ซึ่งทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ค้นหาวัตถุกรรมที่คาดว่าจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ คือ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยสนใจและหวังว่าจะช่วยให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ถ้ามีการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอน

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน เรื่อง การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เรียนมา มาใช้ปฏิบัติจริง โดยเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ ด้วย ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชา ภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการเลือกใช้สื่อการสอนด้วยชุดแบบฝึกเสริมทักษะ ให้ผู้เรียนได้ฝึกสร้างประโยคภาษาอังกฤษ โดยการนำความรู้คำกริยาที่เรียนมาใช้ในการเขียนได้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง Past Simple Tense ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วย ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเรื่อง Past Simple Tense ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

5. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้เวลาทำการทดลองเป็นเวลา 3 คาบ คาบๆละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense วิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

1. Past Simple Tense หมายถึง ประโยคอดีตกาล เป็นโครงสร้างประโยคที่เราใช้เล่าเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีต ที่สิ้นสุดไปแล้ว หรือกิจกรรมที่เราเคยทำเป็นนิสัย แต่ว่าเลิกทำไปแล้ว

2. ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง ชุดเอกสารหรือแบบฝึกหัดที่ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติ เป็นการช่วยเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเขียนสูงยิ่งขึ้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Past Simple Tense ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ

4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. วิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง เนื้อหาสาระวิชาที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานภาษาต่างประเทศที่ถูกกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ถนนธรรมวิถี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

6. โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว หมายถึง โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ถนนธรรมวิถี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000 ภาคเรียนที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนด้วยชุดแบบฝึกเสริมทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Past Simple Tense หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

แบบแผนในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบแผนหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังการทดลอง
(One group pretest – posttest design) ดังนี้

O1 X O2

เมื่อ O1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

O2 แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน นวัตกรรม คือ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการเขียน 3 ชุด เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 20 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การเขียนประโยคภาษาอังกฤษ ในเวลาชั่วโมงสอน จำนวน 20 คน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ในช่วงวันที่ 3 มกราคม ถึง วันที่ 9 มกราคม 2565 โดย ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองอนุญาตให้บันทึกภาพถ่ายเพื่อการวิจัยได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติในการวิจัย ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบลำดับพิสัยของวิลค็อกซอน

1. ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (นิศารัตน์ ศิลปะเดช. 2542:144)

$$P = \frac{F \times 100}{n}$$

เมื่อ

P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

เกณฑ์แปลผลข้อมูลร้อยละ ดังนี้

90.0 – 100 สูงมาก

70.0 – 89.9 สูง

60.0 – 69.9 ปานกลาง

40.0 – 59.9 น้อย

1.00 – 39.9 น้อยมาก

2. ค่าเฉลี่ยของประชากร (Population Mean) โดยใช้สูตร (Glen, 2558)

$$\mu = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ

μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

เกณฑ์แปลผลข้อมูลค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

18.0 – 20 สูงมาก

15.0 – 17.9 สูง

12.0 – 14.9 ปานกลาง

10.0 – 11.9 น้อย

1.00 – 9.9 น้อยมาก

เกณฑ์การแปรผลข้อมูลค่าเฉลี่ยแบบฝึกหัด 1 เรื่อง ดังนี้

8.0 – 10.0 สูงมาก

6.0 – 7.9 สูง

4.0 – 5.9 ปานกลาง

2.0 – 3.9 น้อย

1.0 – 1.9 น้อยมาก

เกณฑ์แปรผลข้อมูลค่าเฉลี่ยแบบประเมินความพึงพอใจ ดังนี้

ตั้งแต่ 4.5 ขึ้นไป พึงพอใจมากที่สุด

4.1 – 4.4 พึงพอใจมาก

3.6 – 4.0 พึงพอใจปานกลาง

3.1 – 3.5 พึงพอใจน้อย

น้อยกว่า 3.0 ไม่พึงพอใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 การสรุปผลการประเมินคุณภาพค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย กับวัตถุประสงค์/ เนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ	แผนการจัดการเรียนรู้			นวัตกรรมที่สร้าง			แบบทดสอบที่สร้าง			เฉลี่ย	สรุป
	1	0	-1	1	0	-1	1	0	-1		
คนที่ 1	✓			✓			✓			1.00	ใช้ได้
คนที่ 2	✓			✓			✓			1.00	ใช้ได้
คนที่ 3	✓			✓			✓			1.00	ใช้ได้
สรุปผลในภาพรวม										1.00	ใช้ได้

การแปลผลตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัยกับเนื้อหา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนมีค่าเฉลี่ย 1.00 มีความสอดคล้องเนื้อหา และแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ย 1.00 หมายถึง มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ดังนั้นเมื่อพิจารณาในภาพรวมของเครื่องมือวิจัย พบว่ามีค่า 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าสามารถนำไปใช้ได้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและ
หลังการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense

ผู้เรียนคนที่	คะแนนที่ได้ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)		ความก้าวหน้า
	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน(20)	
1	4	10	6
2	5	12	7
3	6	13	7
4	3	15	12
5	4	16	12
6	6	17	11
7	10	19	9
8	13	20	7
9	14	20	6
10	12	17	5
11	15	20	5
12	2	8	6
13	5	12	7
14	7	13	6
15	7	15	8
16	7	17	10
17	8	15	7
18	10	15	5
19	11	17	6
20	9	18	9
คะแนนรวม	158	309	151
คะแนนเฉลี่ย	7.9	15.45	7.55

การแปลผลตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักเรียนเท่ากับ 7.9 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนเท่ากับ 15.45 ดังนั้นนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 7.55 นั่นคือ ภายหลังจากใช้นวัตกรรมชุดแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง Past Simple Tense นักเรียนมีความรู้เรื่อง Past Simple Tense สูงขึ้น

ตารางที่ 3 แบบประเมินทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้

ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ

ลำดับ ที่	กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ					N	ค่าเฉลี่ย	SD	เกณฑ์ การ ประเมิน
		5	4	3	2	1				
1. คำศัพท์										
1.	คำศัพท์มีความเหมาะสมกับระดับ ความรู้ของนักเรียน	15	3	2	0	0	20	4.65	0.654	พึงพอใจ มากที่สุด
2.	คำศัพท์สามารถนำไปใช้ในการ เรียนต่อได้	16	2	1	1	0	20	4.65	0.792	พึงพอใจ มากที่สุด
3.	คำศัพท์มีความหลากหลาย	15	3	2	0	0	20	4.65	0.654	พึงพอใจ มากที่สุด
2. ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ										
4.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับ ความรู้ของนักเรียน	18	2	0	0	0	20	4.9	0.3	พึงพอใจ มากที่สุด
5.	เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	16	2	1	1	0	20	4.65	0.792	พึงพอใจ มากที่สุด
6.	แบบฝึกมีความหลากหลาย	15	3	2	0	0	20	4.65	0.654	พึงพอใจ มากที่สุด
7.	แบบฝึกมีความน่าสนใจ	14	4	2	0	0	20	4.6	0.663	พึงพอใจ มากที่สุด
3. ความชื่นชอบและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน										
8.	นักเรียนพึงพอใจต่อเนื้อหาการ เรียนเรื่อง Past Simple Tense	17	3	0	0	0	20	4.85	0.357	พึงพอใจ มากที่สุด
9.	นักเรียนชอบวิชาภาษาอังกฤษ หลังจากการเรียนการสอน	17	2	1	0	0	20	4.5	0.5099	พึงพอใจ มากที่สุด
10.	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ ต่อยอดในการเรียนระดับสูง	18	2	0	0	0	20	4.9	0.3	พึงพอใจ มากที่สุด
รวม		16.1	2.6	1.1	0.2	0	20	4.7	0.567	พึงพอใจ มากที่สุด

การแปลผลตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.7 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.567 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หัวข้อ “เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากที่สุด เท่ากับ 4.9 รองลงมา คือ นักเรียนพึงพอใจต่อนเนื้อหาการเรียนเรื่อง Past Simple Tense มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รองลงมา เท่ากับ 4.85 คำศัพท์มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน และนักเรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในการเรียนต่อได้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.65 คำศัพท์มีความหลากหลาย เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แบบฝึกมีความหลากหลาย แบบฝึกมีความน่าสนใจ นักเรียนชอบวิชาภาษาอังกฤษหลังจากการเรียนการสอน ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะในวิชา ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง Past Simple Tense ด้วยชุดแบบฝึกเสริมทักษะ ในวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล, สุสรดิษฐ์ ทองเปรม. New Aha! English ป.6. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- English Teacher. (2555). การเปรียบเทียบคำคุณศัพท์. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2565. จาก <https://xn--12cl9ca5a0ai1ad0bea0clb11a0e.com/comparative-and-superlative/>

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู
โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่
A Guidelines for the Development of Competency-based Learning
Management of teachers at Matthayom Galyani Vadhana Chalermprakiat
School, Chiang Mai Province

วรายุธ อุตตะมา¹ ณัฐยา ตันตรานนท์^{2*}
Warayud Auttama¹ Nuttiya Tantranont^{2*}

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Master's degree student, Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Lecturer in Master of Education Program, Educational Administration Program, Faculty of Education,
Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: kruvim1133@gmail.com

(Received: 20 August 2024, Revised: 9 October 2024, Accepted: 13 October 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 15 คน 2) ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีจำนวน 7 คน และ 3) ผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ได้ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.89 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ได้ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.94 และ 3) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ได้ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก 2) แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และ 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู พบว่า ผู้บริหารควรจัดระบบ

และกลไกในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับคณะครูอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

คำสำคัญ: การพัฒนาการจัดการเรียนรู้; การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ; การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the needs for the development of competency-based learning management of teachers, 2) study competency-based learning management of teachers from good practice school, and 3) develop guidelines for the development of competency-based learning management of teachers. The informants were divided into 3 groups, consisting of 1) 15 administrators and teachers of Matthayom Galyani Vadhana Chalermprakiat School, 2) 7 administrators and teachers from the good practices school, and 3) 6 administrators and teachers of Matthayom Galyani Vadhana Chalermprakiat School, and 2 educational experts. The research tools were to 1) questionnaires with the Index of Consistency (IOC) equaled 0.89, 2) semi-structured interviews with the Index of Consistency (IOC) equaled 0.94, and 3) group discussion form with the Index of Consistency (IOC) equaled 1.00. Data were analyzed by averaging, Standard Deviation, priority needs index (PNI), and content analysis. The research found that 1) the priority development need was competency-based measurement and evaluation, 2) good practices for developing competency-based learning management of teachers revealed that school administrators play an essential role in being academic leaders. Therefore, they need to collaborate with teachers to organize competency-based learning, and 3) guidelines for developing competency-based learning management of teachers implied that school administrators should organize a competency-based learning management system. They should also drive operations together with teachers in a systematic way. Lastly, school administrators need to monitor and evaluate competency-based learning management.

Keywords: Learning Management Development; Competency-based Learning Management; Academic Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 กำหนดความมุ่งหมายว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้และคุณธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความมุ่งหมายดังกล่าว ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว (นิวัตต์ น้อยมณี, กัญกร เอี่ยมพญา, อภิชาติ อนุกุลเวช, ดาวประกาย ระโส และกนกวรรณ โกนาคม, 2565) สอดคล้องกับ สุวรรณิ เนิททอง (2558) สภาวะการณ์เช่นนี้จึงเป็นสิ่งท้าทายสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และสามารถแสวงหาความรู้ ค้นพบองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูเพื่อให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ญัฐพล วรรณศรี (2564) ที่ได้สรุปว่าการพัฒนาศักยภาพครูให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนานตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ รวมถึงทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะส่งผลให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น และยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

สำหรับรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ ในปีการศึกษาที่ผ่าน ๆ มาพบว่าจุดที่ควรพัฒนาในมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ คือ ครูควรพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะ และในมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูควรได้รับการพัฒนาอบรมพัฒนาศักยภาพพัฒนาหลักสูตรที่เน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้มากขึ้น อีกทั้งโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ ได้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ รุ่นที่ 2 และได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพิ่มเต็มฐานสมรรถนะ แต่ที่ผ่านมาโรงเรียนไม่ได้มีแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รวมถึงปัญหาการปรับเปลี่ยนบุคลากรในโรงเรียนค่อนข้างบ่อย ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ

เชื่อมโยงกับชีวิตจริงนั้น ถือว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย เกิดเป็นสมรรถนะของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นถึงระดับความสามารถที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ซึ่งครูผู้ซึ่งทำหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้นั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะ รวมถึงจะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติได้ในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครูสถานศึกษาอื่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ให้ข้อมูลหลักจากโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 14 คน
2. การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครูสถานศึกษาอื่น มีผู้ให้ข้อมูลหลักจากโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน โดยเป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะ และผ่านความเห็นชอบในการอนุมัติใช้หลักสูตรสถานศึกษาของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน และศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานพัฒนาครู จำนวน 1 คน

การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู 2) แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู และ 3) แบบบันทึก การสนทนากลุ่ม เรื่อง การสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัย

2. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยม กัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรทั้งหมดของโรงเรียน จำนวน 15 คน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ ตามการเก็บข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และนำมากำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู

3. เก็บข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม โดยเป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และผ่านความเห็นชอบในการอนุมัติใช้หลักสูตรสถานศึกษาของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยการใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามการเก็บข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 เพื่อนำมายกร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่

5. นำร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ และศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด รวมทั้งสิ้น 8 คน ร่วมพิจารณา โดยใช้เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

5. วิเคราะห์ผลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ (n=15)

การจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ควรจะเป็น			ค่า PNI	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล		
การพัฒนาหลักสูตร	4.43	0.55	มาก	4.76	0.40	มากที่สุด	0.33	2
ฐานสมรรถนะ								
การกำหนดจุดประสงค์	4.69	0.44	มากที่สุด	4.93	0.22	มากที่สุด	0.24	6
การเรียนรู้								
การกำหนดสมรรถนะที่	4.61	0.50	มากที่สุด	4.91	0.23	มากที่สุด	0.30	3
ต้องการพัฒนา								
การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.65	0.51	มากที่สุด	4.91	0.25	มากที่สุด	0.26	4
กระบวนการเรียนการสอน	4.71	0.50	มากที่สุด	4.96	0.15	มากที่สุด	0.25	5
การวัดและประเมินผล	4.44	0.66	มาก	4.91	0.27	มากที่สุด	0.47	1
ฐานสมรรถนะ								
รวม	4.59	0.53	มากที่สุด	4.90	0.25	มากที่สุด	0.31	

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการวิเคราะห์ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (PNI = 0.47) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก และด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (PNI = 0.24) เป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยร่วมกันกับคณะครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำร่วมกับ ครูในการวิพากษ์หลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียน ตอบโจทย์กับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมโลกในศตวรรษที่ 21

2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามองค์ประกอบ ที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมชัดแจ้งเชิงประจักษ์ตามสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น

2.3 การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำครู ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดสมรรถนะของนักเรียนที่ต้องการพัฒนาและร่วมกันกำหนด สมรรถนะหลักของนักเรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึง คุณลักษณะ ความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อสำเร็จการศึกษา

2.4 การกำหนดสาระการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ร่วมกันกับคณะครู ในการวิเคราะห์บริบทของเนื้อหาการเรียนการสอน และจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันกับสมรรถนะของ นักเรียนที่ต้องการพัฒนาตามหลักสูตรสถานศึกษา และความสามารถของผู้เรียนแต่ละระดับ

2.5 กระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายให้ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก แบบ Active Learning ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามหลักสูตร และเน้นพัฒนาครูในด้านการประยุกต์ใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

2.6 การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดระยะเวลา การประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้คณะครูในโรงเรียนร่วมกันออกแบบ วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รวมทั้งจัดให้มีการทำ ระเบียบและแนวทางการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยม กลายาณพัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรจัดระบบและกลไกในการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับคณะครูอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการทบทวน และประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้เป็น

กรอบในการกำหนดความรู้และทักษะของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ที่เป็นต้นแบบด้านการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อพัฒนาครูในการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้สู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นสมรรถนะของผู้เรียน

3.3 การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่หลักในเป็นผู้นำด้านวิชาการของคณะครู เป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ในการกำหนดสมรรถนะของนักเรียนที่ต้องการพัฒนา และทำหน้าที่ร่วมกันกับคณะครูกำหนดสมรรถนะหลักของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นจริงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน

3.4 การกำหนดสาระการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกันวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนเพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของนักเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3.5 กระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้น ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตอบโจทย์กับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และจัดให้มีการอบรมพัฒนาองค์ความรู้ของครูในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างหลากหลายโดยนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

3.6 การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนร่วมกันกับฝ่ายบริหาร คณะครูในการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในแต่ละภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คณะครูเกิดการตื่นตัวในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ให้กับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากครูในโรงเรียนมีประสบการณ์ที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะค่อนข้างน้อย ขาดความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงไม่มีแนวทางการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และระเบียบการวัดและ

ประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่งผลให้เกิดความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ด้านการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะเป็นลำดับแรก ซึ่งรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ต้องมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อที่จะดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา และผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามระดับที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2567ก) ที่พบว่า การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนที่ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ได้แก่ 1) หลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) การเรียนการสอนฐานสมรรถนะ และ 3) การวัดและประเมินฐานสมรรถนะ ซึ่งการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะจะเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมหรือระดับสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งนี้การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะจะเน้นประเมินเพื่อพัฒนาและให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริงจากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในวิธีการออกแบบที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความถนัดไม่ได้เน้นการสอบแต่เพียงอย่างเดียว

2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางวิชาการในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รวมถึงกระตุ้นคณะครูให้ตื่นตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยการชื่นชมให้กำลังใจ และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ครูทำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุริพร แก้วโพธิ์ (2561) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารมีส่วนส่งเสริมให้ครูตระหนักในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมวางแผนการเรียนการสอน ให้กำลังใจแก่คณะครู และส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ (2565) ที่พบว่าในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ประชุมชี้แจงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงงานด้านวิชาการ จัดให้มีการนิเทศและติดตามด้านการสอน ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ให้คำปรึกษาแก่ครู และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้และความสามารถของครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุพรรณิกา รุจิวนิชย์กุล, นพรัตน์ ชัยเรือง และวันฉัตร ทิพย์มาศ (2564) ที่พบว่าในการเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู และจะต้องเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โรงเรียนมัธยมกล้าพัฒนาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

3.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวิธีการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ควรจัดการอบรมให้แก่ครูเพื่อทบทวนและประเมินผลในการใช้หลักสูตร แล้วนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะทุกปีการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดความรู้และทักษะของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ที่เป็นต้นแบบด้านการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2567ข) ที่รายงานการศึกษาระบบการและผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ พบว่า การพัฒนาและบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะนั้น ผู้บริหารต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตรร่วมกับครูผู้สอน กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและร่วมแก้ไขปัญหากับครูและขณะเดียวกันผู้บริหารควรพัฒนาครูด้วยรูปแบบที่หลากหลายในการนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรศึกษาเรียนรู้จากโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการดำเนินการ และยังสอดคล้องกับ ไชยชาญ เผือดคล้าย (2565) ที่พบว่า ครู คือหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างองค์ความรู้ และทักษะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้แก่ครู โดยเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะจากการใช้หลักสูตรจนเกิดเป็นสมรรถนะขึ้นกับตนเอง

3.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำพาครูกิด ครูทำร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ สู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามบริบทของผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน สอดคล้องกับ พรชนนี ภูมิไชยา (2564) ที่พบว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะสำหรับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความต้องการตามวิถีชีวิตของผู้เรียนและบริบทได้มากขึ้น

3.3 การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเสริมสร้างองค์ความรู้ในการกำหนดสมรรถนะของนักเรียนที่ต้องการพัฒนา โดยร่วมกันกับคณะครูกำหนดสมรรถนะหลักของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นจริงตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สมเกียรติ ยังจีน, รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และสุนทรี วรรณไพเราะ (2566) ที่พบว่า หนึ่งในขั้นตอนของการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจในสมรรถนะของนักเรียนที่ต้องการพัฒนา และจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำร่วมกันกับคณะครูบุคลากรทางการศึกษา และชุมชนกำหนดสมรรถนะ โดยเลือกมาจากเนื้อหาสาระ มโนทัศน์ ทักษะที่จำเป็น

ต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายในรูปแบบที่หลากหลาย

3.4 การกำหนดสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกันวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนเพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของนักเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ วัลภา นิลเขต, ปัทิตา ปิยสกุลเสวี, อัญมณี เมามิจันทร์, อภิรักษ์ อภิธนา และพัณณัฐ เสือนวม (2565) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจะต้องนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการออกแบบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมกันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการพัฒนา และยังสอดคล้องกับ อรุณรัศมี พิฆาตไพรี และนิดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น และสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.5 กระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างและปรับเปลี่ยน Mindset ใหม่ให้แก่ครู สนับสนุนให้ครูเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นการเรียนรู้เชิงรุก ออกแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมเพื่อนครูในโรงเรียนผ่านกระบวนการ PLC (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ) และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเผยแพร่การถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อัสสกลัย บุรุษเกิด และพระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย (2566) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อเสริมสร้างให้ครูเข้าใจในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนที่มีร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน

3.6 การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดระยะเวลาการประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ให้คำปรึกษา และพัฒนาองค์ความรู้ให้กับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงโดยให้ความสำคัญกับทักษะของผู้เรียนที่เกิดขึ้นผ่านการเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติจริง ไม่เน้นวัดจากความรู้เพียงอย่างเดียว ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อสังเกตการแสดงออกสมรรถนะของผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริง และจัดให้ทำเอกสารระเบียบและแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ โดยยึดการวัดและประเมินผลสมรรถนะหลักเป็นเกณฑ์ สอดคล้องกับ นิกร ปัตตาลาคะ และอริญ ชูยกระเดื่อง (2564) ที่พบว่า แนวทางส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้น ผู้บริหารต้องพัฒนาครูโดยการจัดอบรมประชุมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการวัดประเมินผลการเรียนการสอนที่คล้องกับเนื้อหาการเรียน จัดหาหนังสือ ตำรา แหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่หลากหลาย รวมถึงจัดทำคู่มือ แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดวิธีการวัดและประเมินผล ส่วนกระบวนการและผลงานที่เกิดขึ้นทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ มัทธิแก้ว ยนต์ประเสริฐ และสุรางคนา มัณยานนท์ (2563) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้อง กับแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์ การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รวมทั้งจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและสนับสนุนให้ครูนำเครื่องมือการวัดมาใช้เพื่อให้เกิดการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงด้วยรูปแบบอย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ด้านการวัดและ ประเมินผลฐานสมรรถนะ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำครู ในการพัฒนาทักษะในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง สร้างคู่มือ แนวทางการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะของสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางการวัดและประเมินผล เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติในคู่มือร่วมกันระหว่างเพื่อนครู เกิดเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาองค์ความรู้ของครูผู้สอนและผู้เรียน

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางใน การบริหารสถานศึกษาเพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ แต่ควรพิจารณาวิธีการ ที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแต่ละโรงเรียน มีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาแตกต่างกัน และโรงเรียนควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการทำ กิจกรรม/โครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของ ครูได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะของครู

2. ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสถานศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษากับการนำนโยบาย ของหน่วยงานต้นสังกัดลงสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการปรับเปลี่ยนแนวคิดการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอน สร้างความเข้าใจร่วมกันในวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา และวิธีการจัดการเรียนการสอน และจะต้องพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและความต้องการด้านอาชีพการทำงานในอนาคต ซึ่งการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้ เน้นการปฏิบัติที่เกิดจากตัวของผู้เรียนโดยมีการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้จริง ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นครูในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงต้องปรับบทบาทในการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู เริ่มตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา การกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ โดยเน้นการมีส่วนร่วม สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงคอยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ไชยชาญ เพ็ญคล้าย. (2565). บทปริทัศน์หนังสือ: การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย. *Journal of Information and Learning*, 33(3), 134.
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 23(1), 199.
- ณัฐพล วรรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิกร ปัตตาลาคะ และอรัญ ชูกระเดื่อง. (2564). ศึกษาการรับรู้ การปฏิบัติ ปัญหา และแนวทางส่งเสริม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของครูผู้สอนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 8 (1), 139.

- นิวัตต์ น้อยมณี, กัญกร เอี่ยมพญา, อภิชาติ อนุกุลเวช, ดาวประกาย ระโส และกนกวรรณ โกนาคม. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์สอดคล้องกับสภาพการณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย*, 23(1), 103-116.
- พรชนนี ภูมิไชยา. (2564). หลักสูตรฐานสมรรถนะกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 16(2), 102-115.
- มัทรีแก้ว ยนต์ประเสริฐ และสุรางคณา มั่นยานนท์. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 20(4), 23.
- โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ. (2565). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. เชียงใหม่: กลุ่มบริหารงานงบประมาณและแผนงาน โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ
- วัลภา นิลเขต, ปทิตตา ปิยสกุลเสวี, อัญมณี เมามีจันทร์, อภิรักษ์ อภิธนา และพัชณัฏฐ์ เสือนวม. (2565). STAR คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1), 444.
- สมเกียรติ ยังจีน, รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2566). การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยใช้แนวคิด PDSA และ Single Loop Learning สำหรับโรงเรียน Stand Alone. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช*, 10 (9), 109-111.
- สุพรรณิกา รุจิณชัยกุล, นพรัตน์ ชัยเรือง และวันฉัตร ทิพย์มาศ. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 13(1), 31.
- สุรีพร แก้วโพธิ์. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- สุวรรณี เนินทอง. (2558). *แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2567ก). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะ : การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2567ข). รายงานการศึกษากระบวนการและ ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- อรุณรัศมี พิฆาตไพร และนิยดา เปี่ยมพีชนะ. (2565). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 22(1), 13.
- อัสสกลย์ บุรุษเกิด และพระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย. (2566). การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 21(1), 12.

ถอดบทเรียน: การเขียนตำราและหนังสือเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

Lesson Learned: Writing Textbooks and Academic

Books for Academic Positions

นวรรตน์ ไวชมภู | Navarat Waichompu

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Doctor of Education Program (Educational Administration) Hat Yai University

*Corresponding author e-mail: navarat.wa@hu.ac.th

(Received: 9 July 2024, Revised: 3 September 2024, Accepted: 7 September 2024)

บทคัดย่อ

การเขียนตำราและหนังสือเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนความเป็นผู้นำเชิงวิชาการของคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งตำราและหนังสือเป็นกลุ่มหนึ่งของผลงานวิชาการที่คณาจารย์ถ่ายทอดจากความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตนและได้รับการเผยแพร่ในวงการวิชาการ สามารถสืบค้นและเข้าถึง โดยตำราเป็นงานวิชาการที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนทั้งวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา ส่วนหนังสือเป็นงานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าศึกษาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง บทความนี้เป็นการถอดบทเรียนจากองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากคณาจารย์ที่จัดอบรมร่วมกับแนวคิดของผู้เขียนซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำเร็จให้กับผู้อ่านในการเขียนตำราและหนังสือ เนื่องจากผู้เขียนตำราและหนังสือทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ผู้สอนการเขียนตำราและหนังสือเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้เขียนว่ามีความเข้าใจลึกซึ้งในสิ่งที่เขียนหรือไม่ โดยตำราและหนังสือมีความแตกต่างแบบกว้าง ๆ 2 ประเด็น คือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ประโยชน์และเนื้อหา ดังนั้นผู้เขียนต้องทำความเข้าใจว่ากลุ่มเป้าหมายคือใครเพื่อนำสู่การออกแบบเนื้อหาของตำราและหนังสือ การถอดบทเรียนครั้งนี้สิ่งที่นำเสนอ ได้แก่ 1) การทบทวนตัวเอง 2) การทำความเข้าใจกับตำราและหนังสือ 3) ตกผลลึกก่อนเขียนตำราและหนังสือ และ 4) การค้นหากลยุทธ์มิตรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความวิชาการนี้จะช่วยให้ผู้ที่เริ่มเขียนตำราและหนังสือมีแรงกาย แรงใจ ในการผลักดันตนเองเพื่อเขียนตำราและหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการต่อไป

คำสำคัญ : ตำรา; หนังสือ; ถอดบทเรียน

ABSTRACT

Writing textbooks and academic books is a part of reflecting the academic leadership of faculty members in higher education. Textbooks and academic books are categories of academic work through which faculty members share their knowledge and expertise in their

fields, and these works are disseminated within the academic community, making them searchable and accessible. Textbooks are academic books used for teaching and learning, either as entire courses or parts of courses, while textbooks are academic works resulting from in-depth research and study of specific topics in a comprehensive and profound manner. This article lesson learned from the knowledge imparted by the instructors who conducted the training, combined with the author's own ideas, which are crucial success factors. Since most textbook and academic books authors are educators, writing textbooks and academic books serves as a mirror reflecting the depth of the author's understanding of the subject matter. Broadly, textbooks and academic books differ in two key areas: their target audience and content. Therefore, authors must understand their target audience to design the content of their textbooks and books appropriately. This lesson extraction focuses on the following aspects: 1) self-review 2) understanding textbooks and academic books 3) crystallizing thoughts before writing textbooks and academic books and 4) finding supportive colleagues. It is hoped that this academic article will inspire and encourage those who are about to begin writing textbooks and academic books to push themselves towards creating valuable academic works.

Keyword: Academic Books; Textbooks; Lesson Learned

บทนำ

การเขียนตำราและหนังสือมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาในการขอตำแหน่งทางวิชาการ เนื่องจากผลงานเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการเผยแพร่ความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตน แต่ยังสะท้อนถึงความสามารถในการวิจัย การคิดวิเคราะห์ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่สังคมวิชาการและสาธารณชน การมีผลงานเขียนที่ได้รับการตีพิมพ์และยอมรับในวงการวิชาการ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการและมีส่วนสำคัญในการประเมินความสามารถของอาจารย์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ นอกจากนี้ การเขียนตำราและหนังสือยังช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงความรู้ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับทิศทางของศาสตร์นั้น ๆ บทความวิชาการครั้งนี้เกิดจากการถอดบทเรียนที่ได้จากการอบรม “การเขียนตำราในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ” จัดโดยสำนักงานการศึกษาดูเนื่องมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอขอบคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญทิพย์ สิริธรรงค์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. สิริวรรณ ศรีหล และอาจารย์นนทยา มณีศิลป์ รวมทั้งการค้นคว้าเอกสาร บทความวิชาการ ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนตำราและหนังสือเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการกับแนวคิดของผู้เขียน เพื่อถ่ายทอดบทเรียนการเขียนตำราและหนังสือ

ตำราและหนังสือถือเป็นมรดกทางวิชาการที่มีคุณค่า สะท้อนมโนทัศน์ของผู้เขียนในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และยังใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยผลงานทางวิชาการประเภทตำราและหนังสือเนื้อหาที่ปรากฏจะสะท้อนลีลาการเขียนที่แตกต่างกันในแต่ละศาสตร์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและมโนภาพตาม ในขณะที่อ่าน เช่น งานเขียนทางสังคมศาสตร์มีการเรียงร้อยถ้อยคำ ความสละสลวยของเนื้อหาและภาษาที่ถ่ายทอด ในขณะที่งานเขียนด้านวิทยาศาสตร์เน้นกระบวนการพิสูจน์ ความมีเหตุมีผลและผลลัพธ์ที่ปรากฏ (บุญทิพย์ สิริธรรังศรี, 2562) ตำราเป็นผลงานวิชาการประเภทหนึ่งและเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่สำคัญในการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ชุดิมา สัจจามันท์, 2567) ตำราและหนังสือใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยผลงานทางวิชาการที่สามารถใช้ตำแหน่งทางวิชาการตามตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 งานวิจัย กลุ่ม 2 ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ประกอบด้วย 2.1) ผลงานวิชาการเพื่ออุตสาหกรรม 2.2) ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ 2.3) ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ 2.4) กรณีศึกษา (case study) 2.5) งานแปล 2.6) พจนานุกรม สารานุกรม นามานุกรม และงานวิชาการ ในลักษณะเดียวกัน 2.7) ผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2.8) ผลงานสร้างสรรค์ด้านสุนทรียะ ศิลปะ 2.9) สิทธิบัตร 2.10) ซอฟต์แวร์ 2.11) ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม 2.12) ผลงานนวัตกรรม กลุ่ม 3 ประกอบด้วย 3.1) ตำรา 3.2) หนังสือ 3.3) บทความทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการตามประกาศดังกล่าวจำแนกออกเป็นหลายประเภท แต่ประเภทที่คุ้นเคยกับนักวิชาการที่มักจะยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่เป็น “ตำรา” และ “หนังสือ” เห็นได้ว่าตำราและหนังสือเป็นผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อ่านนำไปประยุกต์หรือต่อยอดทางวิชาการ ดังนั้นการเขียนตำราและหนังสือต้องเริ่มจากกรอบความคิด (Mindset) ของผู้เขียน ซึ่งควรเป็น (Growth Mindset) มากกว่า (Fixed Mindset) โดยบุญทิพย์ สิริธรรังศรี (2562) กล่าวถึงเทคนิควิธีการและศิลปะการเขียนประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) เริ่มเขียนทันทีเมื่อมีข้อมูล 2) การใช้คำเชื่อมในการเขียน 3) เลือกรูปแบบการเขียนที่เหมาะสม และ 4) การป้องกันปัญหาทางจริยธรรมในการเขียน โดยเริ่มจากกระบวนการคิดตั้งแต่ชื่อเรื่องที่จะเขียน จากนั้นต้องสร้างเค้าโครงเรื่อง ที่แสดงมโนทัศน์หลักของผู้เขียนในแต่ละบทและมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันย่อในบท และสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือต้องเป็นนักวางแผน กล่าวคือถ้าทำ (ผิดเป็นครู) มีความขยันหมั่นเพียรและอดทน (อิทธิบาท 4) ดังสุภาษิตที่ว่า “กรุงโรมไม่ได้สร้างเสร็จภายในวันเดียว” (อำนาจ ทองแสน, 2563) เห็นได้ว่าสุดท้ายแล้วการลงมือเขียนสำคัญที่สุด โดยทำความเข้าใจเนื้อหา รูปแบบ และต้องเขียนอย่างต่อเนื่องเพื่อไปสู่ความสำเร็จ

ถอดบทเรียน: การเขียนตำราและหนังสือ

จุดเริ่มต้นของการเขียนตำราและหนังสือ ที่ได้จากบทเรียนการอบรมและตามแนวคิดผู้เขียน ประกอบด้วย 1) การทบทวนตัวเอง 2) การทำความเข้าใจกับตำราและหนังสือ 3) การตกผลึกก่อนเขียนตำราและ

หนังสือ และ 4) ค้นหาภัยอันตราย

1. การทบทวนตัวเอง

การทบทวนตัวเองก่อนเขียนตำราและหนังสือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ช่วยให้สามารถพัฒนาผลงานเขียนได้อย่างมีคุณภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ การทบทวนตัวเองเป็นการตั้งคำถามและสำรวจตนเองในหลากหลายมิติ เช่น ความเชี่ยวชาญและความรู้ที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายคืออะไร และทิศทางของเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอจะเป็นอย่างไร นอกจากนี้ การทบทวนตัวเองยังช่วยให้เข้าใจถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของตนเอง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาความสามารถในการสื่อสารเนื้อหาให้เข้าใจง่าย การวางโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องและต่อเนื่อง รวมไปถึงการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การทบทวนตัวเองอย่างละเอียดจะช่วยสร้างความมั่นใจและวางแผนการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลงานที่ออกมาสะท้อนถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณค่าทางวิชาการได้อย่างเต็มที่

การทบทวนตัวเองจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เขียนที่จะทำการเขียนตำราและหนังสือ เพราะการเขียนที่เกิดจากแรงผลักดันภายใน (Intrinsic Motivation) ส่งผลต่อคุณภาพของงานมากกว่าแรงผลักดันภายนอก (Extrinsic Motivation) ซึ่งเกิดแรงกดดัน ความคาดหวัง ดังนั้นขั้นตอนการทบทวนตัวเอง ผู้เขียนต้องทำความเข้าใจว่าต้องการนำเสนอตำราและหนังสือแบบไหน โดยใช้หลัก 4W 1H เป็นกรอบแนวคิดตั้งต้น ดังนี้

1. Who (ใคร)

- กลุ่มเป้าหมายของผู้อ่านคือใคร เช่น นักศึกษา นักวิจัย หรือบุคคลทั่วไป
- ผู้เขียนมีบทบาทและความเชี่ยวชาญอย่างไรในสาขานั้น ๆ

2. What (อะไร)

- เนื้อหาที่ต้องการเขียนคืออะไร และจะครอบคลุมหัวข้อไหนบ้าง
- วัตถุประสงค์ของตำราหรือหนังสือคืออะไร เช่น เพื่อการเรียนการสอน หรือเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่

3. Where (ที่ไหน)

- เนื้อหาจะถูกใช้ในบริบทใด เช่น ในห้องเรียน การวิจัย หรือการศึกษาเพิ่มเติม
- ช่องทางการเผยแพร่ เช่น สำนักพิมพ์ วิทยานิพนธ์ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์

4. When (เมื่อไหร่)

- กำหนดเวลาที่เหมาะสมในการเขียนและเผยแพร่
- ระยะเวลาที่ผู้อ่านจะใช้ศึกษาและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในช่วงเวลานั้น ๆ

5. How (อย่างไร)

- วิธีการเขียนและการจัดโครงสร้างเนื้อหาให้มีความสอดคล้องและน่าสนใจ
- วิธีการสื่อสารเนื้อหาให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

ตัวอย่างการทบทวนตามแนวคิด 4W 1H

What ทบทวนว่ารายวิชา/ส่วนใดส่วนหนึ่งของรายวิชา/ประเด็นอะไร ที่จะใช้เป็นชื่อเรื่องของตำราหรือหนังสือ และจะทบทวนอะไรเพื่อใช้ประกอบการเขียน เช่น นำรายวิชาที่สอนมานั่งทบทวนว่าอะไรที่ต้องการถ่ายทอดต่อผู้อ่าน สิ่งสำคัญคือมโนทัศน์ความรู้อะไรที่จะถ่ายทอดผ่านตำราและหนังสือ เห็นได้ว่าคำว่า What มีความสอดคล้องกับบุญทิพย์ สิริธรรังศรี (2562) ที่กล่าวว่าผู้เขียนต้องมโนทัศน์ความรู้ทั้งที่เป็นความรู้สั่งสมจากประสบการณ์หรือที่เรียกว่าความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้เขียน (Tacit knowledge) และความรู้ในเชิงทฤษฎีหรือความรู้ที่เปิดเผยแล้ว (Explicit knowledge)

Where ทบทวนว่าการเขียนตำราหรือหนังสือควรค้นคว้าหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากไหนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ รวมทั้งการหาแหล่งทุนสนับสนุนว่าสามารถขอได้ที่ไหน เช่น ทุนจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด

When ทบทวนว่าจะเขียนเมื่อไหร่ โดยทบทวนคุณสมบัติของตัวเองว่ามีคุณสมบัติที่จะขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ หรือไม่ โดยการศึกษาตามเกณฑ์ของ ก.พ.อ. รวมทั้งการบริหารเวลา (time management) ในการเขียนว่าจะใช้ช่วงเวลาใดในการเขียน เช่น ทุกวันเวลา 05.00-06.00 น. ด้วยเหตุผลส่วนตัวว่าร่างกายได้พักผ่อนเต็มที่จากการนอนหลับ ซึ่งการบริหารเวลาขึ้นอยู่กับวงจรชีวิตหรือนาฬิกาชีวิตของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน

Who ทบทวนว่าใครจะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการอ่าน เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะเลือกเขียนตำราหรือหนังสือ เพราะกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกัน รวมทั้งใครจะเป็นที่ปรึกษาในการเขียน หรือใครจะสนับสนุนการเขียนด้านเวลา ด้านงบประมาณ

How ทบทวนว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้การเขียนตำราหรือหนังสือประสบความสำเร็จ ซึ่งแต่ละบุคคลมีการวางแผนที่แตกต่างกัน เช่น ว่าโครงร่างอย่างไร การวางแผนการเขียนตาม Roadmap ตามช่วงเวลา เป็นต้น และสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือต้องเป็นนักวางแผน กล่าวคือ ถ้าคิด ถ้าทำ (ผิดเป็นครู) มีความขยัน มั่นเพียรและอดทน (อธิบาท 4) ดังสุภาษิตที่ว่า “กรุงโรมไม่ได้สร้างเสร็จภายในวันเดียว” (อำนาจ ทองแสน, 2563)

เห็นได้ว่าการทบทวนตัวเองตามแนวคิด 4W 1H มีความสอดคล้องกับแนวคิดของบุญทิพย์ สิริธรรังศรี (2554) ที่กล่าวว่าการเขียนตำราจำเป็นต้องคำนึงหลักการ 3 ประการ ดังนี้ 1) The purpose: why are you writing? ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 2) The audience: who are you writing for? ต้องรู้ว่าเขียนขึ้นเพื่อใครหรือใครเป็นผู้อ่าน และ 3) The types of writing: how would you describe the writing? เขียนอย่างไรดี ผู้อ่านจึงจะเข้าใจและบรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่าน การทบทวนตัวเองนอกจากนำ 4W 1H เป็นกรอบแนวคิดตั้งต้น แล้วสามารถนำแนวคิด 3 H ซึ่งประกอบด้วย Head Heart and Hand มาใช้ในการทบทวนตนเอง ดังนี้

1. Head (ความรู้)

- ความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้เขียนที่นำมาใช้ในการเขียน
- การอัปเดตข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย
- 2. Heart (ความรู้สึก)
 - ความตั้งใจและความมุ่งมั่นของผู้เขียนในการสร้างผลงานที่มีคุณค่า
 - การสื่อสารเนื้อหาด้วยความเข้าใจในความต้องการของผู้อ่าน
- 3. Hand (การปฏิบัติ)
 - ทักษะในการเขียน การจัดการเวลา และการทำงานอย่างเป็นระบบ
 - การนำเสนอเนื้อหาที่มีความชัดเจนและมีแบบแผนที่เหมาะสม

ตัวอย่างการทบทวนตามแนวคิด 3H

Head ทบทวนตัวเองว่าการเขียนตำราและหนังสืออยู่ในกระบวนการคิดของเราหรือไม่ โดยมีจุดมุ่งหมายอย่างไร หรือการทำงานวิชาการที่ผ่านมาเรามีทุนอะไรบ้าง เช่น เอกสารประกอบการสอน บทความวิจัย บทความวิชาการ ตำรา หรือหนังสือ ที่จะช่วยสนับสนุนตำราหรือหนังสือที่จะเขียนครั้งนี้ให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากขึ้น เพื่อตอบเกณฑ์ด้านลักษณะคุณภาพตามเกณฑ์ ก.พ.อ. **ระดับ A ในข้อ 2** มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยของผู้เขียน ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

Heart ทบทวนแรงผลักดันที่เกิดภายในใจของผู้เขียนว่าพร้อมหรือยังที่จะเขียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะตำราหรือหนังสือที่เขียนมีคุณค่าทางจิตใจที่สะท้อนผ่านตัวหนังสือของผู้เขียน ดังนั้น ใจที่ปรารถนาที่จะถ่ายทอดจึงเป็นสิ่งสำคัญ

Hand ทบทวนว่าที่ผ่านมาเราลงมือเขียนหรือไม่ เขียนแล้วเจอปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ที่ผ่านมาเราทำอย่างไรกับปัญหาที่พบเจอ เพื่อใช้เป็นประสบการณ์ในการลงมือเขียนครั้งนี้ หากไม่เคยมีประสบการณ์โดยตรงเนื่องจากการเขียนครั้งแรก อาจใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากกัลยาณมิตร หรือจากการอบรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลงมือทำ เพราะการลงมือทำเท่านั้นที่จะสำเร็จ

สรุปได้ว่า การทบทวนตัวเองตามแนวคิด **4W 1H** และ **3 H** มาใช้เป็นกรอบในการเริ่มต้นเขียนตำราหรือหนังสือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะการเริ่มต้นด้วยใจปรารถนาจะเป็นจุดเริ่มต้นที่มีชัยเกินกว่าครึ่ง แต่การลงมือทำสำคัญที่สุด

2. การทำความรู้จักตำราและหนังสือ

การเขียนตำราและหนังสือผู้เขียนต้องทำความเข้าใจใน 4 ประเด็นตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 ได้แก่ *ค่านิยม รูปแบบ การเผยแพร่ และลักษณะคุณภาพ* เพื่อนำสู่การลงมือเขียนตามรายละเอียดดังนี้

2.1 ทำความรู้จักตำรา

คำนิยามตำรา

ตำรา (Academic Books) หมายถึง งานวิชาการที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนทั้งวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา ซึ่งเกิดจากการนำข้อค้นพบจากทฤษฎี จากงานวิจัย ของผู้ขอ หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าศึกษา มาวิเคราะห์ สังเคราะห์รวบรวมและเรียบเรียง โดยมีมีโนทัศน์ที่ผู้เขียนกำหนดให้เป็นแกนกลาง ซึ่งสัมพันธ์กับมโนทัศน์ย่อยอื่นอย่างเป็นระบบ มีเอกภาพสัมพันธ์ภาพ และสารัตถภาพตามหลักการเขียนที่ดี ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ และให้ความรู้ใหม่ อันเป็นความรู้สำคัญที่มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวงการวิชาการนั้น ๆ เนื้อหาสาระของตำราต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้เขียนเสนอขอกำหนด ตำแหน่งทางวิชาการ ทั้งนี้ผู้ขอกำหนดตำแหน่งจะต้องระบุวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรที่ใช้ตำราเล่มที่เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการด้วยผลงานทางวิชาการที่เป็น “ตำรา” นี้ อาจได้รับการพัฒนาขึ้นจากเอกสารคำสอนจนถึงระดับที่มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งผู้อ่านอาจเป็นบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้เรียนในวิชานั้น แต่สามารถอ่านและทำความเข้าใจในสาระของตำรานั้นด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษาในวิชานั้น หากผลงานทางวิชาการที่เคยเสนอเป็นเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอนไปแล้ว จะนำมาเสนอเป็นตำราไม่ได้ เว้นแต่จะมีการพัฒนาจนเห็นได้ชัดว่าเป็นตำรา

Key Success สำคัญเกี่ยวกับนิยามตำรา

1. การเขียนตำรามีความเกี่ยวข้องกับรายวิชา
2. สามารถเขียนทั้งวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา
3. กลุ่มผู้อ่านมุ่งเน้นผู้เรียน
4. สามารถพัฒนาขึ้นจากเอกสารคำสอนจนถึงระดับที่มีความสมบูรณ์ที่สุด
5. ผลงานทางวิชาการที่เคยเสนอเป็นเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสาร

คำสอนไปแล้วจะนำมาเสนอเป็นตำราไม่ได้ เว้นแต่จะมีการพัฒนาจนเห็นได้ชัดว่าเป็นตำรา

รูปแบบของตำรา

ต้องมีรูปแบบที่ประกอบด้วยคำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง การอธิบายหรือการวิเคราะห์ การสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม และดัชนีค้นคว้า ทั้งนี้ควรมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยและครบถ้วนสมบูรณ์ การอธิบายสาระสำคัญมีความชัดเจน โดยอาจใช้ข้อมูล แผนภาพ ตัวอย่าง หรือกรณีศึกษา ประกอบจนผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในสาระสำคัญนั้นได้โดยเบ็ดเสร็จ

Key Success สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบตำรา

1. ต้องมีกรอบค้ำประกันตามระเบียบ ส่วนใหญ่จะไม่มี ดัชนีค้นคว้า
2. แหล่งอ้างอิงต้องทันสมัยและครบถ้วน

การเผยแพร่ตำรา

การเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยต้องแสดงหลักฐานว่าได้ผ่าน

การประเมิน โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (peer reviewer) ที่มาจากหลากหลายสถาบัน ดังนี้ 1) การเผยแพร่ด้วยวิธีการตีพิมพ์ หรือ 2) การเผยแพร่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น การเผยแพร่ในรูปแบบของซีดีรอม, e-learning, online learning 3) การเผยแพร่เป็น e-book โดยสำนักพิมพ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับ การเผยแพร่งานดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางมากกว่าการใช้ในการเรียนการสอน วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรเท่านั้น จำนวนพิมพ์เป็นดัชนีหนึ่งที่สามารถแสดงการเผยแพร่อย่างกว้างขวางได้ แต่อาจใช้ดัชนีอื่นวัดความกว้างขวางในการเผยแพร่ได้เช่นกัน

กรณีที่ได้มีการพิจารณาประเมินคุณภาพของตำราแล้วไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด การนำตำรานั้นไปแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในตำราเพื่อนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการครั้งใหม่ สามารถกระทำได้ แต่ให้มีการประเมินคุณภาพตำราที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

Key Success สำคัญเกี่ยวกับการเผยแพร่ตำรา

1. มีหลักฐานการผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสถาบันในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (ไม่จำเป็นต้องอยู่ใน list รายชื่อผู้ประเมินตาม ก.พ.อ. กำหนด)
2. หากตำราที่ส่งแล้วไม่ผ่านตามเกณฑ์สามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อขอตำแหน่งในครั้งใหม่ได้แต่ต้องผ่านการประเมินคุณภาพตำราอีกครั้ง

ลักษณะคุณภาพตำรา

ลักษณะคุณภาพของตำรา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ B A และ A+ ดังนี้
ระดับ B เป็นตำราที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

ระดับ A ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับ B และต้อง 1) มีการวิเคราะห์และเสนอความรู้หรือวิธีการที่ทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ 2) มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยของผู้เขียน ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน 3) สามารถนำไปใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวางต่อวงวิชาการระดับชาติหรือระดับนานาชาติ มีความละเอียดและความลุ่มลึกทางวิชาการในระดับสูง

ระดับ A+ ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับ A และต้อง 1) มีลักษณะเป็นงานที่มีการสังเคราะห์ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) หรือทฤษฎีใหม่ทางวิชาการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2) มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากการได้รับการอ้างอิงอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ 3) เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับนานาชาติ

Key Success สำคัญเกี่ยวกับลักษณะคุณภาพตำรา

1. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ B หาก A จะดี

2. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ ต้องระดับ A ระดับ A+ จะดี
3. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ ต้องระดับ ระดับ A+

2.2 ทำความรู้จักหนังสือ

คำนิยามหนังสือ

หนังสือ (Textbooks) หมายถึง หมายถึง งานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้า ศึกษาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยมโนทัศน์หลักที่เป็นแกนกลางและมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กัน มีความละเอียดลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่เป็น มาตรฐานทางวิชาการ ให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญาความคิดและสร้างความ แข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาของหนังสือไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือของวิชาใดวิชาหนึ่ง ในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้เขียนเสนอข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ หากผลงานทางวิชาการที่เคยเสนอเป็นเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอน ไปแล้วจะนำมาเสนอเป็นหนังสือไม่ได้

Key Success สำคัญเกี่ยวกับคำนิยามหนังสือ

1. ต่างจากตำรา คือ ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือของวิชาใดวิชาหนึ่ง ในหลักสูตร
2. กลุ่มผู้อ่านกว้างขึ้นจากผู้เรียนสู่วิชาการตามศาสตร์ของหนังสือ
3. เนื้อหาสาระของหนังสือต้องทันสมัยขณะยื่นข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการ
4. เอกสารประกอบการสอน/คำสอนที่เสนอแล้วจะนำมาเสนอเป็นหนังสือไม่ได้

รูปแบบของหนังสือ

เป็นรูปเล่มที่ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม และดัชนีค้นคว้า ที่ทันสมัยและครบถ้วนสมบูรณ์ โดยอาจมีข้อมูล แผนภาพ ตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาประกอบด้วยก็ได้ ตามรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ 1) เป็นงานที่นักวิชาการเขียนทั้งเล่ม (authored book) คือเอกสารที่ผู้เขียนเรียบเรียง ขึ้นทั้งเล่มอย่างมีเอกภาพ มีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง และให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้าง เสริมปัญญา ความคิด และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ 2) เป็นงานวิชาการบางบทหรือส่วนหนึ่งในหนังสือที่มีผู้เขียนหลายคน (book chapter) โดยจะต้องมีความเป็นเอกภาพของเนื้อหาวิชาการ ซึ่งผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจ ในสาระสำคัญนั้นได้โดยเบ็ดเสร็จในแต่ละบท และเป็นงานศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิทยาอันเป็นที่ยอมรับจนได้ข้อสรุปที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือนำไปประยุกต์ใช้ได้ กรณีที่ในแต่ละบทมีผู้เขียนหลายคน จะต้องระบุบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนอย่างชัดเจน จำนวนบทที่จะนำมาแทนหนังสือ 1 เล่ม ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 5

บท และมีจำนวนหน้ารวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 80 หน้า โดยเนื้อหาสาระของบทในหนังสือ ทั้ง 5 บท จะต้องไม่ซ้ำซ้อนกันและอยู่ในขอบข่ายสาขาวิชาที่เสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ทั้งนี้ อาจอยู่ในหนังสือเล่มเดียวกันหรือหลายเล่มก็ได้ และสำหรับการประเมิน คุณภาพจะต้องประเมินคุณภาพโดยรวมทั้งหมด

Key Success สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบหนังสือ

1. ต้องมีกรอบค้ำประกอบตามที่ระบุ ส่วนใหญ่จะไม่มี *ดัชนีค้นคว้า*
2. เป็นงานที่ผู้เขียนเขียนทั้งเล่ม (authored book) หรือเป็นงานวิชาการบางบทหรือส่วนหนึ่งในหนังสือที่มีผู้เขียนหลายคน (book chapter)
3. หนังสือ 1 เล่ม สามารถใช้ขอผลงานได้คนเดียว
4. หนังสือ 1 เล่ม ต้องมีจำนวน อย่างน้อย 5 บท และหน้ารวมกันไม่น้อยกว่า 80 หน้า

การเผยแพร่หนังสือ

หนังสือต้องเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยต้องแสดงหลักฐานว่าได้ผ่านการประเมิน โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (peer reviewer) ที่มาจากหลากหลายสถาบัน ดังนี้ 1) การเผยแพร่ด้วยวิธีการตีพิมพ์ 2) การเผยแพร่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การเผยแพร่ในรูปแบบของซีดีรอม 3) การเผยแพร่เป็น e-book โดยสำนักพิมพ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับ การเผยแพร่งดกล่าวนั้นจะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยจำนวนพิมพ์เป็นดัชนีหนึ่ง ที่อาจแสดงการเผยแพร่อย่างกว้างขวางได้ แต่อาจใช้ดัชนีอื่นวัดความกว้างขวาง ในการเผยแพร่ได้เช่นกัน กรณีที่ได้มีการพิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือแล้วไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด การนำหนังสือนั้นไปแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในหนังสือเพื่อนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการครั้งใหม่ สามารถกระทำได้ แต่ให้มีการประเมินคุณภาพหนังสือที่ได้รับ การปรับปรุงแก้ไขนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

Key Success สำคัญเกี่ยวกับการเผยแพร่หนังสือ

1. เช่นเดียวกับตำรา มีหลักฐานการผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสถาบันในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (ไม่จำเป็นต้องอยู่ใน list รายชื่อผู้ประเมินตาม ก.พ.อ. กำหนด)
2. เช่นเดียวกับตำรา หากหนังสือที่ส่งแล้วไม่ผ่านตามเกณฑ์สามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อขอตำแหน่งในครั้งใหม่ได้แต่ต้องผ่านการประเมินคุณภาพตำราอีกครั้ง

ลักษณะคุณภาพหนังสือ

- แบ่งออกเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกับตำรา คือ B A และ A+ ดังนี้
- ระดับ B** เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยมีแนวคิดและ การนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
- ระดับ A** ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับ B และต้อง 1) มีการวิเคราะห์และเสนอความรู้หรือ

วิธีการที่ทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ 2) มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยที่เป็นการแสดง ให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ 3) สามารถนำไปใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวางต่อวงวิชาการระดับชาติหรือระดับนานาชาติ มีความละเอียดและความลุ่มลึกทางวิชาการในระดับสูง

ระดับ A+ ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับ A และต้อง 1) มีลักษณะเป็นงานที่มีการสังเคราะห์และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) หรือทฤษฎีใหม่ทางวิชาการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2) มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากการได้รับ การอ้างอิงอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ 3) เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับนานาชาติ

Key Success สำคัญเกี่ยวกับลักษณะคุณภาพหนังสือ

1. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ B หาก A จะดี
2. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ ต้องระดับ A ระดับ A+ จะดี
3. ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ ต้องระดับ ระดับ A+

สรุปจากขั้นตอนทำความเข้าใจคำราและหนังสือช่วยให้ผู้เขียนมีทิศทางการเขียนสู่ความสำเร็จเนื่องจากข้อกำหนดต่าง ๆ ช่วยตีกรอบให้กับผู้เขียน โดยเริ่มตั้งแต่เรื่องที่จะนำมาเขียนในการเขียนตำราควรเชื่อมโยงกับรายวิชาโดยเป็นทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งของรายละเอียดวิชา องค์ประกอบต่างๆ ของตำราและหนังสือที่ต้องมีครบถ้วน การเผยแพร่ที่เป็นไปตามเกณฑ์ และลักษณะคุณภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะกำหนดทิศทางการเขียนให้กับผู้เขียน

3. การตกผลึกก่อนเขียนตำราและหนังสือ

การตกผลึกก่อนเขียนตำราและหนังสือ เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากจะทำให้ผู้เขียนมีโครงสร้างความคิดที่มีแบบแผน โดยเริ่มจาก

1. ตกผลึกด้านผู้เขียนว่าจะเขียนคนเดียวหรือร่วมกับผู้เขียนอื่น ในส่วนของหนังสือสามารถเขียนได้ 2 แบบ 1) ผู้เขียนคนเดียวทั้งเล่ม (authored book) และ 2) ผู้เขียนหลายคน (book chapter) หากมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน (book chapter) เนื้อหาไม่จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับ chapter อื่น ๆ แต่ต้องแสดงถึงความมีเอกภาพใน chapter นั้น ๆ และแสดงให้เห็นผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่เขียนในแต่ละ chapter

ตัวอย่าง ด้านผู้เขียนในการเขียนหนังสือ “ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน” มีผู้เขียน 2 คน โดยผู้เขียนคนที่ 1 เขียนบทที่ 1-8 ผู้เขียนคนที่ 2 เขียนบทที่ 9 ซึ่งเนื้อหาบทที่ 1-8 ไม่จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับบทที่ 9 แต่อยู่ภายใต้จุดเน้นตามชื่อเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน” และผู้แต่งคนที่ 1 เท่านั้นที่จะนำมาใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ จากตัวอย่างการตั้งชื่อ

2. ตกผลึกด้านชื่อตำราหรือหนังสือ ชื่อเรื่องมีความสำคัญมากเนื่องจากจะสื่อว่าผู้เขียนจะถ่ายทอดอะไรผ่านตำราและหนังสือเล่ม ดังนั้นชื่อเรื่องผู้เขียนต้องชัดเจน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำมาออกแบบรายละเอียดของเนื้อหาแต่ละบท โดยชื่อตำราต้องตั้งตามชื่อรายวิชา (หากเขียนทั้งหมดตาม

คำอธิบายรายวิชา) หรือชื่ออื่น ๆ ที่แสดงถึงประเด็นที่เลือกจากคำอธิบายรายวิชา (หากเขียนบางส่วนตามคำอธิบายรายวิชา) ส่วนการตั้งชื่อหนังสือควรหลีกเลี่ยงการตั้งชื่อที่ซ้ำกับหนังสือที่เคยมีมาก่อน ก่อนตั้งชื่อผู้เขียนควรหาข้อมูลว่ามีใครเขียนแล้วหรือไม่ เพราะหากตั้งชื่อเหมือนกันและเนื้อหาไม่ได้มีข้อมูลอะไรที่เด่นกว่าหรือแปลกกว่าหรือเป็นปัจจุบันกว่า ก็จะทำให้หนังสือที่เขียนลดคุณค่าลง การตั้งชื่อเรื่องบางครั้งเราอาจมีเพียงประเด็นที่สนใจ แต่อาจจะยังไม่สามารถตั้งชื่อเรื่องที่ถูกต้องได้ ก็ไม่เป็นไร เมื่อเขียนแล้วเสร็จอาจมาตั้งทีหลัง เพื่อให้สอดคล้องหรือครอบคลุมประเด็นที่เขียน ซึ่งการตั้งชื่อควรดึงดูดความสนใจแก่ผู้อ่าน การตั้งชื่อเรื่อง อาจเป็นประโยคบอกเล่าหรือเป็นคำถามก็ได้ (บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี, 2554)

ตัวอย่าง การตั้งชื่อ หนังสือ “ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน” จากตัวอย่างการตั้งชื่อสะท้อนถึงจุดเน้นของเนื้อหาว่าเป็นภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผันเท่านั้น ส่วนภาวะผู้นำที่ผ่านมามีเป็นจุดย่อย โดยอาจสรุปภาพรวมภาวะผู้นำทางการศึกษาในอดีตก่อนถึงยุคโลกพลิกผัน ว่ามีภาวะผู้นำทางการศึกษาลักษณะใดบ้าง แต่ไม่ต้องรายละเอียดในแต่ภาวะผู้นำ เพราะเป็นการนำเรื่องเก่ามาเล่าใหม่

3. ตกผลึกด้านเนื้อหา เริ่มจากรายวิชาที่เลือกมาเขียนตำราควรมีความสอดคล้องกับวุฒิ ประสบการณ์การสอน สอดคล้องกับแนวคิดของบุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี (2554) ที่ให้สำคัญกับหลักการเขียนตำรา ดังนี้ 1) Select a title or topic that you are writing about การเลือกหัวข้อเรื่อง 2) Brain storming การระดมความคิดจากความรู้ที่มีอยู่ในเรื่องที่จะเขียน 3) Organising and shaping การวางโครงร่างของบทความหรือตำรา และจัดกลุ่มให้เหมาะสม หากงานเขียนคนเดียวอาจหาผู้เชี่ยวชาญช่วยพิจารณาโครงร่างของตำรา และ 4) Writing การลงมือเขียน ส่วนเนื้อหาในการเขียนหนังสือไม่ต้องสอดคล้องกับรายวิชาใด ๆ ชื่อเรื่องควรมีความทันสมัยและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคนี้ ๆ โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อมโยงกับชื่อหนังสือ รวมทั้งรายละเอียดของหัวข้อบท หัวข้อย่อย และรายละเอียดเนื้อหา โดยผู้เขียนสามารถแบ่งบทว่าควรจะมีกี่บทในหนังสือเพื่อให้ครอบคลุมชื่อเรื่อง แต่ไม่ควรน้อยกว่า 5 บท และหน้าไม่น้อยกว่า 80 หน้า เนื้อหาแต่ละบทต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน เช่น ในบทที่ 1 กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไปแล้ว ในบทอื่น ๆ ไม่ควรมีรายละเอียดของภาวะผู้นำ เนื้อหาแต่ละบทความต้องมีความสม่ำเสมอ (consistently) ในด้านจำนวนหน้า เช่น บทที่ 1 มีเนื้อหาจำนวน 35 หน้า บทที่ 2 มี จำนวนหน้า 109 หน้า แสดงว่าไม่มี consistently

ตัวอย่าง เนื้อหา หนังสือ “ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน” มี 6 บท โดยผู้เขียนกำหนดโครงร่างของเนื้อหา (outline) ดังนี้ บทที่ 1 การเปลี่ยนแปลงยุคในโลกพลิกผัน บทที่ 2 ทฤษฎีภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผัน บทที่ 3 ภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผันกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน บทที่ 4 คุณลักษณะและอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลของผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผัน บทที่ 5 ทักษะที่จำเป็นของผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผัน และบทที่ 6 จิตวิทยาของผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผัน

4. ตกผลึกด้านการอ้างอิง ผู้เขียนต้องทำความเข้าใจหลักการอ้างอิงที่ถูกต้องเพื่อ

ป้องกันการลอกผลงานวิชาการ (plagiarism) ที่พบบ่อยคือ การคัดลอกผลงานตนเอง (plagiarism of self) ซึ่งต้องอ้างอิงเสมอ หรือการนำผลงานเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่มากกว่าหนึ่ง (duplicate) plagiarism of structure และละเมิดลิขสิทธิ์ (copyright) เช่น จากภาพที่ใช้ประกอบในหนังสือ ควรศึกษาว่าสามารถนำมาใช้ได้โดยไม่ต้องบอกหรือต้องบอกกล่าว (มีหนังสือขอใช้เป็นลายลักษณ์อักษร/ไม่มี) แม้แต่การออกแบบปก ต้องสื่อถึงชื่อเรื่องและเนื้อหาภาพที่ใช้ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยยึดตามหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 ในข้อ (5.1.5) จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการในการพิจารณากำหนดตำแหน่ง ต้องคำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ดังนี้

(1) ต้องมีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตน ไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น ไม่สร้างข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันไม่มีอยู่จริง (fabrication) ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือข้อเท็จจริง (falsification) ไม่นำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ ในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ รวมถึงไม่คัดลอกข้อความใด ๆ จากผลงานเดิมของตน โดยไม่อ้างอิงผลงานเดิมตามหลักวิชาการ

(2) ต้องอ้างอิงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลหรือนำมาใช้ในผลงานทางวิชาการของตนเองเพื่อแสดงหลักฐานของการค้นคว้า

(3) ต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นหรือสิทธิมนุษยชน

(4) ผลงานทางวิชาการต้องได้มาจากการศึกษาโดยใช้หลักวิชาการ เป็นเกณฑ์ ปราศจากอคติ และเสนอผลงานตามความเป็นจริง ไม่จงใจเบี่ยงเบนผลการศึกษาหรือวิจัย โดยหวังผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และเสนอผลงานตามความเป็นจริง ไม่ขยายข้อค้นพบ โดยปราศจากการตรวจสอบยืนยันในทางวิชาการ

(5) ต้องนำผลงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

(6) หากผลงานทางวิชาการมีการใช้ข้อมูลจากการทำการวิจัยในคน หรือสัตว์ ผู้ขอจะต้องยื่นหลักฐานแสดงการอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบัน ที่มีการดำเนินการ

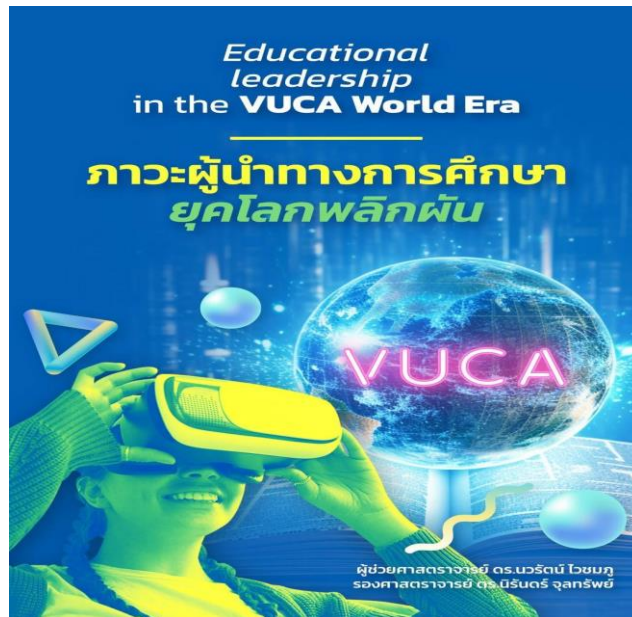
4. ค้นหากัลยาณมิตร

การดำเนินการใด ๆ กัลยาณมิตรถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในทุก ๆ มิติไม่ว่าจะเป็นมิติด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ เนื่องจากกัลยาณมิตรที่ดีเปรียบเทียบกับไฟฉายที่ส่องแต่สิ่งดี ๆ และสวยงาม ดังนั้น การเขียนตำราและหนังสือ การได้กัลยาณมิตรที่ดีจะช่วยให้ผู้เขียนเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ความกระจ่างมากขึ้น ซึ่งสิ่งที่กัลยาณมิตรถ่ายทอดอาจเกิดจากประสบการณ์ตรงในการเขียนตำราและหนังสือ หรือประสบการณ์ทางอ้อมในการเข้ารับการอบรมจากผู้มีประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ดังนั้นก่อนเผยแพร่ควรมี

การ peer reviews ตำราและหนังสือทุกครั้ง รวมทั้งอาจทำการทดลอง (try out) ให้กัลยาณมิตรที่เป็นผู้อ่านช่วยสะท้อนว่าตำราและหนังสือที่เขียนทำให้เข้าใจอะไรเพิ่มหรือไม่

ตัวอย่างการเขียนหนังสือ

เรื่อง ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน Educational leadership in the VUCA World Era

ภาพที่ 1 ปกหนังสือ ภาวะผู้นำทางการศึกษายุคโลกพลิกผัน

ที่มา: นพรัตน์ ไชยมภู และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2567)

การถอดบทเรียนที่ได้จากการอบรม ผู้เขียนนำสู่การปฏิบัติโดยการอธิบายแนวคิดตามภาพที่ 1 ดังนี้

1. ผู้เขียน ออกแบบการเขียนโดยการเขียนร่วม 2 คน (book chapter) โดยเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นของผู้เขียนคนที่ 1 ซึ่งจะใช้อธิบายกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
2. ชื่อเรื่อง ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผันว่ามีความแตกต่างอย่างไรกับยุคโลกที่ยังไม่มีการพลิกผัน
3. การออกแบบปก ผู้เขียนใช้ภาพที่สื่อถึงภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกพลิกผัน และใช้ภาพที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง สอดคล้องกับบุญทิพย์ สิริธรรังศรี (2562) ที่กล่าวว่า ภาพประกอบตำราหรือหนังสือ ควรถ่ายทำเองหรือเป็นภาพวาดใหม่ หากนำของผู้อื่นมาโดยตรงหรือดัดแปลงมาใช้ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงาน ยกเว้นเป็นข้อมูลที่เปิดเผยมต่อสาธารณะที่เจ้าของอนุญาตไว้ สามารถนำมาใช้แต่ต้องอ้างอิงจากต้นฉบับให้ถูกต้อง
4. ผู้เขียนออกแบบเนื้อหาภายในบทออกเป็น 6 บท ซึ่งระหว่างการเขียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้ครอบคลุมตามชื่อเรื่อง โดยจำนวนบทเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 โดยหนังสือต้องมีจำนวนอย่างน้อย 5 บท และมีจำนวนหน้ารวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 80 หน้า

สรุป

การเขียนตำราและหนังสือ “ไม่ใช่เรื่องยากแต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย” จึงเป็นความท้าทายของผู้เขียนที่จะเขียนภายใต้ปัจจัยขับเคลื่อนความสำเร็จที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล โดยสามารถประยุกต์ใช้การถอดบทเรียนที่เริ่มจาก 1) การทบทวนตัวเอง โดยนำ 4W 1H และ 3H มาเป็นกรอบแนวคิดและสร้างแรงบันดาลใจ 2) การทำความเข้าใจกับตำราและหนังสือตามเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อขอตำแหน่งวิชาการ 3) การทดลองก่อนเขียน ทำให้เข้าใจทิศทางเป้าหมายที่ชัดเจน และ 4) ค้นหาพันธมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดรวมทั้งการช่วยอ่านสิ่งที่เขียนว่าควรมีการเพิ่มเติม แก้ไข หรือปรับปรุงส่วนใด

เอกสารอ้างอิง

- ราชกิจจานุเบกษา .(2565). ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564
- ชุติมา สัจจานันท์, บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี, สิริวรรณ ศรีหล และนนทยา มณีศิลป์.(2567). เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตรการเขียนตำราระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ. นนทบุรี: สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี. (2554). หลักการและเทคนิคการเขียนตำรา. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 5(2):1-7.
- บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี. (2563). การเขียนตำราและหนังสือเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 30(2):1-9.
- อำนาจ ทองแสน. (2563). การเขียนหนังสือ ตำราวิชาการ: เขียนอย่างไรให้ได้รับการตีพิมพ์. วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา, 4(2):1-6.